

VALGAMAA OMAVALITSUSTE

ÜHINE JÄÄTMEKAVA AASTATEKS 2011 - 2016

Valga 2010

SISUKORD

1	Sissejuhatus	12
2	Jäätmealaseid mõisteid	15
3	Valgamaa üldiseloomustus	18
3.1	Asukoht	18
3.2	Haldusjaotus	18
3.3	Teedevõrk	20
3.4	Loodus	21
3.5	Maakasutus	24
3.6	Rahvastik ja elamumajandus	24
3.7	Haridus	27
3.8	Tervishoid	28
3.9	Ettevõtlus	29
4	Õiguslane regulatsioon	37
4.1	Euroopa Liidu õigusaktid	37
4.2	Eesti õigusaktid	37
4.2.1	Seadused	38
4.2.2	Vabariigi Valitsuse määrused	38
4.2.3	Keskkonnaministri määrused	39
4.2.4	Kohalike omavalitsuste jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid	40
4.2.4.1	Helme vald	40
4.2.4.2	Hummuli vald	41
4.2.4.3	Karula vald	41
4.2.4.4	Otepää vald	41
4.2.4.5	Palupera vald	41
4.2.4.6	Puka vald	41
4.2.4.7	Põdrala vald	42
4.2.4.8	Sangaste vald	42
4.2.4.9	Taheva vald	42
4.2.4.10	Tõlliste vald	42
4.2.4.11	Tõrva linn	43
4.2.4.12	Valga linn	43
4.2.4.13	Õru vald	43
4.3	Jäätmekäitluse arengusuunad riiklikul tasandil	43
4.3.1	Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava	43
4.3.2	Riigi jäätmekava	44
4.3.3	Kagu-Eesti jäätmekäitluse kontseptsioon 2008-2013	46
4.4	Tootjavastutussüsteemid	47
4.5	Kohaliku omavalitsuse õigused ja kohustused jäätmemajanduse planeerimisel	48
5	Valgamaa omavalitsuste jäätmehooldusalane ülevaade	51
5.1	Jäätmekäitluskohad ja ettevõtted	51
5.1.1	Valgamaa jäätmejaamade võrgustik	51
5.1.1.1	Valga piirkonna jäätmejaam	52
5.1.1.2	Helme ühisjäätmejaam	53
5.1.1.3	Otepää piirkonna jäätmejaam	54
5.1.2	Konteineripark	56
5.1.2.1	Olmejäätmete konteinerid	56
5.1.2.2	Pakendikonteinerid	57
5.1.3	Muud jäätmed	58
5.2	Jäätmekäitluse rahastamine	59

5.3	Jäätmevaldajate register	64
5.4	Korraldatud jäätmevedu	65
5.4.1	Korraldatud jäätmeveo piirkond.....	66
5.4.2	Korraldatud jäätmeveo konkurss.....	67
5.4.3	Korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustuslikkus	68
5.4.4	Jäätmevolepingu sõlmimine.....	68
5.4.5	Korraldatud jäätmeveost vabastamine	68
5.4.6	Jäätmeveo piirhind, sagedus ja konteinerite suurused.....	69
5.5	Jäätmekogused	70
5.5.1	Valgamaa koondina.....	70
5.5.1.1	Olmejäätmed	71
5.5.1.2	Pakendijäätmed	75
5.5.1.3	Biolagunevad jäätmed.....	78
5.5.1.3.1	Paber ja kartongijäätmed	78
5.5.1.3.2	Reoveesete	79
5.5.1.4	Ohtlikud jäätmed.....	79
5.5.1.5	Tervishoiuasutuste jäätmed.....	79
5.5.1.6	Ehitus- ja lammutusjäätmed.....	80
5.5.1.7	Probleemtoodete jäätmed.....	80
5.5.1.7.1	Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osad, patareid ja akud	81
5.5.1.7.2	Mootorsõidukid ja nende osad (sh rehvid)	82
5.5.1.8	Metallijäätmed	82
5.5.1.9	Tootmisjäätmed.....	83
5.5.1.10	Jäätmete taaskasutamine	83
5.5.1.11	Jääkreostus	84
5.5.2	Helme vald	85
	Hummuli vald.....	90
5.5.3	Karula vald	95
5.5.4	Otepää vald.....	100
	Palupera vald.....	105
5.5.5	Puka vald.....	110
	Põdrala vald.....	115
	Sangaste vald.....	120
5.5.6	Taheva vald	125
5.5.7	Tõlliste vald.....	130
5.5.8	Tõrva linn	135
5.5.9	Valga linn	140
5.5.10	Õru vald.....	145
6	Jäätmehoolduse arengusuunad aastatel 2011-2016.....	150
6.1	Jäätmekäitluse kavandamise lähtekohad	150
6.2	Olmejäätmete tekke prognoos.....	150
6.3	Jäätmetekke- ja jäätmete ohtlikkuse vähendamise eesmärgid, eesmärkide realiseerimise vahendid ja meetmed ning jäätmete liigiti kogumise arendamine	152
6.3.1	Jäätmetekke- ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine	152
6.3.1.1	Olmejäätmed	152
6.3.1.2	Ohtlikud jäätmed.....	153
6.3.1.2.1	Kodumajapidamistes tekkivad ohtlikud jäätmed.....	153
6.3.1.2.2	Ettevõtluses tekkivad ohtlikud jäätmed.....	153
6.3.1.3	Probleemtoodet	154
6.3.1.4	Pakendijäätmed	155

6.3.1.5	Biolagunevad jäätmed.....	156
6.3.1.5.1	Paberi- ja kartongijäätmed.....	156
6.3.1.5.2	Haljastusjäätmed.....	156
6.3.1.5.3	Köögi- ja sööklajajäätmed.....	157
6.3.1.5.4	Reoveesete.....	157
6.3.1.6	Ehitus- ja lammutusjäätmed.....	158
6.3.1.7	Suuremõõtmelised jäätmed.....	158
6.3.1.8	Tervishoiuasutuste jäätmed.....	159
6.3.1.9	Ettevõtluses tekkivad jäätmed.....	159
6.3.1.10	Põllumajandusjäätmed.....	160
6.3.1.11	Jääkreostus.....	160
6.3.2	Jäätmete taaskasutamine, keskkonnaohutu kõrvaldamine.....	161
6.3.2.1	Jäätmete taaskasutamine.....	161
6.3.2.2	Keskkonnaohutu kõrvaldamine.....	161
6.3.3	Jäätmekäitluseks vajalik loodusvara.....	162
6.3.4	Koostöö omavalitsuste vahel.....	162
6.3.5	Elanike ja ettevõtete teadlikkuse arendamine.....	163
6.4	Järelevalve.....	164
6.5	Jäätmehoolduse arendamine ja rahastamine.....	164
6.5.1	Omavalitsuse kulud.....	165
6.5.2	Jäätmevaldaja kulud.....	165
7	Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale.....	167
8	Tegevuskava ja investeringute vajadus.....	169
9	Kasutatud kirjandus.....	172

Tabelid

Tabel 3.2-1 Kohalike omavalitsusüksuste rahvaarv, pindala ja asustustihedus 01.01.2010.a. seisuga.....	19
Tabel 3.3-1 Riigiteed.....	20
Tabel 3.3-2 Valga maakonna kohalikud teed avalikuks kasutamiseks 1. 01. 2010 seisuga (km).....	21
Tabel 3.5-1 Maafond omavalitsuste lõikes (ha).....	24
Tabel 3.6-1 Valgamaa omavalitsuste rahvaarvkuus aastatel 2005-2010.....	24
Tabel 3.6-2 Valgamaa elamumajandus omavalitsuste lõikes seisuga 01.01.2010.a.....	26
Tabel 3.7-1 Lasteaiad 2009/2010. õppeaastal.....	27
Tabel 3.7-2 Koolid 2009/2010. õppeaastal.....	28
Tabel 3.9-1 Valga maakonna ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	29
Tabel 3.9-2 Helme valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	30
Tabel 3.9-3 Hummuli valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	30
Tabel 3.9-4 Karula valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	31
Tabel 3.9-5 Otepää valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	31
Tabel 3.9-6 Palupera valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	32
Tabel 3.9-7 Puka valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	32
Tabel 3.9-8 Põdrala valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	33
Tabel 3.9-9 Sangaste valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	33
Tabel 3.9-10 Taheva valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	34
Tabel 3.9-11 Tõlliste valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	34
Tabel 3.9-12 Tõrva linna ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	35
Tabel 3.9-13 Valga linna ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	35
Tabel 3.9-14 Öru valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.....	36
Tabel 5.1-1 AS Veolia Keskkonnateenused poolt teenindatav konteineripark 01.07.2010.a. seisuga.....	56
Tabel 5.1-2 Tagatisrahaga tagatud pakendite tagastuskohad Valga maakonnas.....	57
Tabel 5.1-3 Tagatisrahaga pakendijäätmete kogumise konteineripark.....	58
Tabel 5.2-1 Valgamaa jäätmekäitluse rahastamine aastatel 2005-2009.....	60
Tabel 5.2-2 Saastetasu laekumine olmejäätmete kõrvaldamise eest aastatel 2005-2009 Valgamaa omavalitsustele kroonides.....	60
Tabel 5.2-3 Saastetasu laekumine olmejäätmete kõrvaldamise eest aastatel 2005-2009 Valgamaa omavalitsustele kroonides 1 elaniku kohta aastas.....	61
Tabel 5.2-4 Halduskulu jäätmemajanduses aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides.....	61
Tabel 5.2-5 Halduskulu jäätmemajanduses 1 elaniku kohta aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides.....	61
Tabel 5.2-6 Investeeringud jäätmemajanduses aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides.....	62
Tabel 5.2-7 Investeeringud jäätmemajanduses 1 elaniku kohta aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides.....	62
Tabel 5.2-8 Kulu kokku jäätmemajanduses aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides.....	63
Tabel 5.2-9 Kulu kokku jäätmemajanduses 1 elaniku kohta aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides.....	63
Tabel 5.3-1 Jäätmetekke kohad omavalitsuste lõikes.....	64
Tabel 5.3-2 Jäätmevaldajate jäätmemahutite arv jäätmeliigiti omavalitsuste lõikes.....	65
Tabel 5.4-1 Segaolmejäätmed.....	69

Tabel 5.4-2 Paber ja kartong	69
Tabel 5.4-3 Suurjätmed	69
Tabel 5.5-1 Jäätmete ke ja -käitlus Valgamaa omavalitsustes aastatel 2005 – 2009	70
Tabel 5.5-2 Jäätmete ke (sh kogumine) Valgamaa omavalitsustes aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	70
Tabel 5.5-3 Olmejäätmete teke tonnides Valgamaal aastatel 2005-2009	72
Tabel 5.5-4 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Valgamaal aastatel 2005-2009	73
Tabel 5.5-5 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Valgamaal aastatel 2005 - 2009	74
Tabel 5.5-6 Olmejäätmete liigiline koostis % aastatel 2005-2009	74
Tabel 5.5-7 Pakendijäätmete teke tonnides aastatel 2005-2009	75
Tabel 5.5-8 Pakendijäätmete teke kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009	76
Tabel 5.5-9 Pakendijäätmete liigiline koosseis aastatel 2005-2009	77
Tabel 5.5-10 Biologunevate jäätmete teke tonnides aastatel 2005-2009	78
Tabel 5.5-11 Paberi ja kartongijäätmete teke aastatel 2005-2009	78
Tabel 5.5-12 Reoveesetete teke ja käitlus aastatel 2005-2009	79
Tabel 5.5-13 Ohtlike jäätmete teke tonnides aastatel 2005-2009	79
Tabel 5.5-14 Tervishoius tekkinud jätmed tonnides aastatel 2005-2009	80
Tabel 5.5-15 Ehitus ja lammutusjäätmete teke tonnides (sh saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas) aastatel 2005-2009	80
Tabel 5.5-16 Probleemtoodetest tekkinud jätmed tonnides aastatel 2005-2009	81
Tabel 5.5-17 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides aastatel 2005-2009	82
Tabel 5.5-18 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jätmed aastatel 2005- 2009	82
Tabel 5.5-19 Metallijäätmete kogumine tonnides aastatel 2005-2009	83
Tabel 5.5-20 Jäätmete ke (sh kogumine) Helme vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	85
Tabel 5.5-21 Olmejäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	85
Tabel 5.5-22 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	85
Tabel 5.5-23 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Helme vallas aastatel 2005 - 2009	86
Tabel 5.5-24 Olmejäätmete liigiline koostis Helme vallas % aastatel 2005-2009	86
Tabel 5.5-25 Pakendijäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	87
Tabel 5.5-26 Pakendijäätmete teke Helme vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005- 2009	87
Tabel 5.5-27 Pakendijäätmete liigiline koosseis Helme vallas aastatel 2005-2009	87
Tabel 5.5-28 Biologunevate jäätmete teke Helme vallas tonnides aastatel 2005-2009	87
Tabel 5.5-29 Paberi ja kartongijäätmete teke Helme vallas aastatel 2005-2009	88
Tabel 5.5-30 Reoveesetete teke ja käitlus Helme vallas aastatel 2005-2009	88
Tabel 5.5-31 Ohtlike jäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	88
Tabel 5.5-32 Tervishoius tekkinud jätmed tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	88
Tabel 5.5-33 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Helme vallas aastatel 2005-2009	88
Tabel 5.5-34 Probleemtoodetest tekkinud jätmed tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	89
Tabel 5.5-35 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	89
Tabel 5.5-36 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jätmed tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009	89
Tabel 5.5-37 Metallijäätmete kogumine Helme vallas aastatel 2005-2009	89
Tabel 5.5-38 Jäätmete ke (sh kogumine) Hummuli vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	90

Tabel 5.5-39 Olmejäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	90
Tabel 5.5-40 Olmejäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	90
Tabel 5.5-41 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Hummuli vallas aastatel 2005 - 2009	91
Tabel 5.5-42 Olmejäätmete liigiline koostis Hummuli vallas % aastatel 2005-2009	91
Tabel 5.5-43 Pakendijäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	92
Tabel 5.5-44 Pakendijäätmete teke Hummuli vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009	92
Tabel 5.5-45 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Hummuli vallas aastatel 2005-2009	92
Tabel 5.5-46 Biologunevate jäätmete teke Hummuli vallas tonnides aastatel 2005-2009	92
Tabel 5.5-47 Paberi ja kartongijäätmete teke Hummuli vallas aastatel 2005-2009	93
Tabel 5.5-48 Reoveesetete teke ja käitlus Hummuli vallas aastatel 2005-2009	93
Tabel 5.5-49 Ohtlike jäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	93
Tabel 5.5-50 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	93
Tabel 5.5-51 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Hummuli vallas aastatel 2005-2009	93
Tabel 5.5-52 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	94
Tabel 5.5-53 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	94
Tabel 5.5-54 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009	94
Tabel 5.5-55 Metallijäätmete kogumine Hummuli vallas aastatel 2005-2009	94
Tabel 5.5-56 Jäätmete teke (sh kogumine) Karula vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	95
Tabel 5.5-57 Olmejäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	95
Tabel 5.5-58 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	95
Tabel 5.5-59 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Karula vallas aastatel 2005 - 2009	96
Tabel 5.5-60 Olmejäätmete liigiline koostis Karula vallas % aastatel 2005-2009	96
Tabel 5.5-61 Pakendijäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	97
Tabel 5.5-62 Pakendijäätmete teke Karula vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009	97
Tabel 5.5-63 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Karula vallas aastatel 2005-2009	97
Tabel 5.5-64 Biologunevate jäätmete teke Karula vallas tonnides aastatel 2005-2009	97
Tabel 5.5-65 Paberi ja kartongijäätmete teke Karula vallas aastatel 2005-2009	98
Tabel 5.5-66 Reoveesetete teke ja käitlus Karula vallas aastatel 2005-2009	98
Tabel 5.5-67 Ohtlike jäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	98
Tabel 5.5-68 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	98
Tabel 5.5-69 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Karula vallas aastatel 2005-2009	98
Tabel 5.5-70 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	99
Tabel 5.5-71 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	99
Tabel 5.5-72 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009	99
Tabel 5.5-73 Metallijäätmete kogumine Karula vallas aastatel 2005-2009	99
Tabel 5.5-74 Jäätmete teke (sh kogumine) Otepää vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	100
Tabel 5.5-75 Olmejäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009	100
Tabel 5.5-76 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009	100
Tabel 5.5-77 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Otepää vallas aastatel 2005-2009	101

Tabel 5.5-78 Olmejäätmete liigiline koostis Otepää vallas % aastatel 2005-2009	101
Tabel 5.5-79 Pakendijäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009.....	102
Tabel 5.5-80 Pakendijäätmete teke Otepää vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009	102
Tabel 5.5-81 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Otepää vallas aastatel 2005-2009	102
Tabel 5.5-82 Biolagunevate jäätmete teke Otepää vallas tonnides aastatel 2005-2009.....	102
Tabel 5.5-83 Paberi ja kartongijäätmete teke Otepää vallas aastatel 2005-2009.....	103
Tabel 5.5-84 Reoveesetete teke ja käitlus Otepää vallas aastatel 2005-2009	103
Tabel 5.5-85 Ohtlike jäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009.....	103
Tabel 5.5-86 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009	103
Tabel 5.5-87 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Otepää vallas aastatel 2005-2009	103
Tabel 5.5-88 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009	104
Tabel 5.5-89 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009.....	104
Tabel 5.5-90 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009	104
Tabel 5.5-91 Metallijäätmete kogumine Otepää vallas aastatel 2005-2009	104
Tabel 5.5-92 Jäätmete teke (sh kogumine) Palupera vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	105
Tabel 5.5-93 Olmejäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009	105
Tabel 5.5-94 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009.....	105
Tabel 5.5-95 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Palupera vallas aastatel 2005 - 2009	106
Tabel 5.5-96 Olmejäätmete liigiline koostis Palupera vallas % aastatel 2005-2009	106
Tabel 5.5-97 Pakendijäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009.....	107
Tabel 5.5-98 Pakendijäätmete teke Palupera vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009.....	107
Tabel 5.5-99 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Palupera vallas aastatel 2005-2009.....	107
Tabel 5.5-100 Biolagunevate jäätmete teke Palupera vallas tonnides aastatel 2005-2009....	107
Tabel 5.5-101 Paberi ja kartongijäätmete teke Palupera vallas aastatel 2005-2009	108
Tabel 5.5-102 Reoveesetete teke ja käitlus Palupera vallas aastatel 2005-2009.....	108
Tabel 5.5-103 Ohtlike jäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009.....	108
Tabel 5.5-104 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009..	108
Tabel 5.5-105 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Palupera vallas aastatel 2005-2009.....	108
Tabel 5.5-106 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009	109
Tabel 5.5-107 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009	109
Tabel 5.5-108 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009	109
Tabel 5.5-109 Metallijäätmete kogumine Palupera vallas aastatel 2005-2009.....	109
Tabel 5.5-110 Jäätmete teke (sh kogumine) Puka vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	110
Tabel 5.5-111 Olmejäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009	110
Tabel 5.5-112 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009.....	110
Tabel 5.5-113 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Puka vallas aastatel 2005 - 2009	111
Tabel 5.5-114 Olmejäätmete liigiline koostis Puka vallas % aastatel 2005-2009	111
Tabel 5.5-115 Pakendijäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009	112

Tabel 5.5-116 Pakendijäätmete teke Puka vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009.....	112
Tabel 5.5-117 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Puka vallas aastatel 2005-2009.....	112
Tabel 5.5-118 Biolagunevate jäätmete teke Puka vallas tonnides aastatel 2005-2009.....	112
Tabel 5.5-119 Paberi ja kartongijäätmete teke Puka vallas aastatel 2005-2009.....	113
Tabel 5.5-120 Reoveesetete teke ja käitlus Puka vallas aastatel 2005-2009.....	113
Tabel 5.5-121 Ohtlike jäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009.....	113
Tabel 5.5-122 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009.....	113
Tabel 5.5-123 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Puka vallas aastatel 2005-2009.....	113
Tabel 5.5-124 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009.....	114
Tabel 5.5-125 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009.....	114
Tabel 5.5-126 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009.....	114
Tabel 5.5-127 Metallijäätmete kogumine Puka vallas aastatel 2005-2009.....	114
Tabel 5.5-128 Jäätmete teke (sh kogumine) Põdrala vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes.....	115
Tabel 5.5-129 Olmejäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	115
Tabel 5.5-130 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	115
Tabel 5.5-131 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Põdrala vallas aastatel 2005 - 2009.....	116
Tabel 5.5-132 Olmejäätmete liigiline koostis Põdrala vallas % aastatel 2005-2009.....	116
Tabel 5.5-133 Pakendijäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	117
Tabel 5.5-134 Pakendijäätmete teke Põdrala vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009.....	117
Tabel 5.5-135 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	117
Tabel 5.5-136 Biolagunevate jäätmete teke Põdrala vallas tonnides aastatel 2005-2009.....	117
Tabel 5.5-137 Paberi ja kartongijäätmete teke Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	118
Tabel 5.5-138 Reoveesetete teke ja käitlus Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	118
Tabel 5.5-139 Ohtlike jäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	118
Tabel 5.5-140 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	118
Tabel 5.5-141 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	118
Tabel 5.5-142 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	119
Tabel 5.5-143 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	119
Tabel 5.5-144 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	119
Tabel 5.5-145 Metallijäätmete kogumine Põdrala vallas aastatel 2005-2009.....	119
Tabel 5.5-146 Jäätmete teke (sh kogumine) Sangaste vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes.....	120
Tabel 5.5-147 Olmejäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009.....	120
Tabel 5.5-148 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009.....	120
Tabel 5.5-149 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Sangaste vallas aastatel 2005 - 2009.....	121
Tabel 5.5-150 Olmejäätmete liigiline koostis Sangaste vallas % aastatel 2005-2009.....	121
Tabel 5.5-151 Pakendijäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009.....	122
Tabel 5.5-152 Pakendijäätmete teke Sangaste vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009.....	122

Tabel 5.5-153 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Sangaste vallas aastatel 2005-2009	122
Tabel 5.5-154 Biolagunevate jäätmete teke Sangaste vallas tonnides aastatel 2005-2009....	122
Tabel 5.5-155 Paberi ja kartongijäätmete teke Sangaste vallas aastatel 2005-2009	123
Tabel 5.5-156 Reoveesetete teke ja käitlus Sangaste vallas aastatel 2005-2009	123
Tabel 5.5-157 Ohtlike jäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009.....	123
Tabel 5.5-158 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009..	123
Tabel 5.5-159 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Sangaste vallas aastatel 2005-2009	123
Tabel 5.5-160 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009.....	124
Tabel 5.5-161 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009	124
Tabel 5.5-162 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009	124
Tabel 5.5-163 Metallijäätmete kogumine Sangaste vallas aastatel 2005-2009.....	124
Tabel 5.5-164 Jäätmete teke (sh kogumine) Taheva vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	125
Tabel 5.5-165 Olmejäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009	125
Tabel 5.5-166 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009	125
Tabel 5.5-167 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Taheva vallas aastatel 2005 - 2009	126
Tabel 5.5-168 Olmejäätmete liigiline koostis Taheva vallas % aastatel 2005-2009.....	126
Tabel 5.5-169 Pakendijäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009	127
Tabel 5.5-170 Pakendijäätmete teke Taheva vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009.....	127
Tabel 5.5-171 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Taheva vallas aastatel 2005-2009	127
Tabel 5.5-172 Biolagunevate jäätmete teke Taheva vallas tonnides aastatel 2005-2009	127
Tabel 5.5-173 Paberi ja kartongijäätmete teke Taheva vallas aastatel 2005-2009	128
Tabel 5.5-174 Reoveesetete teke ja käitlus Taheva vallas aastatel 2005-2009.....	128
Tabel 5.5-175 Ohtlike jäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009	128
Tabel 5.5-176 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009....	128
Tabel 5.5-177 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Taheva vallas aastatel 2005-2009	128
Tabel 5.5-178 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009	129
Tabel 5.5-179 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009	129
Tabel 5.5-180 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009	129
Tabel 5.5-181 Metallijäätmete kogumine Taheva vallas aastatel 2005-2009	129
Tabel 5.5-182 Jäätmete teke (sh kogumine) Tõlliste vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	130
Tabel 5.5-183 Olmejäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009.....	130
Tabel 5.5-184 Olmejäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009.....	130
Tabel 5.5-185 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Tõlliste vallas aastatel 2005 - 2009	131
Tabel 5.5-186 Olmejäätmete liigiline koostis Tõlliste vallas % aastatel 2005-2009	131
Tabel 5.5-187 Pakendijäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009.....	132
Tabel 5.5-188 Pakendijäätmete teke Tõlliste vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009.....	132
Tabel 5.5-189 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	132
Tabel 5.5-190 Biolagunevate jäätmete teke Tõlliste vallas tonnides aastatel 2005-2009.....	132

Tabel 5.5-191 Paberi ja kartongijäätmete teke Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	133
Tabel 5.5-192 Reoveesetete teke ja käitlus Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	133
Tabel 5.5-193 Ohtlike jäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	133
Tabel 5.5-194 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009....	133
Tabel 5.5-195 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	133
Tabel 5.5-196 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	134
Tabel 5.5-197 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	134
Tabel 5.5-198 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009	134
Tabel 5.5-199 Metallijäätmete kogumine Tõlliste vallas aastatel 2005-2009.....	134
Tabel 5.5-200 Jäätmete teke (sh kogumine) Tõrva linnas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	135
Tabel 5.5-201 Olmejäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	135
Tabel 5.5-202 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	135
Tabel 5.5-203 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Tõrva linnas aastatel 2005 - 2009	136
Tabel 5.5-204 Olmejäätmete liigiline koostis Tõrva linnas % aastatel 2005-2009.....	136
Tabel 5.5-205 Pakendijäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	137
Tabel 5.5-206 Pakendijäätmete teke Tõrva linnas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009	137
Tabel 5.5-207 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Tõrva linnas aastatel 2005-2009	137
Tabel 5.5-208 Biolagunevate jäätmete teke Tõrva linnas tonnides aastatel 2005-2009	137
Tabel 5.5-209 Paberi ja kartongijäätmete teke Tõrva linnas aastatel 2005-2009	138
Tabel 5.5-210 Reoveesetete teke ja käitlus Tõrva linnas aastatel 2005-2009	138
Tabel 5.5-211 Ohtlike jäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	138
Tabel 5.5-212 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	138
Tabel 5.5-213 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Tõrva linnas aastatel 2005-2009	138
Tabel 5.5-214 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	139
Tabel 5.5-215 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	139
Tabel 5.5-216 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009	139
Tabel 5.5-217 Metallijäätmete kogumine Tõrva linnas aastatel 2005-2009	139
Tabel 5.5-218 Jäätmete teke (sh kogumine) Valga linnas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	140
Tabel 5.5-219 Olmejäätmete teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009	140
Tabel 5.5-220 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009	140
Tabel 5.5-221 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Valga linnas aastatel 2005 - 2009	141
Tabel 5.5-222 Olmejäätmete liigiline koostis Valga linnas % aastatel 2005-2009.....	141
Tabel 5.5-223 Pakendijäätmete teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009	142
Tabel 5.5-224 Pakendijäätmete teke Valga linnas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009	142
Tabel 5.5-225 Pakendijäätmete liigiline kooseseis Valga linnas aastatel 2005-2009	142
Tabel 5.5-226 Biolagunevate jäätmete teke Valga linnas tonnides aastatel 2005-2009	142
Tabel 5.5-227 Paberi ja kartongijäätmete teke Valga linnas aastatel 2005-2009	143
Tabel 5.5-228 Reoveesetete teke ja käitlus Valga linnas aastatel 2005-2009	143

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Tabel 5.5-229 Ohtlike jäätmete teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009	143
Tabel 5.5-230 Tervishoiuasutuses tekkinud jäätmed tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009	143
Tabel 5.5-231 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Valga linnas aastatel 2005-2009	143
Tabel 5.5-232 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009	144
Tabel 5.5-233 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Valga linnas allas aastatel 2005-2009	144
Tabel 5.5-234 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009	144
Tabel 5.5-235 Metallijäätmete kogumine Valga linnas aastatel 2005-2009	144
Tabel 5.5-236 Jäätmete teke (sh kogumine) Öru vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes	145
Tabel 5.5-237 Olmejäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	145
Tabel 5.5-238 Olmejäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	145
Tabel 5.5-239 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Öru vallas aastatel 2005 - 2009 ..	146
Tabel 5.5-240 Olmejäätmete liigiline koostis Öru vallas % aastatel 2005-2009	146
Tabel 5.5-241 Pakendijäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	147
Tabel 5.5-242 Pakendijäätmete teke Öru vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009	147
Tabel 5.5-243 Pakendijäätmete liigiline koosseis Öru vallas aastatel 2005-2009	147
Tabel 5.5-244 Biolagunevate jäätmete teke Öru vallas tonnides aastatel 2005-2009	147
Tabel 5.5-245 Paberi ja kartongijäätmete teke Öru vallas aastatel 2005-2009	148
Tabel 5.5-246 Reoveesetete teke ja käitlus Öru vallas aastatel 2005-2009	148
Tabel 5.5-247 Ohtlike jäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	148
Tabel 5.5-248 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	148
Tabel 5.5-249 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Öru vallas aastatel 2005-2009	148
Tabel 5.5-250 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	149
Tabel 5.5-251 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	149
Tabel 5.5-252 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009	149
Tabel 5.5-253 Metallijäätmete kogumine Öru vallas aastatel 2005-2009	149
Tabel 6.2-1 Tekkinud ja hinnanguliselt tekkivad olmejäätmete kogused tonnides	151
Tabel 6.2-2 Tekkinud ja hinnanguliselt tekkivad segaolmejäätmete kogused tonnides	151

Joonised

Joonis 3.1-1 Asend	18
Joonis 3.2-1 Haldusjaotus	19
Joonis 3.3-1 Riigiteede katted	20
Joonis 3.6-1 Rahvaarvu dünaamika 1. jaanuari seisuga, 2006-2010	25
Joonis 3.6-2 Rahvastiku jaotus elukoha järgi 1. jaanuari seisuga, 2006-2010	26
Joonis 5.4-1 Valgamaa jäätmeveo piirkonnad	67

1 Sissejuhatus

Vastavalt *Jäätmeseaduse* (RT I 2004, 9, 52; 2010, 44, 260) § 39 lg 1 koostatakse kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduse arendamiseks kohaliku omavalitsuse jäätmekava, mis käsitleb jäätmehoolduse olukorda, jäätmehoolduse korraldamise ja tõhustamise eesmärgi ning meetmeid eesmärkide saavutamiseks. Jäätmekava võib koostada ühiselt mitme kohaliku omavalitsuse üksuse kohta, võttes arvesse riiklikus jäätmekavas sätestatut.

Käesoleva „**Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016**“ jäätmekava (edaspidi *jäätmekava*) koostamisel on lähtutud *Jäätmeseaduse* § 42 lg 1. Nimetatud sätete kohaselt võetakse kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava koostamisel arvesse riigi jäätmekavas sätestatut ning jäätmekava on osa kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast, mis käsitleb valla jäätmehooldusearendamist.

Jäätmekava kavandab 13 Valgamaa omavalitsuse (Tõrva ja Valga linna ning Helme, Hummuli, Karula, Otepää, Palupera, Puka, Põdrala, Sangaste, Taheva, Tõlliste ja Öru valdade) ühtse jäätmehoolduse. *Jäätmekava* koostamisel on järgitud *Jäätmeseaduse* nõutud ülesehitust. Jäätmekava on koostatud lähtudes Riigi Jäätmekavast 2008-2013 ning kehtivatest jäätmemajandust reguleerivatest õigusaktidest.

Jäätmekava hõlmab Valgamaa omavalitsuste haldusterritooriumeid. *Jäätmekava* on Valgamaa omavalitsuste jäätmekäitlust korraldav ja suunav dokument, mis käsitleb jäätmehoolduse olukorda ja määrab jäätmekäitluse arengusuunad, jäätmehoolduse korraldamise ja tõhustamise eesmärgid ning meetmed eesmärkide saavutamiseks aastani 2016.

Jäätmekava üldine eesmärk on Valgamaa omavalitsuste jäätmehoolduse korrastamine, st keskkonnaohutuma, majanduslikult põhjendatud ja korralduslikult tagatud jäätmekäitluse edendamine. Lisaks töötati välja ühised lähtealused jäätmehoolduse korraldamiseks, analüüsiti Valgamaa jäätmemajandust tervikuna ning loodi alused koostööks ning kulude kokkuhoiuks. Kuna tegemist on Valgamaa omavalitsuste ühise jäätmekavaga, siis käesoleva kava vastuvõtmise järgselt on omavalitsused kohustatud ühiseid tegevusi ellu viima.

Valgamaa omavalitsused on omavahel tihedalt seotud nii hetkel toimiva jäätmehoolduse kui ka teiste eluvaldkondade osas. Omavalitsuste vahel toimub tööjõu liikumine, piirkonna koolides õpib naaberomavalitsuste lapsi, samuti ületavad ettevõtete tegevuspiirid valdade halduspiire. Jäätmehoolduse edasist arengut silmas pidades Valgamaa omavalitsused moodustavad kokku nii territoriaalselt kui ka elanike arvult optimaalse suurusega korraldatud olmejäätmeveo piirkonna. Samuti koostöös toimub piirkondlike jäätmejaamade haldamine ja kasutamine.

Vastavalt *Jäätmeseaduse* § 39 lõige 3 ja § 42 lõige 2 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava sisaldama järgmist:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra, peamiste taaskasutatavate ja kõrvaldatavate jäätmeliikide ning jäätmete päritolu kirjeldust ja nende koguseid;
- 2) jäätmekäitluseks vajaliku loodusvara, nagu vee, turba, savi, pinnase kasutamise mahu hinnangut;
- 3) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 4) kavandatavaid eesmärgi, nagu jäätmetekke vältimine, jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine, jäätmete taaskasutamine, jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine, jäätmeveo optimeerimine;
- 5) eesmärkide realiseerimise vahendeid ja meetmeid, nagu jäätmekäitlustoimingu valik, jäätmekäitluskohtade võrgustik, meetmed ohtlike ja muude peamiste jäätmeliikide

käitlemiseks, vajalikud halduskorralduslikud meetmed jäätmekava elluviimiseks, keskkonnakaitse- ja tervisekaitsemeetmed ning nende tagamise tehnoloogilised vahendid, meetmete rakendamise eeldatav maksumus;

6) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;

7) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;

8) jäätmehoolduse rahastamist

Käesoleva *Jäätmekava* põhieesmärgiks on jäätmehoolduse arendamine, kavandamine ja korraldamine omavalitsuse tasandil, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid.

Käesoleva *jäätmekava* eesmärk on määratleda Valgamaa omavalitsuste jäätmehoolduse alased arengusuunad järgmiseks viieks aastaks. *Jäätmekava* peamiseks eesmärgiks on võimalikult suurel määral tekkivate jäätmete kokkukogumine ja kontrollitud jäätmekäitlussüsteemile üleandmine ning **jäätmekäitlushierarhia** rakendamine jäätmekäitlustoimingute valikul või neid ettevalmistavates tegevustes, näiteks jäätmete kogumisvõimaluste arendamisel. Jäätmekava täpsustatud eesmärkideks on korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmetekitajate arvu suurendamine, jäätmete liigitikogumine ja nende sorteerimise võimaluste parendamine, keskendudes pakendi- ja biolagunevatele jäätmetele ning liigiti kogumiskohtade võrgustiku väljaarendamisele. Eesmärkide täitmise seisukohalt on oluliseks meetmeks maakonna elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi teavitus- ja koolitustöö. Lisaks kooliõpilaste teavitustööle, pööratakse käesoleva jäätmekava rakendusperioodil rohkem tähelepanu just täiskasvanute teavitustööle.

Jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja meetmed sätestatakse aastani 2016 ja nende täitmisele antakse hinnang ning sätestatakse uued eesmärgid uue Riigi Jäätmekava valguses.

Käesolev jäätmekava uuendatakse ja ajakohastatakse iga nelja aasta järel ning igal aastal pärast suuremaid muudatusi jäätmekäitluses, Riiklikus jäätmekavas ning jäätmehooldust reguleerivas seadusandluses.

Käesolev jäätmekava käsitleb selliseid jäätmeid, mis on defineeritud jäätmetena *Jäätmeseaduse* mõistes. Jäätmekavas on käsitletud nii kodumajapidamistes kui ka ettevõtluses tekkivaid ja käideldavaid jäätmeid.

Jäätmekavas ei ole käsitletud jäätmeliike, mis ei kuulu *Jäätmeseaduse* § 1 järgi *Jäätmeseaduse* reguleerimisalasse:

- välisõhku suunatavad saasteained;
- reovesi ja koos reoveega käitlemisele või keskkonda suunatavad jäätmed, välja arvatud reovee käitlemisel tekkivad jäätmed (reoveesete);
- lõhkematerjalijääkidest koosnevad ja lõhkematerjale sisaldavad jäätmed;
- loomsete jäätmete, sealhulgas loomakorjuste käitlemine;
- mullaviljakuse parandamiseks või mujal põllumajanduses taaskasutatud sõnnik ning muud mullaviljakuse suurendamiseks taaskasutatud põllu- ja metsamajanduses tekkivad loodusomased biolagunevad tavajäätmed;
- maavarade ja maa-ainese uuringute, kaevandamise ning tootmisjäägid niivõrd, kuiivõrd need on reguleeritud teiste seadustega.

Käesoleva jäätmekava üheks põhieesmärgiks on planeerida Valgamaa omavalitsuste jäätmekäitlust majanduslikult võimalikult ökonoomselt ja keskkonnasäästlikult vastavalt kehtivatele õigusaktidele, pidades silmas jäätmemajanduse eesmärkide täitmist.

Käesoleva jäätmekavaga planeeritakse kõiki omavalitsusi hõlmav ühtne jäätmekäitlussüsteem. Sinna hulka kuuluvad muu hulgas:

- Olmejäätmete kohtsorteerimine, jäätmete liigiti kogumine ja taaskasutatavate jäätmete üle andmine taaskasutamiseks;
- Ohtlike jäätmete ja probleemtoodete jäätmete eraldi kogumine ja üleandmine;
- Korraldatud jäätmeveo rakendamine jäätmeveopiirkondadeks;
- Biolagunevate jäätmete eraldi kogumine ja kompostimine tekkekohas;
- Elanikkonna teavitamine ja keskkonnateadlikkuse tõstmine.

Jäätmekava eelnõu kooskõlastatakse, avalikustatakse ning võetakse vastu Valgamaa omavalitsuste volikogude (konkreetses omavalitsuses) poolt *Jäätmeseaduse* §-des 55-58 sätestatud korras.

2 Jäätmealaseid mõisteid

Jäätmed – jäätmed on mis tahes *jäätmeseaduse* § 2 lõikes 3 loetletud jäätmekategooriasse kuuluv vallasasi või kinnistatud laev, mille valdaja on ära visanud, kavatseb seda teha või on kohustatud seda tegema

Püsijäätmed – on tavajäätmed, milles ei toimu olulisi füüsikalisi, keemilisi ega bioloogilisi muutusi. Püsijäätmed ei lahustu, põle ega reageeri muul viisil füüsikaliselt või keemiliselt, nad ei ole biolagundatavad ega mõjuta ebasoodsalt muid nendega kokkupuutesse sattuvaid aineid viisil, mis põhjustaks keskkonna saastumist või kahju inimese tervisele. Püsijäätmete leostuvus veekeskkonnas, ohtlike ainete sisaldus ning nõrgvee ökotoksilisus ei põhjusta täiendavat keskkonnakoormust, seda eriti põhja- ja pinnavee kvaliteedinõudeid silmas pidades

Tavajäätmed – tavajäätmed on kõik jäätmed, mis ei kuulu ohtlike jäätmete hulka

Olmejäätmed – olmejäätmed on kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed.

Olmejäätmete sarnased jäätmed - Olmejäätmete sarnaste jäätmete all mõeldakse kauplustes, hotellides jm. teenindus-ettevõtetes, koolides jt. sotsiaalasutustes tekkivaid jäätmeid, samuti ettevõtete kontoriprahti.

Biolagunevad jäätmed – biolagunevad jäätmed on anaeroobselt või aeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp.

Aia- ja haljastusjäätmed – pargijäätmed.

Paber ja kartong, kaasa arvatud kihiline kartong – kõik paberil ja kartongil põhinevad materjalid, sealhulgas mitmekihilised, mis kuuluvad Euroopa Nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 rubriiki 4819 ning mille määramisel arvestatakse määruse § 1 lõiget 3 («Pakendimaterjali määramise kord»).

Ohtlikud jäätmed – ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis vähemalt ühe *Jäätmeseaduse* §-s 8 nimetatud kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Metallijäätmed – metallijäätmed on oma põhikoostiselt ehedatest mustmetallidest või värvilistest metallidest või nende sulamitest koosnevad jäätmed.

Pakend – pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani, hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorratooted.

Pakendijäätmed – pakendijäätmed on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis on jäätmed *Jäätmeseaduse* § 2 tähenduses, välja arvatud tootmisjäägid.

Probleemtoode – probleemtoode on toode, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada tervise- või keskkonnaohtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäära risustamist. Probleemtoodete hulka kuuluvad:

- 1) patareid ja akud - ühest või enamast elemendist koosnev mittetaaslaetav (patarei) või taaslaetav (aku) vooluallikas, mis muudab keemilise energia vahetult elektrienergiaks;
- 2) mootorsõidukid ja nende osad - neljarattaline mootorsõiduk *liiklusseaduse* tähenduses ning kolmerattaline mootorsõiduk, välja arvatud kolmerattaline mootorratas ja kolmerattaline mopeed;
- 3) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad - seade, mis vajab töötamiseks elektrivoolu või elektromagnetvälja, ning seade selle voolu ja välja tekitamiseks, suunamiseks ning mõõtmiseks ja on mõeldud kasutamiseks pingel mitte üle 1000 V vahelduvvoolu ning mitte üle 1500 V alalisvoolu korral;
- 4) rehvid - rehvi on mootorsõiduki ja selle haagise rehvi;

Jäätmekäitlus – jäätmekäitlus on jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine.

Jäätmekäitluskoht – on tehniliselt varustatud ehitis jäätmete kogumiseks, taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks, on ka maa-ala, kus jäätmete taaskasutamine võimaldab parendada mullaviljakust, maa-ala keskkonnaseisundit või selle kasutusvõimalusi.

Jäätmehooldus – jäätmehooldus on jäätmekäitlus, järelevalve jäätmekäitluse üle ja jäätmekäitluskohtade järeelhooldus.

Jäätmehoolduse arendamine – jäätmehoolduse arendamine on jäätmealase teabe levitamine, jäätmealane nõustamine ja jäätmehoolduse kavandamine või muu tegevus, mille eesmärk on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset.

Jäätmetekitaja – jäätmetekitaja on isik või seaduse alusel asutatud muu asutus, kelle tegevuse käigus tekivad jäätmed, või isik, kelle tegevuse tulemusel jäätmete olemus või koostis muutub.

Jäätmetekke vältimine – jäätmetekke vältimine on meetmete kompleks, mis on suunatud jäätmete ning nende koostises olevate ainete ja materjalide koguse või jäätmete keskkonna- ja terviseohtlikkuse vähendamisele.

Jäätmevaldaja – jäätmevaldaja on jäätmetekitaja või muu isik või seaduse alusel asutatud muu asutus, kelle valduses on jäätmed.

Jäätmete kahjulik toime – jäätmete kahjulik toime, mille alusel jäätmed loetakse ohtlikeks jäätmeteks, on samalaadne kahjuliku toimega, mida avaldavad plahvatusohtlikud, oksüdeerivad ained, väga tuleohtlikud ning tuleohtlikud vedelad ained, ärritavad mittesööbivad ained, kahjulikud, mürgised, kantserogeensed, sööbivad, teratogeensed või reproduktiivset funktsiooni kahjustavad, mutageensed ained ja valmistised, nakkusttekitavad, mikroorganisme või nende toksiine sisaldavad ained, ained ja valmistised, mille kokkupuutel vee, õhu või hapetega vabanevad mürgised või väga mürgised gaasid; millest kokkupuutel vee, õhu või hapetega vabanevad mürgised või väga mürgised gaasid; ökotoksilised või keskkonnaohtlikud ained ja valmistised.

Jäätmete kogumine - jäätmete kogumine on jäätmete kokkukorjamine, sortimine ja segukoostamine nende edasise veo või tekkekohas taaskasutamise või kõrvaldamise eesmärgil.

Jäätmete korduskasutus - jäätmete korduskasutus on jäätmete taaskasutamismoodus, kus jäätmeid kasutatakse nende esialgsel otstarbel, see tähendab samal otstarbel kui tooteid, millest nad on tekkinud.

Jäätmete kõrvaldamine - jäätmete kõrvaldamine on nende keskkonda viimiseks või selle ettevalmistamiseks tehtav toiming.

Jäätmete sortimine – sortimine on tegevus, mille käigus eraldatakse segaolmejäätmetest ennekõike ohtlikud jäätmed, samuti taaskasutatavad jäätmed, kui sortimine ja väljanopitud jäätmete taaskasutamine on tehnoloogiliselt võimalik ning nende tegevustega ei kaasne ülemääraseid kulutusi.

Jäätmete taaskasutamine – jäätmete taaskasutamine on jäätme-käitlustoiming, millega jäätmed või neis sisalduv aine või materjal võetakse kasutusele toodete valmistamisel, töö tegemisel või energia tootmisel, või seda ettevalmistav tegevus.

Korraldatud jäätmevedu – korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või –kohtadesse kohaliku omavalitsuse organi korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt.

Olmejäätmete sortimine – on tegevus, mille käigus eraldatakse segaolmejäätmetest ennekõike ohtlikud jäätmed, samuti taaskasutatavad jäätmed, kui sortimine ja väljanopitud jäätmete taaskasutamine on tehnoloogiliselt võimalik ning nende tegevustega ei kaasne ülemääraseid kulutusi.

Ohtlike jäätmete käitlusaltsents – ohtlike jäätmete käitlusaltsents on tegevusluba, mis annab õiguse teiste isikute poolt tekitatud ja üleantud ohtlike jäätmete käitlemiseks majandus- või kutsetegevuses ning määrab selle õiguse realiseerimise tingimused.

Prügila – prügila on jäätmekäitluskoht, kus jäätmed ladestatakse maa peale või maa alla, kaasa arvatud jäätmekäitluskoht, kuhu jäätmetekitaja ladestab jäätmed tekkekohal (käitisesisene prügila), ja jäätmekäitluskoht, mida kasutatakse püsivalt jäätmete vaheladustamiseks vähemalt aasta vältel.

Kompostimine – orgaanilise materjali kontrollitud lagundamine õhu juuresolekul huumusesarnaseks materjaliks. Kompostimine sisaldab mehhaanilist segamist ja aereerimist, materjali ventileerimist vertikaalsetes aeratsioonikambrites, või materjali paigutamine aunadesse, neid regulaarselt segades ja pöörates.

Jäätmepunkt (kogumispunkt, kogumisplats, kokkutoomiskoht) – jäätmepunkt on taaskasutatavate jäätmete (paberi, papi, plasti, klaasi jms) esmaseks kogumiseks mõeldud koht, kuhu on paigutatud vastavad kogumiskonteinerid, vajadusel ümbritsetud aiaga. Jäätmepunktis ei toimu jäätmete töötlust, ainult kogumine. Võimalusel paigaldatakse jäätmepunkti ka ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.

3 Valgamaa üldiseloostus

3.1 Asukoht

Valga maakond asub Eesti lõunaosas. Maakonna pindala on 2046,49 km² (koos Võrtsjärve osaga), ulatus põhjast lõunasse 65 ja idast läände 59 kilomeetrit. Maakond kuulub majandusgeograafilise ja regionaalpoliitilise liigestuse järgi koos Põlva ja Võru maakonnaga Kagu-Eesti piirkonda, lisaks Viljandi, Tartu ning ka Jõgeva maakonnaga aga Lõuna-Eesti regiooni, mida seovad tihedad ajaloolised sidemed ja maastikuline kuulumine Kõrg-Eestisse. Valgamaad läbivad olulised rahvusvahelised liiklusteed lõunasse ja itta.

Maakonna keskusest, Valga linnast, on kaugus Tallinnasse 267, Tartusse 86, Viljandisse 88, Võrru 73, Põlvasse 96, Pärnusse 141, Narva 264 km (*kaugus kesklinnast sihtpunkti linnakeskuse; allikas Maanteeameti koduleht www.mnt.ee*).

Riia asub 157 km kaugusel. Maakond omab piiri lõunas ja edelas Läti Vabariigiga (102,4 km), idas Võru, põhja-kirdesuunas Põlva ja Tartu ning loodes Viljandi maakonnaga.

Joonis 3.1-1 Asend

3.2 Haldusjaotus

Valga maakond koosneb 13 omavalitsusest: Helme, Hummuli, Karula, Otepää, Palupera, Puka, Põdrala, Sangaste, Taheva, Tõlliste ja Öru valdadest ning Tõrva ja Valga linnadest ning üks vallasisene linn-Otepää

Maa-asulaid on kokku 157, neist seitse alevikku ja 150 küla. Valga maakonna keskus on Valga linn.

Tabel 3.2-1 Kohalike omavalitsusüksuste rahvaarv, pindala ja asustustihedus 01.01.2010.a. seisuga

Linn/vald	Alevikke 1.01.2010	Külasid 1.01.2010	Elanikke 1.01.2009	Elanikke 1.01.2010	Pindala km ²	Asustustihedus in/km ² 1.01.2010
Helme vald	1	14	2293	2269	312,7	7,3
Hummuli vald	1	8	973	942	162,7	5,8
Karula vald	-	14	1062	1039	229,9	4,5
Otepää vald	-	21	4159	4154	217,4	19,1
Palupera vald	-	14	1152	1141	123,5	9,2
Puka vald	1	18	1790	1786	200,9	8,9
Põdrala vald	-	14	902	890	127,2	7,0
Sangaste vald	1	13	1420	1433	144,7	9,9
Taheva vald	-	13	887	878	204,7	4,3
Tõlliste vald	2	13	1854	1800	193,8	9,3
Tõrva linn	-	-	3092	3077	4,8	641,0
Valga linn	-	-	14 153	14 086	16,5	853,7
Õru vald	1	8	504	498	104,6	4,8
Kokku	7	150	34 241	33 993	2043,5	16,6

Märkused: Rahvaarv Rahvastikuregistri andmetel;

Pindala Statistikaameti „Linnad ja vallad arvudes 2009“ andmetel (ei sisalda Võrtsjärve osa)

Joonis 3.2-1 Haldusjaotus

3.3 Teedevõrk

Valgamaa asub maanteed ja raudteede sõlmpunktis. Maakonda läbib Narva-Valga-Riia maantee (Via Hanseatica). Valga linnast lähtuvad Valga-Uulu (Pärnu) ja Valga-Võru maanteed. Valga maakonda läbib Tallinn-Tartu-Riia raudtee, mis Tapa kaudu ühendab maakonda Tallinn-Narva-Peterburi magistraaliga. Valga linnast suundub raudtee Petseri kaudu Pihkvasse.

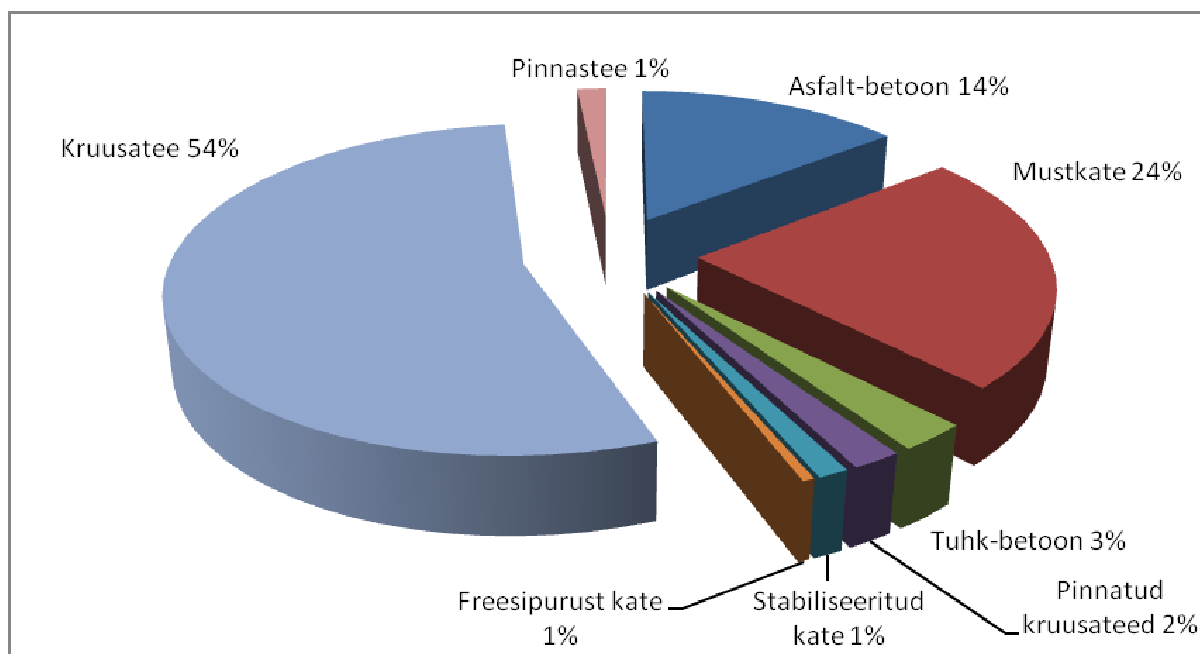
Lähimad sadamad asuvad Pärnus, Riias ja Tallinnas. Lähim lennuväli on Tartus ning rahvusvahelisi regulaarseid võimaldavad lennujaamad Tallinnas ja Riias.

Valgamaa teedevõrgu andmed seisuga 01.01.2010

Tabel 3.3-1 Riigiteed

Katte liik	Põhiteed	Tugiteed	Kõrvalteed	Kokku
Asfalt-betoon	87,910	32,400	39,573	159,883
Mustkate	-	128,828	133,913	262,741
Tuhk-betoon	-	3,200	26,881	30,081
Pinnatud kruusateed	-	-	21,372	21,372
Stabiliseeritud kate	-	-	13,419	13,419
Freesipurust kate	-	-	5,241	5,241
Kruuskate	-	-	604,819	604,819
Pinnasteed	-	-	17,642	17,642
Kokku	87,910	164,428	862,860	1115,198

Allikas: Lõuna Regionaalne Maanteeamet

Allikas: Lõuna Regionaalne Maanteeamet

Joonis 3.3-1 Riigiteede katted

Tabel 3.3-2 Valga maakonna kohalikud teed avalikuks kasutamiseks 1. 01. 2010 seisuga (km)

Linn/vald	Maantee	Tänav	Kokku
Helme vald	101,460	2,550	104,010
Hummuli vald	60,142	3,541	63,683
Karula vald	95,830	-	95,830
Palupera vald	86,392	-	86,392
Puka vald	83,571	9,366	92,937
Põdrala vald	40,800	-	40,800
Otepää vald	121,778	20,727	141,505
Sangaste vald	88,361	0,914	89,275
Taheva vald	32,995	-	32,995
Tõlliste vald	109,212	12,915	122,127
Õru vald	13,038	1,020	14,058
Tõrva linn	-	28,208	28,208
Valga linn	-	82,409	82,409
Kokku	833,579	161,650	995,229

Allikas: Lõuna Regionaalne Maanteeamet

3.4 Loodus

Valga maakonna pinnaehitus on väga mitmekesine. Maakonna lääneosa jääb Sakala kõrgustiku kaguossa. Selles on valitsev ürgorgudest liigestatud lainjas moreentasandik siin-seal kerkivate kuplite ning seljakutega. Põhja pool annavad maastikule ilme põhja-lõuna suunalised väikevoored ning madalamatel niiskematel aladel puisniidud ja metsad. Tõrva-Helme ümbrus on tasasem, kuid liigestatud Ohne ja ta lisajõgede orgudest. Paljudes kohtades paljanduvad siin orgude veerudel aluspõhja liivakivid. Sellel tihedasti asustatud alal vahelduvad laialdased põllumaad niitude, lohkudes asetsevate järvede ning üksikute metsatukkadega. Lõuna pool - Hummuli ja Taagepera ümbruses, leidub ka kuplistikke.

Läti Vabariigi piiril esineb laialdane liivaala suurte metsade, nõmmede ja soodega. Maakonna keskosa hõlmab põhja-lõuna suunaline Väike-Emajõe orund ning selle jätkuks olev Valga nõgu, kus valitseb suuremalt osalt lainjas moreenmaastik, läbitud madalatest lamm- või moldorgudest. Orgudest on määravaim Väike-Emajõe org, millesse Tõlliste kohal suubub Pedeli ürgorg. Valga nõo keskosas esineb laialdane soostunud Korva luht. Laiemad põllualad on levinud Sangaste ja Laatre ümbruses.

Reljeefi vahelduvaim ja kõrgeim osa maakonnast on Otepää ümbruses. Kõrgeimad tipud on Kuutsemägi (217 m), Meegaste mägi (214 m), Harimägi (212 m). Otepää ümbruses on valitsev väga vahelduv kupliline moreenmaastik suurte kuppelmägede ning rohkete järvedega. Kauneim neist on Pühajärv. Kõrgustiku servaaladel on kõrgusvahed küll väikesed, kuid reljeef on siin samuti väga liigestatud. Valga nõost kagus kerkib lääne-idasuunalise vöötmena Karula kuplistik. Eriti vahelduva reljeefiga on kuplistiku idaosa. Lääne suunas pinnavormid madalduvad künnisteks, mis jätkuvad ka Läti Vabariigi piires. Karula ümbrus on rikas järvedest. Tuntuim neist on Karula Pikkjärv kuplistiku põhjaserval.

Maakonna lõunaossa jääb Hargla nõgu - kõrgustike vaheline tasane ala, kus metsade keskel kerkib kohati üksikuid moreenkupleid ja kühme. Omapärase kauni loodusega on Koiva ja Mustjõe orud ning Aheru järve ümbrus. Maakonna aluspõhja moodustavad devoni liivakivid, mis on suhteliselt suure poorsusega, vilgurikkad ja nõrgalt tsementeerunud. Suuremal osal maakonna territooriumist levivad kesk-devoni burtnieki lademe heledavärvilised liivakivid, milledega vaheldumisi esinevad savi- ja merglikihid. Maakonna põhjaosa kitsal ribal avanevad kesk-devoni Aruküla lademe liivakivid, mis on põimjaskihilised aleuroliitide, savide ning dolomiidi vahekihtidega.

Aluspõhja katab kvaternaarse teete kompleks (glatsiaalsed, limnoglatsiaalsed ja fluvioglatsiaalsed setted). Pindalaliselt domineerib maakonna põhja- ja keskosas moreen. Hajutatult esinevad kruusad-liivad, liivavid ja soosetted. Pinnakatte geoloogiline ehitus on keeruline (paksus varieerub 10 - üle 100 m). Pinnasevesi lasub 0-10 m sügavusel, küngastel kohati sügavamalgi. Ehitusgeoloogiliselt on maakonna pinnased valdavalt hea kandevõimega, kuid ehitustegevust võib takistada reljeef.

Looduslikult taimkattelt on maakond väga vahelduv, kajastades pinnase liigestatust, mullastiku mitmekesisust ja inimtegevuse mõju maastikule. Taimkatte kooslusest tähtsaimad on metsad, millest suuremad massiivid on maakonna äärealadel Viljandi maakonna ja Läti Vabariigi piiril.

Metsarikkad on ka Karula kuplistiku kaguosa ja Taheva ümbrus, mis jätkuvad Koiva äärsete metsadega ja maakonna keskosa Väike-Emajõe alamjooksu paremkaldaalaga. Otepää ja Sakala kõrgustiku äärealadel domineerivad kuusikud ning lõunaosa jääb piiriäärsete männimetsade valdusse. Kuusikutest Looduslikult taimkattelt on maakond väga vahelduv, kajastades pinnase liigestatust, mullastiku mitmekesisust ja inimtegevuse mõju maastikule. Taimkatte kooslusest tähtsaimad on metsad, millest suuremad massiivid on maakonna äärealadel Viljandi maakonna ja Läti Vabariigi piiril.

Maakonna metsamaa pindala on ligi 114 000 ha, metsad vahelduvad niitude, nõmmede, luhtade ja soodega. Metsarikkad on ka Karula kuplistiku kaguosa ja Taheva ümbrus, mis jätkuvad Koiva äärsete metsadega ja maakonna keskosa Väike-Emajõe alamjooksu paremkaldaalaga. Otepää ja Sakala kõrgustiku äärealadel domineerivad kuusikud ning lõunaosa jääb piiriäärsete männimetsade valdusse. Kuusikutest leidub nii puht- kui ka segapuistuid kase, männi, halli lepa ja haavaga. Männikuist laiema levikuga on pohla- ja mustikamännikud, millede koosseisu kuulub kohati kuuske, vähem kaske. Hajutatult väikeste tukkadena põllumaade vahel paiknevad kaasikud, haavikud ja hall-lepikud. Üldiselt kuppelmaastiku segametsad on tugevalt võsastunud ja vajavad nii hooldus- kui ka sanitaarraiet.

Maakonna üldpindalast 7,9 tuh. ha on soode all, millest 5,4 tuh. ha on madalsood. Suuremad neist on Rubina, Korva ja Lagesoo. Sood toituvad peamiselt lubjaveestest vetest, mistõttu nende taimkate on liigivaene. leidub nii puht- kui ka segapuistuid kase, männi, halli lepa ja haavaga. Männikuist laiema levikuga on pohla- ja mustikamännikud, millede koosseisu kuulub kohati kuuske, vähem kaske. Hajutatult väikeste tukkadena põllumaade vahel paiknevad kaasikud, haavikud ja hall-lepikud. Üldiselt kuppelmaastiku segametsad on tugevalt võsastunud ja vajavad nii hooldus- kui ka sanitaarraiet.

Kaitsealad, mille hulka kuuluvad rahvuspargid, looduskaitsealad, maastikukaitsealad ja selle eritüübid nagu pargid, puistud, arboretumid, on maakonnas kokku 60. Suurimad neist on Otepää looduspark, Karula Rahvuspark ja Koiva-Mustjõe maastikukaitseala. Kaitsealust territooriumi, mis lisaks kaitsealadele hõlmab ka hoiualasid ja püsielupaike, on maakonnas kokku 43 431 ha. Üksikobjektidena on Valgamaal kaitse all 28 põlispuud ning 5 rändrahn. Maakonna kõrgeim kaitsealune puu, Tsuura kuusk, on ühtlasi jämedaim hariliku kuuse esindaja Eestis. Puu kõrgus küünib 29 meetrini, selle ümbermõõt on 4,32 m. Kõige jämedam puu on aga Pühajärve Sõjatamm ümbermõõduga 6,98 m. Valgamaal asub Lõuna-Eesti suurim rändrahn – Helgikivi, mille ümbermõõt on 30,2 m ja maapealne maht 61m³. Valgamaa suurimad looduskaitseobjektid on Otepää looduspark, Karula rahvuspark ja Koiva-Mustjõe maastikukaitseala.

Valga maakonna maastik sobib elukeskkonnaks paljudele loomaliikidele. Enamesinevad metsloomad on põder, metssiga, mäger ja orav. Lindudest metsis, teder, laanepüü, rabakana ja põldpüü. Paljud loomad omavad tähtsust jahilukitena, nagu põder, metssiga, metssiga jpt.

Valga maakond kuulub Lõuna-Eesti leetmuldade, soostunud leetmuldade ja soomuldade piirkonda. Enamlevinud on keskmiselt ja nõrgalt leetunud savimullad. Viljakaimad mullad paiknevad Sangaste, Hellenurme, Puka, Tõrva ja kohati Valga ümbruses. Soostunud muldi esineb hajusalt, aga siiski mõnevõrra ulatuslikumalt Valga ümbruses.

Maakonnas leiduvad maavarad on: savi, liiv, kruus, sapropeel, rauaooker ning põhjavesi.

Veekogud

Looduslikud veekogud

Maakond on väga järvederohke. Maakonnas on kokku 211 loodusliku järve. Eriti rohkesti on järvi Otepää kõrgustikul, maakonna kaguosas Karula kuplistiku alal ning lääneosas Öhne jõe valgalal.

Pindalaga üle 100 ha on ainult Pühajärv (286 ha) ja Aheru järv (234 ha). Üle 10 ha pindalaga on veel 31 järve, ülejäänud on alla 10 ha pindalaga väikejärved. Suurem osa järvi on madalad, alla 10 m sügavused. Vaid Koorküla järvestikus jääaja setetega täitunud ürgorgude kohal asuvad järved on üsna sügavad: Udsu 30,2 m (sügavuselt kolmas järv Eestis), Petajärv 25,0 m.

Väga palju on suhteliselt väikese valgala ja nõrga veevahetusega järvi, kus isegi pool veemahust ühe aasta jooksul ei vahetu. Paljud neist toituvad peamiselt allikatest. Kuid leidub ka tugeva veevahetusega suhteliselt suure valgala järvi: Kiivite (10,8 korda aastas), Tornijärv, Märdijärv, Karula Pikkjärv, Kaagjärv, Kaarna järv.

Järvede kalastik on küllalt erinev ja muutlik. Väiksemates järvedes aeg-ajalt esinev kalade talvine suremine muudab oluliselt liigilist koosseisu, hukutades hapnikunõudlikumaid liike, iseäranis siiglast, latikat, koha jt. Mõnedes järvedes on sageli üle 10 kalaliigi. Liigivaesemad on ahvena- ja kogrejärved.

Paisjärved

Maakonnas, eriti selle idaosas on suhteliselt soodsad tingimused veehoidlate rajamiseks. Varasematel aastatel on rajatud hulgaliselt veskipaisjärvi, kuid paisude lagunemise tõttu on paljud paisjärved likvideerunud. Viimasel ajal on veehoidlad rajatud peamiselt vihmatusvee akumulatsiooniks, nendest suurim on Puide veehoidla Jõku jõel (pindala 11,5 ha, maht 260 tuh. m³). Kokku on maakonnas 67 paisjärve.

Jõesed, ojad ja allikad

Maakonna piirides voolab 18 jõge, milledest suuremad on Väike-Emajõgi, Öhne jõgi, Pedeli jõgi ja Mustjõgi. Veel vooluveekogudest on maakonna piires 79 oja ja 99 allikat.

Põhjavesi

Maakonna hüdroteoloogilises läbilõikes eraldatakse 4 veekompleksi: kvaternaari(Q), ülem-keskdevoni(D3-2), keskdevoni(D2) ja ordoviitsium-kambriumi(O-C). Kahte ülemist kasutatakse veevarustuses.

Keskdevoni ja ordoviitsium-kambriumi veekompleksi vesi on kõrge mineralisatsiooniga ja ei ole sobiv majandus-joogiveeks.

Ülem-keskdevoni veekompleks on maakonna peamine veevarustuse allikas. Veevarustuses tarbitav põhjavesi saadakse 93%-lt ülem-keskdevoni ja 7% kvaternaari veekompleksist. Vettandvateks kivimiteks on peen- ja keskteralised liivakivid aleuroliidi vahekihtidega. Vettandvate kivimite iseärasused mõjutavad põhjavee tarbimise tingimusi, milleks on suurkaevude liivaandvus ja põhjavee kõrge rauasisaldus. Kõrge rauasisaldusega kaasneb reeglina ka kõrgendatud mangaanisisaldus, eriti suurkaevudes, mis avavad vettandvate kivimite ülemist osa.

Ülem-keskdevoni veekompleksi põhjavee perspektiivsed ressursid on hinnatud 71,5 tuh. m³ /ööp., millest 29,2 tuh. m³ /ööp. ehk 41% on detailselt uuritud ja varu kinnitatud. Maakonna kinnitatud põhjaveevaru on 33413 m³ /ööp.

Maakonnas on u 300 suurkaevu. Enamus veehaaretest koosneb ühest kaevust, mis asub tarbija maa-alal ja on tavaliselt ilma veejaotusvõrguta. Paljud suurkaevud töötavad

alakoormusega (pumbad töötavad vaid mõned tunnid ööpäevas), mis mõjub halvasti põhjavee kvaliteedile, eriti kui on tegemist kõrgendatud rauasisaldusega (0,6-1,0 mg/l). Puurkaevus seisva vee füüsikalised (värvus ja läbipaistvus) ja organoleptilised (lõhn, maitse) omadused halvenevad.

Ülem-keskdevoni veekompleksi suhteliselt hea reostuskaitstus, mis on tingitud katvate kvaternaarisetete suurest paksusest ja savikast koostisest, takistab reoainete imbustumist pinnaselt sügavamale põhjavette. Elanike madalate salvkaevude vesi, mis on pärit kvaternaari veekompleksist, võib sisaldada ülenormatiivselt nitraate eriti Valga ja Tõrva linnast põhja poole jäävates piirkondades. Savikates kvaternaarisetetes, millest toitub enamik salvkaeve, toimub aeglane veevahetus ja seega pinnasesse sattunud reoained kuhjuvad koos sademeteveega kaevudesse.

3.5 Maakasutus

Tabel 3.5-1 Maafond omavalitsuste lõikes (ha)

Linn/vald	Maafond kokku	sealhulgas					
		Haritav maa	Looduslik rohuma	Metsamaa kokku	sellest		Muu maa
					riigimets	muu mets	
Helme vald	31 273	7867	1363	17 674	7330	10 344	4369
Hummuli vald	16 270	4594	524	9200	4057	5143	1952
Karula vald	22 992	5555	864	13 017	6822	6195	3556
Otepää vald	21 736	5317	1613	10 286	2423	7853	4520
Palupera vald	12 348	4253	992	5251	1391	3860	1852
Puka vald	20 241	5767	997	10 375	5062	5313	3102
Põdrala vald	12 870	4247	929	5879	2468	3407	1815
Sangaste vald	14 473	6163	926	5441	1785	3656	1943
Taheva vald	20 471	3657	1423	13 156	7709	5447	2235
Tõlliste vald	19 378	6881	1023	8686	4403	4283	2788
Tõrva linn	480	-	-	96	-	96	384
Valga linn	1654	-	-	441	168	273	1213
Õru vald	10 463	3207	447	5650	3146	2504	1159
Kokku	204 649	57 508	11 101	105 152	46 764	58 388	30 888

Allikas: Maa-amet

3.6 Rahvastik ja elamumajandus

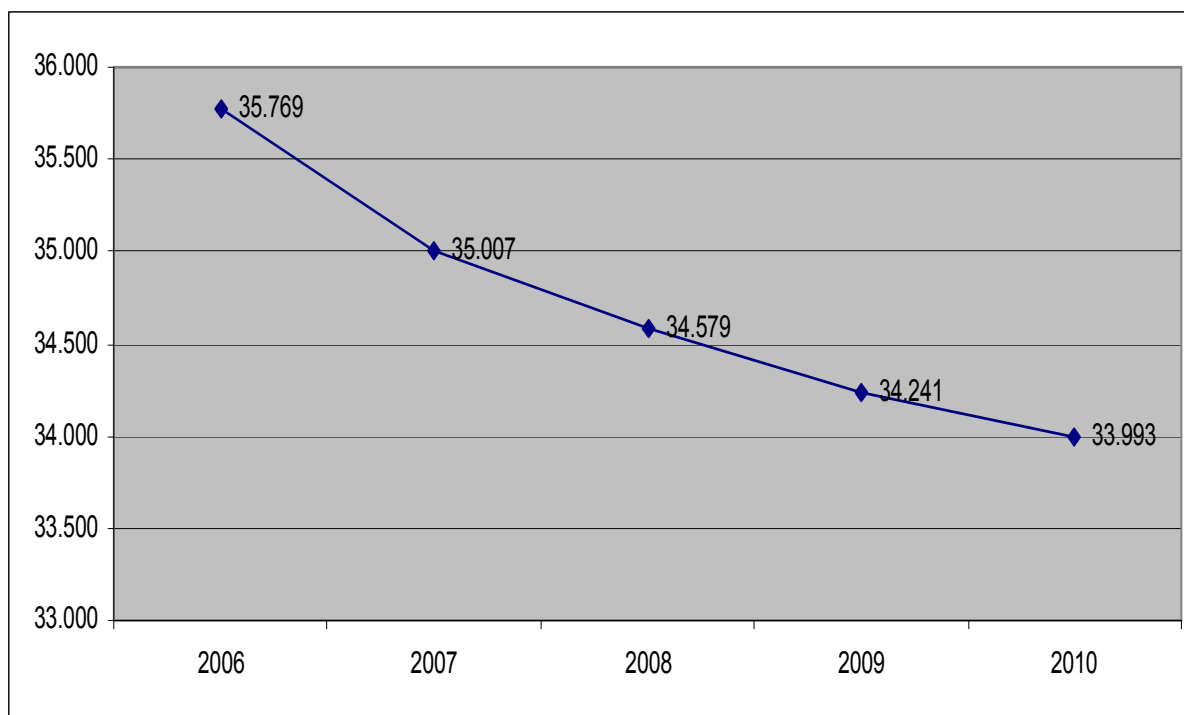
Valgamaa rahvaarvukus 01.jaanuari seisuga

Tabel 3.6-1 Valgamaa omavalitsuste rahvaarvukus aastatel 2005-2010

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tõlliste vald	1953	1915	1868	1850	1854	1800
Helme vald	2366	2375	2345	2317	2293	2269
Hummuli vald	1051	1030	1009	993	973	942
Karula vald	1144	1133	1092	1077	1062	1039
Otepää vald	4329	4310	4227	4201	4159	4154
Palupera vald	1166	1194	1185	1163	1152	1141
Puka vald	1909	1901	1855	1820	1790	1786

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

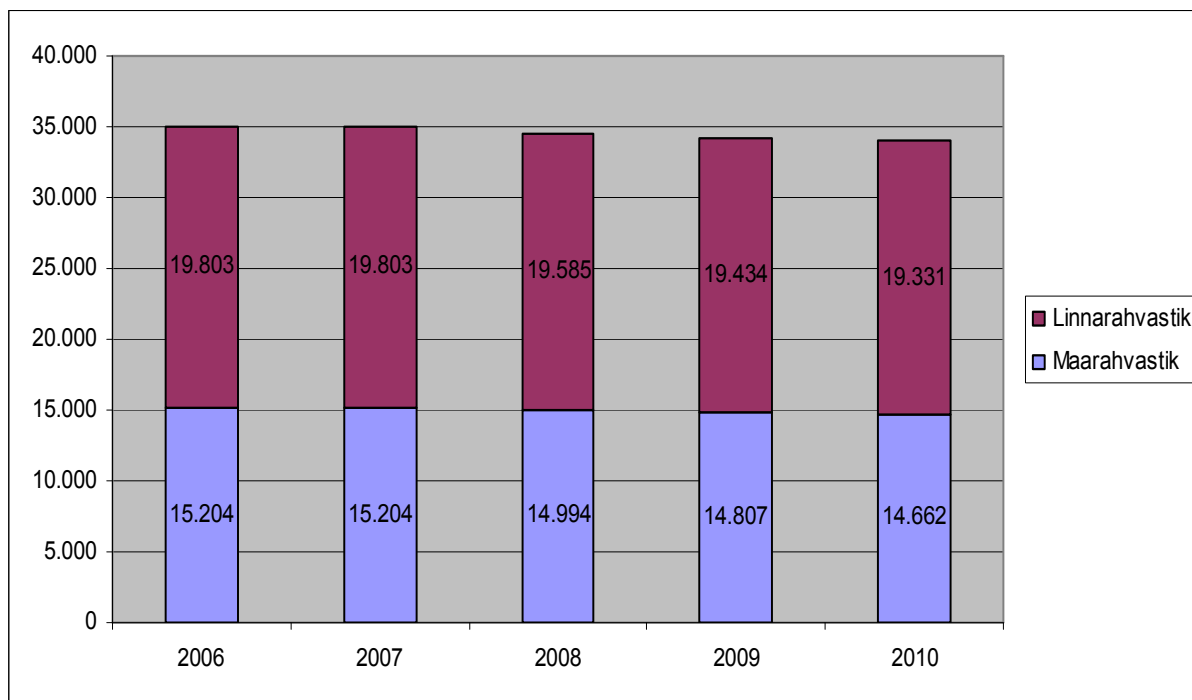
Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Põdrala vald	982	958	937	921	902	890
Sangaste vald	1526	1503	1467	1451	1420	1433
Taheva vald	953	928	903	894	887	878
Tõrva linn	3314	3264	3199	3139	3092	3077
Valga linn	14754	14683	14372	14234	14153	14086
Õru vald	586	575	548	519	504	498
KOKKU	36033	35769	35007	34579	34241	33993

Allikas: Rahvastikuregister

Märkus: 2006. aasta IV kvartalis viidi Rahvastikuregistrist üle Rahvastikuregistri arhiivi 185 isiku andmed, kellel oli samaaegselt registreeritud elukoht ka Soome Vabariigi Rahvastikuregistris

Joonis 3.6-1 Rahvaarvu dünaamika 1. jaanuari seisuga, 2006-2010

Allikas: Rahvastikuregister

Joonis 3.6-2 Rahvastiku jaotus elukoha järgi 1. jaanuari seisuga, 2006-2010

Tabel 3.6-2 Valgamaa elamumajandus omavalitsuste lõikes seisuga 01.01.2010.a.

Omavalitsus	Kortermajad				Elumajad		
	Kokku	Korterite arv	5 ja enam korteriga hooned (kaugküttega)	10 ja enam korteriga hooned	Elanikud	Elumajad/suvilad	Elanikud
Helme vald	52	424			1009	456	1293
Hummuli vald	17	173			328	333	676
Karula vald	23	146			255	517	837
Otepää vald	76	273			1721	1326	2409
Palupera vald	19	147			249	343	889
Puka vald	24	260			460	659	1522
Põdrala vald	15	113			220	261	670
Sangaste vald	27	212			399	538	997
Taheva vald	15	150			195	273	700
Tõlliste vald	34	308			508	594	1340
Tõrva	37	674	32		1243	726	1729
Valga	237	4874	106	121	9700	1948	4400
Õru vald	7	128			165	110	282
Kokku	583	7882	138	121	16452	8084	17744

3.7 Haridus

Koolieelseid lasteasutusi maakonnas 2009/2010 õppeaastal on 23. Ülevaate nendest annab tabel 3.7-1.

Tabel 3.7-1 Lasteaiad 2009/2010. õppeaastal

Omavalitsus	Lasteaed
Helme vald	Ritsu Lasteaed-algkool
Hummuli vald	Lasteaed Sipsik
Karula vald	Lüllemäe Põhikooli lasteaed
Otepää vald	Lasteaed Pähklike
	Lasteaed Võrukael
	Pühajärve Põhikooli lasteaed
Palupera vald	MTÜ Hellenurme Mõis lasteaed
Puka vald	Aakre Lasteaed-algkool
	Puka Lasteaed
Põdrala vald	Riidaja Põhikooli lasteaed
Sangaste vald	Keeni Põhikooli ettevalmistusrühm
	Sangaste Lasteaed
Taheva vald	Hargla Kooli lasteaed
Tõlliste vald	Laatre Lasteaed
	Sooru Lasteaed
	Tsirguliina Lasteaed "Õnnelind"
Tõrva linn	Lasteaed Mõmmik
	Lasteaed Tõrvalill
Valga linn	Lasteaed Buratino
	Lasteaed Kaseke
	Lasteaed Pääsuke
	Lasteaed Walko
Õru vald	Õru Lasteaed-algkool

2009/2010. õppeaastal on maakonnas kokku 24 kooli, nendest munitsipaalkoole 20, riigikoole 3 ja erakoole 1. Munitsipaalkoolidest on gümnaasiume/keskkoole 7, nendest 1 kaugõppegümnaasium; põhikoole 9, nendest 1 lasteaed-põhikool ning algkoole 1 ja lasteaed-algkoole 3. Riigikoolidest on maakonnas Valga Jaanikese Kool, Helme Sanatoorne Internaatkool ja Valgamaa Kutseõppekeskus. Erakool on Audentese Spordigümnaasiumi Otepää filiaal.

Valminud on uus koolivõrgu arengukava, milles on esitatud juba täpsemalt andmed kohalike omavalitsuste lõikes, samuti antakse soovitusel koolivõrgu korrastamiseks. Munitsipaalkoolidest õpib linnakoolides päevases õppevormis ca 59% ja maakoolides ca 41% õpilastest.

Tabel 3.7-2 Koolid 2009/2010. õppeaastal

Kooli pidaja (omavalitsus/riik/era)	Kool
Helme vald	Ala Põhikool
	Ritsu Lasteaed-Algkool
Hummuli vald	Hummuli Põhikool
Karula vald	Lüllemäe Lasteaed-Põhikool
Otepää vald	Otepää Gümnaasium
	Pühajärve Põhikool
Palupera vald	Palupera Põhikool
Puka vald	Puka Keskkool
	Aakre Lasteaed- Algkool
Põdrala vald	Riidaja Põhikool
	Pikasilla Algkool
Sangaste vald	Keeni Põhikool
Taheva vald	Hargla Põhikool
Tõlliste vald	Tsirguliina Keskkool
Tõrva linn	Tõrva Gümnaasium
Valga linn	Valga Gümnaasium
	Valga Vene Gümnaasium
	Valga Kaugõppegümnaasium
	Valga Põhikool
Õru vald	Õru Lasteaed- Algkool
Riigikool	Valgamaa Kutseõppekeskus
Riigikool	Helme Sanatoorne Internaatkool
Riigikool	Valga Jaanikese Kool
Erakool	Audentese Spordigümnaasiumi Otepää filiaal

3.8 Tervishoid

Ambulatoorne üldarstiabi

Perearsti nimistuid maakonnas 17, ambulatoorset üldarstiabi osutavad 17 perearsti, 3 abiarsti, 17 pereõde ja 4 üldõde.

Eriarstiabi

Eriarstiabi osutatakse AS Valga Haiglas, OÜ Tõrva Tervisekeskuses ja SA Otepää Tervisekeskuses, AS Pühajärve Puhkekodu Taastusravikeskuses ja 7 OÜ või füüsilisest isikust ettevõtjatena töötavate eriarstide poolt.

Hambaravi

Hambaravi teenuse osutajaid maakonnas 10, neist erahambaravi asutusi 8 ja teise asutuse allüksusi 2 (AS Valga Haiglas ja SA Otepää Tervisekeskuses). Hambaproteesiteenust osutatakse AS Valga Haiglas, SA Otepää Tervisekeskuses, Hiie Silma hambaravikabinetis, Helle Margi hambaravikabinetis. Hambaraviasutustes töötab 16 arsti, sh eraarstidena 10. Proteesiarste on 4, hambatehnikuid 1. Õendusalatõtajaid hambaravi asutustes 11.

Statsionaarne arstiabi

Maakonnas on 3 tervishoiuasutust, kus osutatakse statsionaarset arstiabi.

- AS Valga Haiglas on 109 ravivoodit ja 4 päevastatsionaari voodikohta. Statsionaaris töötab 14 põhikohaga arsti ja 48 õendusalatõtajat.
- SA Otepää Tervisekeskuses on 18 hooldusravi voodit. Statsionaaris põhikohaga töötavaid arste ei ole, õendusalatõtajaid 4.

- SA Tõrva Haiglas on 29 hooldusravi voodit. Statsionaaris töötab 1 põhikohaga arst, õendusalatöötajaid 5.

Kiirabi

Maakonnas on 3 kiirabiteenust osutavat asutust:

- AS Valga Haigla, alluvuses 1 kiirabibrigaad,
- OÜ Tõrva Tervisekeskus, alluvuses 1 kiirabibrigaad.
- SA Otepää Tervisekeskuses 1 kiirabibrigaad otsealluvusega Tartu Kiirabile

Loomatervishoid

Veterinaartegevus on loomade ja inimeste tervise kaitseks ning loomade heaolu tagamiseks rakendatavate abinõude süsteem, mis hõlmab loomatervishoiu-, loomsete saaduste hügieeni- ja loomakaitsealaseid toiminguid. Riiklikul tasemel tegeleb loomatervishoiu temaatikaga Valgamaa Veterinaarakeskus, mille koosseisu kuulub 17 järelevalveametnikku, 1 abiteenistuja ja 9 volitatud veterinaararsti maastikul.

3.9 Ettevõtlus

Tabel 3.9-1 Valga maakonna ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a.

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	4		1	3	
Ehitus	227	193	32	2	
Elektrienergia, gaasi , auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	7	7			
Finants- ja kindlustustegevus	25	23	2		
Haldus- ja abitegevused	117	96	16	3	2
Haridus	32	10	13	9	
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	437	307	130		
Info ja side	38	20	15	3	
Kinnisvaraalaane tegevus	354	96	18	238	2
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	151	23	15	107	6
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	178	125	50	1	2
Majutus ja toitlustus	129	97	32		
Muud teenindavad tegevused	412	24	101	279	8
Mäetööstus	5	4	1		
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	728	156	559	13	
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	61	28	16	14	3
Töötlev tööstus	183	149	34		
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	6	6			
Veondus ja laondus	125	71	54		
KOKKU	3219	1435	1089	672	23

Allikas: Registrite ja Infosüsteemide Keskus

Tabel 3.9-2 Helme valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	102	16	85	1	
Töötlev tööstus	11	9	2		
Elektrienergia, gaasi , auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	1			
Ehitus	9	7	2		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	12	8	4		
Veondus ja laondus	5	4	1		
Majutus ja toitlustus	8	6	2		
Finants- ja kindlustustegevus	1		1		
Kinnisvaraalane tegevus	21	6	1	14	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	8	4	4		
Haldus- ja abitegevused	5	4	1		
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	1			
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	7	1	2	3	1
Muud teenindavad tegevused	18		2	16	
KOKKU	209	67	107	34	1

Tabel 3.9-3 Hummuli valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	67	8	58	1	
Töötlev tööstus	6	6			
Ehitus	6	5	1		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	7	6	1		
Veondus ja laondus	1		1		
Majutus ja toitlustus	4	1	3		
Finants- ja kindlustustegevus	1	1			
Kinnisvaraalane tegevus	11	3	2	6	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1	1			
Haldus- ja abitegevused	1	1			
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	1			
Muud teenindavad tegevused	6	1		5	
KOKKU	33	15	7	11	

Tabel 3.9-4 Karula valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	63	6	57		
Töötlev tööstus	5	4	1		
Ehitus	3	2	1		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	11	9	2		
Veondus ja laondus	1		1		
Majutus ja toitlustus	3	2	1		
Info ja side	2		2		
Finants- ja kindlustustegevus	1	1			
Kinnisvaraalaane tegevus	5	2	1	2	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	9	4	5		
Haldus- ja abitegevused	1	1			
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	1			1	
Haridus	3		3		
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	4	1		3	
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	6	1	2	3	
Muud teenindavad tegevused	15			15	
KOKKU	133	33	76	24	

Tabel 3.9-5 Otepää valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	65	16	49		
Mäetööstus	3	2	1		
Töötlev tööstus	30	24	6		
Elektrienergia, gaasi , auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2	2			
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1	1			
Ehitus	36	33	2	1	
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	66	52	14		
Veondus ja laondus	30	15	15		
Majutus ja toitlustus	50	43	7		
Info ja side	5	3	1	1	
Finants- ja kindlustustegevus	3	3			
Kinnisvaraalaane tegevus	42	15	1	26	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	40	31	9		
Haldus- ja abitegevused	31	26	3	1	1
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	2		1	1	
Haridus	8	3	4	1	
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	9	5	3		1

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	49	12	2	32	3
Muud teenindavad tegevused	96	7	19	68	2
KOKKU	568	293	137	131	7

Tabel 3.9-6 Palupera valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	55	13	41	1	
Mäetööstus	1	1			
Töötlev tööstus	10	10			
Elektrienergia, gaasi , auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	1			
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1	1			
Ehitus	6	4	2		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	9	8	1		
Veondus ja laondus	5	1	4		
Majutus ja toitlustus	7	4	3		
Info ja side	3	1	1	1	
Finants- ja kindlustustegevus	2	2			
Kinnisvaraalaane tegevus	5	1		4	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	5	3	2		
Haldus- ja abitegevused	4	3	1		
Haridus	2	1		1	
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	8	1	3	4	
Muud teenindavad tegevused	15			15	
KOKKU	139	55	58	26	

Tabel 3.9-7 Puka valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	70	14	55	1	
Töötlev tööstus	8	7	1		
Elektrienergia, gaasi , auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	1			
Ehitus	15	14	1		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	13	8	5		
Veondus ja laondus	4	3	1		
Majutus ja toitlustus	2	1	1		
Info ja side	1	1			
Kinnisvaraalaane tegevus	14	2		11	1
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	10	6	4		

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Haldus- ja abitegevused	4	3	1		
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2	1		1	
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	3			3	
Muud teenindavad tegevused	13	1	3	9	
KOKKU	160	62	72	25	1

Tabel 3.9-8 Põdrala valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	42	6	36		
Töötlev tööstus	4	4			
Ehitus	3	2		1	
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	3	2	1		
Veendus ja laondus	3	2	1		
Majutus ja toitlustus	2	2			
Finants- ja kindlustustegevus	1	1			
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1	1			
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1			1	
Muud teenindavad tegevused	6		2	4	
KOKKU	66	20	40	6	

Tabel 3.9-9 Sangaste valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	61	11	49	1	
Töötlev tööstus	13	9	4		
Elektrienergia, gaasi , auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	1			
Ehitus	9	6	3		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	15	13	2		
Veendus ja laondus	2	1	1		
Majutus ja toitlustus	6	3	3		
Finants- ja kindlustustegevus	2	2			
Kinnisvaraalne tegevus	20	5		15	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	9	9			
Haldus- ja abitegevused	2	1		1	
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	1			
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	3			2	1
Muud teenindavad tegevused	18		4	14	
KOKKU	162	62	66	33	1

Tabel 3.9-10 Taheva valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	44	8	36		
Ehitus	2	1	1		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	7	5	2		
Veondus ja laondus	3	3			
Majutus ja toitlustus	2	2			
Info ja side	1	1			
Kinnisvaraalne tegevus	4	1		3	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	3	2	1		
Haldus- ja abitegevused	1		1		
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1				1
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	2			2	
Muud teenindavad tegevused	8		3	5	
KOKKU	78	23	44	10	1

Tabel 3.9-11 Tõlliste valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	71	19	50	2	
Töötlev tööstus	13	9	4		
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1	1			
Ehitus	7	4	3		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	21	17	4		
Veondus ja laondus	6	5	1		
Majutus ja toitlustus	3	2	1		
Info ja side	2	1	1		
Finants- ja kindlustustegevus	2	1	1		
Kinnisvaraalne tegevus	6	2		4	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	3	2	1		
Haldus- ja abitegevused	5	2	3		
Haridus	1		1		
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	4	2	1	1	
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	7			7	
Muud teenindavad tegevused	21		6	13	2
KOKKU	173	67	77	27	2

Tabel 3.9-12 Tõrva linna ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	37	22	11	4	
Töötlev tööstus	22	18	4		
Elektrienergia, gaasi , auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	1			
Ehitus	36	35	1		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	65	51	14		
Veondus ja laondus	16	10	6		
Majutus ja toitlustus	12	7	5		
Info ja side	4	2	2		
Finants- ja kindlustustegevus	6	6			
Kinnisvaraalane tegevus	49	14	1	33	1
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	31	17	13	1	
Haldus- ja abitegevused	22	20	1		1
Haridus	2	1	1		
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	8	5	1	1	1
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	6	1	1	4	
Muud teenindavad tegevused	33	3	8	21	1
KOKKU	350	213	69	64	4

Tabel 3.9-13 Valga linna ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	31	16	15		
Mäetööstus	1	1			
Töötlev tööstus	61	49	12		
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	3	3			
Ehitus	91	77	14		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	204	127	77		
Veondus ja laondus	49	27	22		
Majutus ja toitlustus	29	24	5		
Info ja side	20	11	8	1	
Finants- ja kindlustustegevus	6	6			
Kinnisvaraalane tegevus	177	45	12	120	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	56	44	10		2
Haldus- ja abitegevused	41	35	5	1	
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	1			1	
Haridus	16	5	4	7	
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	30	11	11	8	

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	59	7	5	46	1
Muud teenindavad tegevused	161	12	54	92	3
KOKKU	1036	500	254	276	6

Tabel 3.9-14 Õru valla ettevõtlus tegevusalade järgi seisuga 1.juuni.2010.a

TEGEVUSALA	Kokku	äriühin gud	FIE	MTÜ	SA
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	20	1	17	2	
Ehitus	4	3	1		
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	4	1	3		
Majutus ja toitlustus	1		1		
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	2	1	1		
Muud teenindavad tegevused	2			2	
KOKKU	33	6	23	4	

4 Õiguslane regulatsioon

4.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt olulisemad direktiivid on järgmised:

- Nõukogu direktiiv 75/439/EMÜ 16. juunist 1975 *jääkõlde kõrvaldamise kohta* (EÜT L 194, 25.07.1975). Täiendatud direktiiviga 87/101/EEÜ 22. detsembrist 1986 (EÜT L 042, 12.02.1987);
- Nõukogu direktiiv 86/278/EMÜ 12. juunist 1986 *keskkonna ja eriti pinnase kaitse kohta reoveesette kasutamisel põllumajanduses* (EÜT L 181 04.07.1986);
- Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ 12. detsembrist 1991 *ohtlike jäätmete kohta* (EÜT L 377, 31.12.1991). Täiendatud direktiiviga 94/31/EÜ 27. juunist 1994 (EÜT L 168, 2.7.1994).
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ 20. detsembrist 1994 *pakendi ja pakendijäätmete kohta*. Direktiivi on hiljem täiendatud (2004/12/EÜ ja 2005/20/EÜ);
- Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ 16. septembrist 1996 *polüklooritud bifeniüülide ja polüklooritud terfeniüülide (PCB/PCT) kohta* (EÜT L 243, 24.09.1996);
- Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ 26. aprillist 1999 *prügilate kohta* (EÜT L 182, 16.07.1999);
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ 18. septembrist 2000 *romusõidukite kohta* (EÜT L 269, 21.10.2000);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/76/EÜ 4. detsembrist 2000 *jäätmete põletamise kohta* (EÜT L 332, 28.12.2000).
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/95/EÜ 27. jaanuarist 2003 *piirangute kohta teatud ohtlike ainete kasutamise osas elektri- ja elektroonikaseadmetes* (EÜT L 037, 13.02.2003);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/96/EÜ 27. jaanuarist 2003 *elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta* (EÜT L 037, 13.02.2003).
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ, 5. aprill 2006. *jäätmete kohta*;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66 EÜ, 6. september, *mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid*;

Oluline jäätmekäitlust reguleeriv raamdirektiiv on „*Reostuse kompleksse vältimise ja kontrolli direktiiv*” (96/61/EÜ), mis näeb ette saasteainete emiteerimise integreeritud komplekslubade väljaandmist.

4.2 Eesti õigusaktid

Eesti Vabariik rakendab jäätmemajanduse planeerimisel ja korraldamisel säästva arengu põhimõtteid ning arvestab keskkonnaalases seadusloomes Euroopa Liidu direktiivide soovitusetega. 28.jaanuaril 2004. aastal võttis Riigikogu vastu *Jäätmeseaduse*, mis lähtub peamiselt kahest Euroopa Liidu jäätmealasest raamdirektiivist – *Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta* ja *Euroopa Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta* (EÜT L 377, 31.12.1991). *Jäätmeseadus* sätestab üldnõuded jäätmete tekke ning neist tuleneva terviseja keskkonnaohu vältimiseks ning jäätmehoolduse korralduse jäätmete ohtlikkuse ja koguse vähendamiseks, samuti vastutuse kehtestatud nõuete rikkumise eest.

Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse üleriigiline ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava. Vabariigi Valitsuse

29.mai 2008.a. korraldusega nr. 234 heakskiidetud "Eesti riigi jäätmekava aastateks 2008-2013", mis toob välja Eesti jäätmemajanduse probleemid ja püstitab jäätmemajanduse üldised eesmärgid.

Jäätmemajanduse planeerimisel on oluline koht ka *Pakendiseadusel* (RT I 2004, 41, 278; 2010, 28, 145), mis võeti vastu 21.04.2004 ja see on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga 94/62/EÜ pakendi ja pakendijäätmete kohta.

4.2.1 Seadused

- *Jäätmeseaduse* (RT I 2004, 9, 52; 2010, 44, 260) sätestab üldnõuded jäätmete tekke ning neist tuleneva tervise- ja keskkonnaohu vältimiseks ning jäätmehoolduse korralduse jäätmete ohtlikkuse ja koguse vähendamiseks, samuti vastutuse kehtestatud nõuete rikkumise eest.
- *Pakendiseadus* sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele üldised nõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.
- *Ravimiseadus* (RT I 2005, 2, 4, RT I 2010, 15, 77) sätestab kõlbmatute ravimite käitlemist. Kõlbmatud ravimid tuleb käidelda kui ohtlikke jäätmeid, (kõrvaldada või taaskasutada) selleks tegevuseks ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavas ettevõttes. Lisaks jäätmeseaduse alusel jäätmeluba omavale isikule peavad kõlbmatuid ravimeid tarbijatelt vastu võtma ja hävitamisele suunama üldapteek, veterinaarravimite osas ka veterinaarapteek.
- *Keskkonnatasude seadus* (RT I 2005, 67, 512; 2010, 44, 260) sätestab tasumäärad saasteainete ja jäätmete keskkonda viimisel ning tasu arutamise ja maksmise korra.
- *Keskkonnajärelevalve seadus* (RT I 2001, 56, 337; 2007, 19, 95) kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused.
- *Loomatauditõrje seadus* (RT I 1999, 57, 598; 2009, 64, 422) reguleerib loomsete kõrvalsaaduste käitlemist.
- *Välisõhu kaitse seadus* (RT I 2004, 43, 298; 2010, 26, 130) kehtestab nõuded jäätmete põletamisel.

Jäätmeseaduse ja *Pakendiseaduse* alusel on välja antud rida määrusi ja korraldusi, mis täpsustavad nii jäätmekäitlust korraldavate ja kontrollivate instantside tööd kui ka jäätmeliikide käitluse tingimusi. Üheks olulisemaks on keskkonnaministri määrus *Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded* (RTL 2004, 56, 938; 2009, 56, 817), mis käsitleb prügilate kaudu kogu jäätmekäitluse süsteemi tervikuna, alates jäätmete tekkest kuni lõppkäitluseni.

4.2.2 Vabariigi Valitsuse määrused

- *Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu* (RT I 2004, 23, 155; 2006, 35, 269) Vastu võetud Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrusega nr 102
- *Jäätmete ohtlike jäätmete hulka liigitamise kord* (RT I 2004, 23, 156; 2009, 7, 47) Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrus nr 103
- *Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud* (RT I 2004, 23, 157) Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrus nr 104
- *Ohtlike jäätmete käitluslitsentsi andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord ja menetluse käigus läbiviidavate menelustoimingute tähtajad, litsentsi taotlemiseks*

vajalike andmete loetelu ja litsentsi vorm (RT I 2004, 31, 211; 2009, 7, 47) Vabariigi Valitsuse 26. aprilli 2004. a määrus nr 121

- *Jäätmete tekitamiseks jäätmeluba vajavate tegevusvaldkondade tegevuste täpsustatud loetelu ning tootmismahud ja jäätmekogused, mille puhul jäätmeluba ei nõuta* (RT I 2004, 31, 212) Vabariigi Valitsuse 26. aprilli 2004. a määrus nr 122
- *Probleemtoodetes keelatud ohtlike ainete täpsustav loetelu ning probleemtoodetele kehtestatud keelud ja piirangud* (RT I 2006, 33, 254; 2009, 50, 341) Vabariigi Valitsuse 6. juuli 2006. a määrus nr 154
- *Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad* (RT I 2008, 37, 221) Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2008. a määrus nr 124
- *Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad* (RT I 2009, 22, 137) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009. a määrus nr 65
- *Probleemtooteregistri põhimäärus* (RT I 2009, 42, 284; 2010, 13, 70) Vabariigi Valitsuse 23. juuli 2009. a määrus nr 135
- *Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad* (RT I 2010, 42, 248) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010. a määrus nr 79
- *Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord* (RT I 2010, 42, 249) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010. a määrus nr 80

4.2.3 Keskkonnaministri määrused

- *Reoveesette põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel kasutamise nõuded* (RTL 2003, 5, 48; 2004, 64, 1056) Keskkonnaministri 30. detsembri 2002. a määrus nr 78
- *Metallijäätmete täpsustatud nimistu* (RTL 2004, 49, 843) Keskkonnaministri 15. aprilli 2004. a määrus nr 17
- *Jäätmeloa omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedaja teate ja registreerimistõendi vormid* (RTL 2004, 49, 844; 2009, 11, 131) Keskkonnaministri 20. aprilli 2004. a määrus nr 18
- *Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded* (RTL 2004, 49, 847; 2010, 46, 273) Keskkonnaministri 21. aprilli 2004. a määrus nr 21
- *Asbesti sisaldavate jäätmete käitlusnõuded* (RTL 2004, 49, 848; RT I, 2010, 48, 302) Keskkonnaministri 21. aprilli 2004. a määrus nr 22
- *Vanaõli käitlusnõuded* (RTL 2004, 49, 849) Keskkonnaministri 21. aprilli 2004. a määrus nr 23
- *Polüklooritud bifeniüüle ja polüklooritud terfeniüüle sisaldavate jäätmete käitlusnõuded* (RTL 2004, 53, 899, 2010, 18, 316) Keskkonnaministri 22. aprilli 2004. a määrus nr 25
- *Jäätmeloa andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menethuse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtajad ning jäätmeloa taotlemiseks vajalike*

- andmete täpsustatud loetelu ja jäätmeloa taotluse vorm ning jäätmeloa vorm* (RTL 2004, 56, 933; 2010, 53, 346) Keskkonnaministri 26. aprilli 2004. a määrus nr 26
- *Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded* (RTL 2004, 56, 938; 2009, 56, 817) Keskkonnaministri 29. aprilli 2004. a määrus nr 38
 - *Ohtlike jäätmete ja nende pakendite märgistamise kord* (RTL 2004, 56, 939; RTI, 2010, 65, 480) Keskkonnaministri 29. aprilli 2004. a määrus nr 39
 - *Jäätme põletustehase ja koospõletustehase rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded* (RTL 2004, 83, 1316; 2009, 77, 1125) Keskkonnaministri 4. juuni 2004. a määrus nr 66
 - *Romusõidukite käitlusnõuded* (RTL 2004, 97, 1527; 2010, 1, 6) Keskkonnaministri 8. juuli 2004. a määrus nr 89
 - *Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded* (RTL 2005, 20, 245; 2007, 95, 1574) Keskkonnaministri 9. veebruari 2005. a määrus nr 9
 - *Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused* (RTL 2007, 9, 140) Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007. a määrus nr 4
 - *Ohtlike jäätmete käitluse eest vastutava isiku koolitusele ja pädevusele esitatavad nõuded* (RTL 2007, 34, 587; 2010, 6, 104) Keskkonnaministri 12. aprilli 2007. a määrus nr 28
 - *Probleemtoodetest tekkinud jäätmete täpsustatud nimistu* (RTL 2007, 57, 1017; RT I 2010, 47, 279) Keskkonnaministri 2. juuli 2007. a määrus nr 49
 - *Patareide ja akude märgistamise viis ja kord* (RTL 2008, 3, 29; 2009, 92, 1332). Keskkonnaministri 21. detsembri 2007. a määrus nr 64
 - *Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded* (RTL 2008, 6, 63) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008. a määrus nr 5
 - *Ohtlike jäätmete saatekirja vorm ning saatekirja koostamise, edastamise ja registreerimise kord* (RTL 2008, 82, 1128) Keskkonnaministri 25. septembri 2008. a määrus nr 41
 - *Elektri- ja elektroonikaseadmete märgistamise viis ja kord* (RTL, 05.05.2009, 40, 526) Keskkonnaministri 27. aprilli 2009. a määrus nr 21
 - *Jäätmearuande vorm, esitatavate andmete ulatus ja aruande esitamise kord* (RTL 2010, 4, 61; 2010, 18, 316) Keskkonnaministri 15. jaanuari 2010. a määrus nr 1
 - *Kaevandamisjäätmete käitlemise kord* (RT I, 11.11.2010, 1) Keskkonnaministri 09. novembri 2010. a määrus nr 56.

4.2.4 Kohalike omavalitsuste jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid

4.2.4.1 Helme vald

- Helme valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Helme Vallavolikogu 30.oktoobri.2007 määrusega nr 9; KO 2007, 182, 2187, muudetud Helme Vallavolikogu 29. oktoobri 2008 määrusega nr 13, KO 2009, 19, 260);
- Helme valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Helme Vallavolikogu 26.märtsi.2008 määrusega nr 4; KO 2008, 92,1316, muudetud Helme Vallavolikogu 29. oktoobri 2008 määrusega nr 14; KO 2008, 92, 1320);
- Helme valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Helme Vallavolikogu 19. juuni 2008 määrusega nr 11; KO, 2009, 19, 258).

4.2.4.2 Hummuli vald

- Hummuli valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Hummuli Vallavolikogu 24.oktoobri 2007 määrusega nr 46; KO 2008, 111, 1584, muudetud Hummuli Vallavolikogu 15 oktoobri 2008 määrusega nr 64; KO 2008, 151, 2123);
- Hummuli valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Hummuli Vallavolikogu 30. aprilli 2008 määrusega nr 57, muudetud Hummuli Vallavolikogu 15.oktoobri 2008 määrusega nr 65; KO 2008, 151, 2124);
- Hummuli valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri pidamise kord (kehtestatud Hummuli Vallavolikogu 18.juuni 2008 määrusega nr 59; KO 2008, 113, 1616);

4.2.4.3 Karula vald

- Karula valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Karula Vallavolikogu 14.novembri 2007 määrusega nr 14, muudetud Karula Vallavolikogu 21 oktoobri 2008 määrusega nr 14);
- Karula valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Karula Vallavolikogu 25. aprilli 2008 määrusega nr 5, muudetud Karula Vallavolikogu 28. novembri 2008 määrusega nr 15);
- Karula valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Karula Vallavolikogu 15. septembri 2008 määrusega nr 11);

4.2.4.4 Otepää vald

- Otepää valla jäätmekava 2006-2010 vastuvõtmine (kehtestatud Otepää Vallavolikogu 08. juuni 2006 määrusega nr 4, KO 2007, 75, 920);
- Otepää valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Otepää Vallavolikogu 13. detsembri 2007 määrusega nr 8, KO 2008, 20, 327, muudetud Otepää Vallavolikogu 23.oktoobri 2008 määrusega nr 10, KO 2008, 157, 2219);
- Otepää valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Otepää Vallavolikogu 17. aprilli 2008 määrusega nr 4, KO 2008, 82, 1205, muudetud Otepää Vallavolikogu 23.oktoobri 2008 määrusega nr 9, KO 2008, 157, 2218);
- Otepää valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Otepää Vallavolikogu 22. mai 2008 määrusega nr 6, KO 2008, 100, 1419);

4.2.4.5 Palupera vald

- Palupera valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Palupera Vallavolikogu 22. novembri 2007 määrusega nr 17, KO 2007, 193, 2350, muudetud Palupera Vallavolikogu 31.oktoobri 2008 määrusega nr 17);
- Palupera valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Palupera Vallavolikogu 03. aprilli 2008 määrusega nr 8, KO 2008, 75, 1123, muudetud Palupera Vallavolikogu 31.oktoobri 2008 määrusega nr 18)
- Palupera valla jäätmevaldajate registri asutamine ja põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Palupera Vallavolikogu 22.mai.2008.a. otsus nr 1-1/11)

4.2.4.6 Puka vald

- Puka valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Puka Vallavolikogu 18. detsembri 2007 määrusega nr 20, KO 2008, 18, 300, muudetud Puka Vallavolikogu 25. septembri 2008 määrusega nr 17)

- Puka valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Puka Vallavolikogu 08. aprilli 2007 määrusega nr 7, KO 2008, 76, 1137, muudetud Puka Vallavolikogu 30. oktoobri 2008 määrusega nr 20, KO2008, 160, 2259);
- Puka valla jäätmevaldajate registri asutamine ja põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Puka Vallavolikogu 30. oktoobri 2008 määrusega nr 22, KO 2008, 174);

4.2.4.7 Põdrala vald

- Põdrala valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Põdrala Vallavolikogu 30. oktoobri 2007 määrusega nr 20, KO 2007, 192, 2328, muudetud Põdrala Vallavolikogu 24. oktoobri 2008 määrusega nr 15, KO 2009, 33, 470);
- Põdrala valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Põdrala Vallavolikogu 28. märtsi 2008 määrusega nr 7, KO 2008, 152, 1771, muudetud Põdrala Vallavolikogu 24. oktoobri 2008 määrusega nr 14, KO 2009, 33, 469);
- Põdrala valla jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus (kehtestatud Põdrala Vallavolikogu 24. oktoobri 2008 määrusega nr 17, KO 2009, 33, 471, muudetud Põdrala Vallavolikogu 24. oktoobri 2008 määrusega nr 14, KO 2009, 33, 469);

4.2.4.8 Sangaste vald

- Jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Sangaste Vallavolikogu 28. detsembri 2008 määrusega nr 7, KO 2008, 13, 217);
- Korraldatud jäätmeveo rakendamise kord (kehtestatud Sangaste Vallavolikogu 31. juuli 2008 määrusega nr 7, KO 2008, 113, 1686);
- Sangaste valla jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus (kehtestatud Sangaste Vallavolikogu 20. oktoobri 2008 määrusega nr 9, KO 2008, 144, 2036);

4.2.4.9 Taheva vald

- Taheva valla jäätmehoolduse eeskiri (kehtestatud Taheva Vallavolikogu 23. novembri 2007. määrusega nr. 15, muudetud Taheva Vallavolikogu 10.10.2008 määrusega nr 16);
- Taheva valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Taheva Vallavolikogu 04.04.2008 määrusega nr 6, muudetud Taheva Vallavolikogu 10.10.2008 määrusega nr 16);
- Taheva valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Taheva Vallavolikogu 30. mai 2008 määrusega nr 14);

4.2.4.10 Tõlliste vald

- Tõlliste valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Tõlliste Vallavolikogu 20. detsembri 2007. määrusega nr. 23);
- Tõlliste valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Tõlliste Vallavolikogu 25. aprilli 2008. määrusega nr. 8, muudetud Tõlliste Vallavolikogu 27. oktoobri 2008 määrusega nr. 19);
- Tõlliste valla jäätmevaldajate registri asutamine ja põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Tõlliste Vallavolikogu 15. septembri 2008. määrusega nr. 14);

4.2.4.11 Tõrva linn

- Tõrva linna jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Tõrva Linnavolikogu 23. oktoobri 2007.a määrusega nr 16, muudetud Tõrva Linnavolikogu 21. oktoobri 2008.a määrusega nr 25);
- Tõrva linna korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Tõrva Linnavolikogu 29. aprilli 2008.a määrusega nr 11, muudetud Tõrva Linnavolikogu 21. oktoobri 2008.a määrusega nr 26);
- Tõrva linna jäätmevaldajate registri asutamine ja põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Tõrva Linnavolikogu 14. mai 2008.a määrusega nr 15);

4.2.4.12 Valga linn

- Valga linna jäätmekava (kinnitatud Valga Linnavolikogu 28. detsembri 2001. a määrusega nr 28; KO.2002, 6, 128);
- Valga linna jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Valga Linnavolikogu 14. detsembri 2007.a määrusega nr 12; KO 2008, 2, 34);
- Valga linna korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Valga Linnavolikogu 28.03.2008 määrusega nr 9, KO 2008, 73, 1106, muudetud Valga Linnavolikogu 31.10.2008 määrusega nr 21, KO 2008, 159, 2247);
- Valga linna jäätmevaldajate registri asutamine ja põhimääruse kinnitamine (kehtestatud Valga Linnavolikogu 13. juuni 2008 määrusega nr 15; KO 2008, 117, 1673).

4.2.4.13 Öru vald

- Öru valla jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Öru Vallavolikogu 02. novembri 2007 määrusega nr 11, KO 2008, 29, 496, muudetud Öru Vallavolikogu 17. oktoobri 2008 määrusega nr 14, KO 2008, 160, 2266);
- Öru valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (kehtestatud Öru Vallavolikogu 18. juuni 2008 määrusega nr 10, KO 2008, 113, 1625, muudetud Öru Vallavolikogu 24. aprilli 2009 määrusega nr 4, KO 2009, 82, 1159);
- Öru valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri põhimääruse kinnitamine kord (kehtestatud Öru Vallavolikogu 18. juuni 2008 määrusega nr 11, KO 2008, 113, 1626);

4.3 Jäätmekäitluse arengusuunad riiklikul tasandil

4.3.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks. Selle strateegia eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on Eestil järgmised suundumused:

- Üha enam kasutada keskkonnasõbralikke ning lihtsalt taaskasutatavaid materjale. Suureneb olmejäätmete maht, kuid kuna samal ajal tegeldakse rohkem ka jäätmete sorteerimise ja taaskasutamisega, on prügilatesse ladestatavate jäätmete kogus stabiliseerumas ning pigem hakkab see järk-järgult vähenema;
- Efektivsemate põlevkivi põletustehnoloogiate ja alternatiivsete energiatootmise viiside rakendamine toob kaasa põlevkivijäätmete tekke vähenemise;

- Inimeste keskkonnateadlikkuse suurenemine aitab kaasa jäätmete sorteerimise tõhusamale rakendamisele, mis vähendab ka jäätmete ohtlikkust;
- Väheneb ehitus- ja lammutusjäätmete ladestamine prügilasse, kuna majanduslikku kokkuhoidu silmas pidades on püsijäätmetele leitud muid rakendusi;
- Toodetes kasutatakse üha enam keskkonnasõbralikke ning lihtsasti taaskasutatavaid materjale;
- Põhimõtteid „tootja vastutab“ ning „saastaja maksab“ rakendatakse üha laiemalt;
- Prügilate keskkonnamõju väheneb, kuna vanad prügilad, mis ei vasta keskkonnakaitse nõuetele, suletakse ning uute ehitamisel kasutatakse keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud järgmine eesmärk:

Aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Et jäätmete ladestamist vähendada, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, st majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sh ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, see ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist.

Keskkonnastrateegia elluviimiseks on koostatud detailsem rakendusplaan ehk *Keskkonnategevuskava* seitsmeks aastaks (2007-2013) lähtuvalt EL programmeerimisperiodist 2007-2013.

Keskkonnategevuskava kohaselt on riiklikult prioriteetsed tegevused jäätmete osas järgmised:

- jäätmekäitluse korraldamise pikaajaline kavandamine;
- seire- ja järelevalvesüsteemi arendamine kontrolli tõhustamiseks jäätmevoogude ja jäätmehoolduse üle;
- kontrolli saavutamine jäätmevoogude üle (illegaalse ladestamise vähendamine);
- soodustuste, toetuste ja regulatsioonide süsteemi arendamine ja rakendamine jäätmetekke vähendamiseks ning jäätmete käitlemise arendamiseks;
- jäätmetekke vältimist ja jäätmete taaskasutamist edendavate majandusmeetmete väljatöötamine;
- ühiskonna keskkonnateadlikkuse tõstmiseks jäätmehooldust puudutavate kampaaniate ning teavitustöö läbiviimine nii riigi kui ka kohaliku omavalitsuse tasandil.

4.3.2 Riigi jäätmekava

Riigi jäätmekava 2008 – 2013 on Eesti riiklikku jäätmekäitlust korraldav ja suunav strateegiline dokument. Riigi jäätmekava koostati 2007. aastal ja koostamise eesmärk oli jäätmehoolduse korrastamine, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid. („Riigi jäätmekava 2008-2013“ on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 29.mai 2008.a. korraldusega nr 234; RTL, 05.06.2008, 45, 627). Riikliku jäätmekava ajakohastamine toimub *Jäätmeseaduse* kohaselt iga viie aasta järel.

Riigi jäätmekava on alus kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamiseks. Riigi jäätmekava 2008-2013 põhieesmärk on jäätmete ladestamise vähendamine, jäätmete taaskasutamise suurendamine ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine, et negatiivne mõju keskkonnale oleks minimaalne.

Põhieesmärgi saavutamine on seotud jäätmehierarhia rakendamisega: jäätmeteket tuleks vältida, ja kui see osutub võimatuks, tuleb jäätmeid nii palju kui võimalik taaskasutada, s.h korduskasutada, ringlusse võtta ning viia prügilasse minimaalsel hulgal

Riikliku jäätmekava põhieesmärk on jäätmete ladestamise vähendamine, jäätmete taaskasutamise suurendamine ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine, et negatiivne mõju keskkonnale oleks minimaalne. Põhieesmärgi saavutamine on seotud jäätmehierarhia rakendamisega: jäätmeteket tuleks vältida, ja kui see osutub võimatuks, tuleb jäätmeid nii palju kui võimalik taaskasutada, s.h korduskasutada, ringlusse võtta ning viia prügilasse minimaalsel hulgal.

Oluline on seose katkestamine keskkonnamoormuse ja majanduskasvu vahel. Jäätmekava kontekstis väljendub see seose katkestamist ressursikasutuse, tavajäätmete ja ohtlike jäätmete tekke ning majanduskasvu vahel – seega ühiskonna jõukuse kasvuga ei pea ilmingimata kaasnema jäätmete hulga kasv. See põhimõte on välja toodud Euroopa Liidu kuuendas keskkonnamoormuse tegevusprogrammis (2002) kui ka Eesti keskkonnamoormuse strateegias aastani 2030.

Jäätmekäitlus, eelkõige olmes tekkivate jäätmete käitlus, on sedavõrd seotud muude KOV ülesannete hulka kuuluvate tegevusvaldkondadega (veemajandus, heakord jms), et antud valdkonda muu institutsiooni kaudu arendades on terviku saavutamine raskendatud. Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimine eeldab kõigi 227 omavalitsuse omavahelist koostööd koostööstruktuuride kaudu. Ühtse süsteemi eelised:

Majanduslikult kasulik – õigesti dimensioneeritud jäätmekäitlusrajatiste (jäätmejaam, ümberlaadimisjaam jms) halduskulud on madalad, ühistes jäätmeveopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Mugav ja arusaadav elanikkonnale – prügiveo ja jäätmete sortimise üldpõhimõtted on üle Eesti ühesugused, korraldatud jäätmevedu ja jäätmejaamade võrk ulatub ka hajaasustuspõhi piirkondadesse. Jäätmete kogumise ja edaspidise käitlemise süsteem teenib elanikkonna huve ning on üles ehitatud selliselt, et kohalikel elanikel oleks võimalikult mugav jäätmeid üle anda (tagatakse elanikkonna rahulolu ja maksimaalne sorteerimine ning taaskasutus).

Olemas vajalik oskusteave – vastava piirkonna jäätmehooldusanalüüsi ning lahendused (kogumisvõrgustiku loomiseks), ühiste jäätmevaldkonna õigusakte ja muid dokumente (jäätmehoolduseeskiri, korraldatud jäätmeveokonkursid jms) korraldavad eraldi spetsialistid koostöös KOV-ga. Seega puudub kriitiline vajadus igas väiksemas omavalitsuses eraldi jäätmespetsialisti järele.

Tekkekohas sortimise edendamisele aitab oluliselt kaasa kui taaskasutatavate jäätmete äraandmise võimalused on jäätmevaldajale ehk elanikule loodud võimalikult mugavad. Seetõttu võiks igas omavalitsuses lisaks pakendijäätmete kogumiskohtadele olema vähemalt 1–2 avalikku jäätmekogumiskohta*. Jäätmekogumiskohas kogutavad jäätmeliigid ning nende täpne arv selgitatakse kõiki vajadusi arvestades välja omavalitsuse jäätmekavas. Vastavalt eelkirjeldatud riiklikule soovitusel on Valgamaa omavalitsustes välja arendamisel kogumisrajatiste võrgustik, mida täpsemalt kirjeldatakse järgnevatel peatükkides.

***Jäätmekogumiskoht (kokkutoomiskoht)** – jäätmekogumiskoht on taaskasutatavate jäätmete (paberi, papi, plasti, klaasi, biolaguneva, metalli, patareide jms) esmaseks kogumiseks mõeldud koht, kuhu on paigutatud vastavad kogumiskonteinerid, vajadusel ümbritsetud aiaga. Jäätmekogumiskohas jäätmeid ei töödelda, vaid ainult kogutakse. Jäätmekogumiskohas peaks olema ka pakendijäätmete kogumiskonteiner. Kui vähegi võimalik, tuleks jäätmekogumiskohta panna ka ohtlike jäätmete kogumiskonteiner. Jäätmekogumiskohti on kahte liiki:

Igas suuremas asulas on kogumiskohad, kus on konteinerid mitteohtlike jäätmete liigiti kogumiseks. Ohtlikke jäätmeid, erijäätmeid ega haljastuprahti siia tuua ei või, kuid seal võib olla konteiner lahku sorditud köögijäätmete jaoks. Selliseid kogumiskohti võib asulas olla üks või mitu (nt korrusmajade juures) – vastavalt rahvastiku tihedusele.

Igas omavalitsuses peaks olema üks suurem kogumiskoht (kas jäätmejaam või ohtlike jäätmete kogumispunkt, mida on võimalik laiendada vastavalt vajadusele), kuhu saab tuua ka ohtlikke jäätmeid, probleemtoodete jäätmeid jms. Selline kogumiskoht võib olla ümbritsetud taraga, sisaldada varjualuseid konteinerite või suurjäätmete jaoks.

Kogumiskoht ei ole jäätmeseaduse mõistes jäätmekäitluskoht, mis nõuaks planeeringut.

Sõltumata jäätmepõletustehaste ja/või MBT olemasolust, mis mõlemad võimaldaks saavutada orgaaniliste jäätmete prügilasse ladestamise sihtarve, **peavad omavalitsused sellegipoolest rakendama biolagunevate jäätmete liigiti kogumist ning arendama välja vastava käitlussüsteemi.** Jäätmevaldajal peab olema võimalus ära anda lahku sorditud biolagunevad jäätmed (nt aiapargijäätmed) jäätmejaamadesse ja/või eraldi rajatud kompostplatsi(de)le. Kompostplatse ning jäätmejaamasid on soovitatav rajada läbi omavalitsuste koostööstruktuuride või koostöös naaberomavalitsustega ning kohalike biolagunevaid jäätmeid käitlevate (nt reoveepuhasti) ettevõtetega.

Riigi jäätmekava rõhutab, et omavalitsused peavad oma jäätmekavades ette nägema võimalikult suure osa biolagunevate jäätmete eraldi kogumise, loetlema eraldi kõik liigiti kogutavad jäätmeliigid, käsitlema nende kogumise ja käitlemise eripära ning nimetama kõrvaldamiskoha(d) (st prügila). Täpsemad tingimused jäätmete liigiti kogumise kohta määratakse kindlaks omavalitsuste jäätmehoolduseeskirjas. Neis tuuakse välja, kellele ja mis ajal vastavad kohustused rakenduvad, sätestatakse korraldatud jäätmeveo tingimused (jäätmete liigid, konteineri suurus jms).

Vastavalt Riigi jäätmekavale 2008-2013 jäeti Valgamaa koos Põlva-, Tartu- ja Võrumaaga **Kagu-Eesti regionaalprügila teeninduspiirkonda.** Kuna Kagu-Eestisse regionaalprügila rajamise plaanist on loobutud, siis ladestatakse Valgamaa jäätmed hetkel **Paikuse prügilasse**, kus toimub tavajäätmete ladestamine ja kogumine, ehitus- ja lammutusjäätmete käitlus ning liigiti kogutud jäätmete sorteerimine.

4.3.3 Kagu-Eesti jäätmekäitluse kontseptsioon 2008-2013

Kagu-Eesti jäätmekäitluse olukord on raskem kui mujal Eestis. Peale tugiprügilate sulgemist ei ole Kagu-Eestis enam ühtegi prügilat, prügi ei ole enam võimalik ladestada ning jäätmeid tuleb vedada Kagu-Eestist välja. Suureneb veokaugus. Teisalt ei ole teada, kas ja mil moel mujal suudetakse Kagu-Eestist tulevat jäätme hulka mujal käidelda. Hetkel toimiv vedu Paikuse prügilasse saab olla lühiajaline lahendus.

Üldtunnustatud põhimõtete järgi on jäätmekäitluse eelisjärjestus (hierarhia) alates soosituimast järgmine:

- Jäätmete tekkimist tuleb piirata või vältida ning ohtlike ainete hulka vähendada.
- Jäätmeid tuleb taas- või korduskasutada materjalina (materjalikasutus).
- Orgaanilisi jäätmeid tuleb kompostida (biokäitlus).
- Põlevmaterjali võib põletada ning energia tuleb ära kasutada (energiakasutus).
- Ladestada tohib vaid neid jäätmeid, mille kasutusele võtmine ei ole tehniliselt või majanduslikult õigustatud. Ladestada tohib vaid nõuetekohaselt ette valmistatud ja hallatavatesse prügilatesse.

Jäätmekäitlusviiside vahel tekivad seosed, nt osa sorditud jäätmetest võetakse kasutusele teisese toormena, osa aga põletatakse. Biokäitluse rakendamisel saadakse lisaväärtusena teisest toorainet ja jäätmekütust. Jäätmete suure hulga ning musta tööiseloому tõttu tuleb suurem osa neist sortida ja töödelda mehaaniliselt. Seda tehakse nõuetele vastavais

jäätmekäitluskohtades. Vaid esmane sortimine tehakse kodudes käsitsi. Igal juhul on vaja ladestusala.

Tulevikku silmas pidades olulised arengusuunad:

- Ladestamise osakaal tulevikus järsult väheneb, jäätmete sortimise ja töötlemise osakaal aga suureneb. Ladestusala on üks osa jäätmekäitluskeskusest, kuid mitte suurim ega olulisim. Jäätmekäitluskeskuse koosseisu ja tööülesanded ning tervikuna selle mõju Kagu-Eesti jäätmekäitlusele määrab selle asukoht suurima jäätmetekitaja – Tartu suhtes.
- **Sortimiskeskne jäätmekäitlus.** Eestis tervikuna karmistuvad nõuded ja sihtarvud jäätmete sortimisele. Tekkekohal sortimine kogub Eestis hoogu, kuid on piiratud. Laussortimine spetsiaalsetes sortimistehastes ei ole Eestis veel levinud. Jäätmete sortimist ja töötlemist peetakse teiste käitlusviisidega võrreldes säästlikuks, kuid see on kallid ning kogu jäätmemassi materjalina ringlusse võrra ei saa. Osa jäätmeid tuleb seega ikkagi põletada, käidelda bioloogiliselt või ladestada.
- **Biokäitluskeskne jäätmekäitlus.** Kui orgaanilisi jäätmeid ladestada ei tohi, tuleb neid muul moel käidelda Üheks võimaluseks on biokäitlus. Kui jäätmed on hästi sorditud ja reostamata, saab toota kvaliteetkomposti. Kui on tegu segaolmejäätmetega, siis on eesmärgiks pelgalt orgaanilise aine kiire stabiliseerimine ning nii muudetakse jäätmed prügilakõlblikuks. Orgaanilise aine hulk jäätmetes on suur, seega keskse töötlemis- ja kompostimisettevõtte rajamine on hädavajalik juhul, ei tule kui põletamist.
- **Põletamiskeskne jäätmekäitlus.** Põletamisega saavutatakse kaks eesmärki: toodetakse energiat ning stabiliseeritakse orgaaniline aine. Kogu jäätmemassi põletada ei saa, sest see läheb vastuollu jäätmete sortimise nõuetega, mis on pealegi jäätmehierarhias soosituim. Põletamisjäädid tavaliselt ladestatakse, mis tähendab, et ilma prügilata ei saa ka siis.
- **Teistele prügilatele tuginev jäätmekäitlus.** Hetkel toimub vedu Paikuse prügilasse. Valik põhineb praegusel prügilapõhisel jäätmekäitlusel, mis enam-vähem rahuldab jäätmekäitluse vajadusi esimestel aastatel, kuid ei ole jätkusuutlik.

Ainus võimalik tee jäätmekäitluse korraldamiseks on lahendada kõik jäätmeprobleemid üheskoos. Ei saa olla rahul sellega, kui prügivedu, ehitus- ja lammutusjäätmete, pakendite ja probleemjäätmete ning tulevikus ka orgaaniliste jäätmete vedamist ja käitlemist peaks korraldama eraettevõtted vaid oma äranägemise järgi. Arvestades kohalike omavalitsuse olulist rolli jäätmete kogumise ja käitlemise korraldamisel, tuleks jäätmekäitlust kindlasti arendada omavalitsuste koostöös.

4.4 Tootjavastutussüsteemid

Mitmetel jäätmeliikidel on käesolevaks ajaks rakendunud toimiv tootjavastutussüsteem ning loodud on jäätmete kogumise eest vastutavad organisatsioonid:

- Pakendijäätmete puhul käivitus süsteem 1. mail 2005. a. ning loodud on MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon, MTÜ Eesti Pakendiringlus, OÜ Eesti Pandipakend ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon.
- Tootjavastutus elektri- ja elektroonikajäätmete kogumisel rakendus 13. augustil 2005. a. Jäätmete kogumist korraldavad MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.
- Vanarehvide kogumist korraldab alates 1. jaanuarist 2006. a. MTÜ Eesti Rehviliit ning romusõidukite kogumise ja käitlemisega tegeleb MTÜ Eesti Lammutuskodade Liit (Valgamaal esindaja puudub).

4.5 Kohaliku omavalitsuse õigused ja kohustused jäätmemajanduse planeerimisel

Eesti jäätmehooldust tervikuna reguleerib *Jäätmeseadus*. Vastavalt *Jäätmeseadusele* on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Jäätmehoolduse arendamiseks ja pikaajaliseks planeerimiseks kinnitab kohalik omavalitsus **jäätmekava**, milles on kirjas lähiaastate jäätmehoolduse eesmärgid.

Jäätmehoolduse korraldamiseks kehtestab omavalitsus **jäätmehoolduseeskirja**, mis käsitleb linnas või vallas tekkivate olmejäätmete käitlemist, ohtlike jäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete, tervishoiu- ja veterinaarteenuse jäätmete ning muude omavalitsuse jaoks oluliste jäätmete käitlemise korda. Eeskiri sätestab ka jäätmeveo piirkonnad, järelevalve ja tervisekaitse nõuded ning sortimisele ja jäätmete kogumiskohtadele esitatavad nõuded.

Elanik peab **juhinduma jäätmehoolduseeskirjast**, kus on kirjas, kuhu võib omavalitsuse territooriumil eri liiki jäätmeid ära anda.

Omavalitsus kehtestab korraldatud jäätmeveo reeglid. Tavaliselt korraldatakse olmejäätmete kogumist ja vedu, kuid reguleerida võib ka muude jäätmete käitlemist. Vajalik on omada ülevaadet ka jäätmetekitajatest ja tekitatud jäätmete käitlemisest. Kohaliku omavalitsuse üksus võib jäätmevedu korraldada nii iseseisvalt kui ka koostöös teiste kohalike omavalitsusega.

Jäätmeseadusega on kohalikele omavalitsustele kehtestatud järgmised õigused ja kohustused:

- Jäätmehoolduse arendamise korraldamine oma haldusterritooriumil (§ 12 lg 2). Jäätmehoolduse arendamine on jäätmealase teabe levitamine, jäätmealane nõustamine ja jäätmehoolduse kavandamine või muu tegevus, mille eesmärk on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset (§ 12 lg 1);
- Jäätmete liigitikogumise ja sortimise edendamine, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses (§ 31);
- Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamine ja vajaliku teabe andmine üleriigilise jäätmekava koostamiseks (§ 39 lg 1);
- Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb omavalitsuse jäätmehoolduse arendamist (§ 42 lg 1, lg 2);
- Jäätmekava koostamise käigus kogutud teabe säilitamine seaduses sätestatud korras (§ 44 lg 5);
- Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu esitatakse enne selle vastuvõtmist arvamuse avaldamiseks Keskkonnaametile ning maavanemale (§ 55);
- Kohaliku omavalitsuse jäätmekava avalikustamine, avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu korraldamine (§ 56-57);
- Jäätmekava avaliku väljapaneku ja avaliku istungi tulemuste avaldamine kohalikus ajalehes (§ 58);
- Kohaliku omavalitsuse jäätmekava ajakohastamine toimub, kui riigi jäätmekava ajakohastamise käigus tehtud muudatused käsitlevad kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava, ajakohastatakse kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava ühe aasta jooksul ajakohastatud riigi jäätmekava kinnitamisest arvates. (§ 43 lg 3);
- Kohalik omavalitsus võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt ärieadustiku tähenduses, mittetulundusühingult, sihtasutuselt ja seaduse alusel asutatud muult asutuselt jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik KOV üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks (§ 44 lg 4);

- Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumise ja üle andmise korraldamine jäätmekäitlejatele, v.a. probleemtoodetest tekkivate jäätmete käitlemisel puhul tootja vastutuse rakendumisel (§ 65 lg 2);
- Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. (§ 66 lg 1);
- Jäätmeveo võib korraldada selliselt, et jäätmeid vedava ettevõtja ainsaks kliendiks ja temale tasu maksjaks on kohaliku omavalitsuse üksus või viimase poolt volitatud mittetulundusühing. Sellisel juhul lasub jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ning nendega arveldamise kohustus kohaliku omavalitsuse üksusel või viimase volitatud mittetulundusühingul. (§ 66 lg 1¹);
- Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi. (§ 66 lg 2);
- Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise kord kehtestatakse valla- või linnavolikogu määrusega (§ 66 lg 4);
- Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks korraldab kohaliku omavalitsuse üksus iseseisvalt või koostöös teiste kohaliku omavalitsuse üksustega teenuste kontsessiooni lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust (§ 67 lg 1);
- Kohaliku omavalitsuse volikogu võib riigihangete seaduse §-s 13 sätestatud korras korraldatud jäätmeveo riigihanke korraldamisega seonduvate ülesannete täitmiseks volitada teist kohaliku omavalitsuse üksust, mittetulundusühingut või sihtasutust, mille liige vastav kohaliku omavalitsuse üksus on ning mille liikmeteks saavad vastavalt põhikirjale olla ainult kohaliku omavalitsuse üksused või kohaliku omavalitsuse üksuste liit. (§ 67 lg 2);
- Kohaliku omavalitsuse üksus informeerib kirjalikult jäätmevaldajat päevast, mil ta on liitunud korraldatud jäätmeveoga. (§ 69 lg 1¹);
- Kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest. (§ 69 lg 4);
- Jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamise korra kehtestamine (§ 71¹ lg 1);
- Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise ja kõrvaldamise korraldamine. Kohaliku omavalitsuse organ võib korraldada ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist (§ 70);
- Kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirja kehtestamine (§ 71);
- Arvamuse avaldamine jäätmele taotlustele (§ 79);
- *Jäätmeseaduse* rikkumistest tulenevate väärtegude kohtuväline menetlemine (§ 127 lg 2);
- Jäätmete ning nendest põhjustatud saaste likvideerimine, kui saastatud kinnisasja omanik ei täida seadusejärgset kohustust, saastatud kinnisasja omaniku kulul asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras (§ 128 lg 5);
- Kui kohaliku omavalitsuse organ ei ole korraldanud oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu, kuigi tal oli vastav kohustus ja sellest tulenevalt on tekkinud keskkonnasaastus, kannab jäätmete ning nendest põhjustatud saaste likvideerimise kuludest poole kohaliku omavalitsuse organ (§ 128 lg 6);

- Korraldatud jäätmevedu tuleb korraldada alates 2005. aasta 1. jaanuarist (§ 135).

Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest (§ 3 lg 1).

Kohalik omavalitsuseüksus:

- 1) rakendab seaduses sätestatud abinõusid ebaseadusliku tegevuse tõkestamiseks ja kohustuslike keskkonnakaitseabinõude elluviimiseks;
- 2) teavitab Keskkonnainspektsiooni keskkonda kahjustavast või ohustavast õigusvastasest tegevusest või loodusressursi kasutamisega seotud õiguspärasest tegevusest, kui selline tegevus seab ohtu inimeste elu, tervise või vara, ning Maa-ametit maakasutuse, maakorralduse, maa- arvestuse ja maareformi toimingute nõuete rikkumise juhtumitest (§ 6 lg 3).

Pakendiseaduse kohaselt on omavalitsuse ülesanne määrata kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid (§ 15 lg 1). Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas peab olema eraldi käsitletud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise korraldamine, väljaarendamine ja seatud eesmärkide saavutamise meetmed (§ 15 lg 1-2).

5 Valgamaa omavalitsuste jäätmehooldusalane ülevaade

Vastavalt *jäätmeseadusele* on jäätmehoolduse (st jäätmealase teabe levitamine, jäätmealane nõustamine ja jäätmehoolduse kavandamine või muu tegevus, mille eesmärk on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset) arendamine kohalike omavalitsusorganite korraldada. Arendamise aluseks on täpne ülevaade olemasolevast olukorrast. *Jäätmekavas* on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Valgamaa omavalitsustelt saadud informatsiooni, riikliku jäätmetatistika andmeid ja muid asjakohaseid materjale. Valgamaa jäätmetekke ja käitluse mahud on saadud jäätmeruandluse perioodil 2005-2009.a alusel Keskkonnateabe Keskusest.

Seisuga 1.01.2010 oli Valgamaal 33 jäätmeluba omavat ja 2 jäätmekäitlejaks registreerunud ettevõtet.

Valga prügilasse ladestati 2009. aastal kokku 2822 tonni (2008. a 5773 t ja 2007. aastal 6947 t) jäätmeid. Valga prügilasse ladestatud jäätmete eest laekus riigile 2009. aastal kokku saastetasu 1 324 980 krooni (2008. a 1 535 676 kr ja 2007. a 1 695 068 kr). Sellest summast omakorda laekus Valgamaa omavalitsustele jäätmekäitluse arendamiseks 331 245 krooni (2008. a 544 435 kr ja 2007. a 600 943 kr).

Suurim jäätmekäitleja maakonnas kuni 01.07.2009.a. oli Ragn Sells AS, kes kogus ja vedas kokku 4632 tonni (2008.a 5167 t ja 2007.a 6125 t) jäätmeid ning järgmine Veolia Keskkonnateenused AS, kes kogus ja vedas 2009. aastal 3559 tonni jäätmeid. Ohtlike jäätmete suurim koguja Valga maakonnas oli 2009. aastal AS Epler & Lorenz, kes kogus ettevõtetelt ja elanikkonnalt kokku 147 tonni (2008.a 123 ja 2007.a 244 t) ohtlikke jäätmeid.

Suurim muudatus Valgamaa jäätmekäitluses oli Valga prügila sulgemine 16.07.2009.a. Lähim nõuetele vastav prügila asub Pärnumaal. Kõikides Valgamaa omavalitsustes on korraldatud olmejäätmevedu. Maakonnas on kaks jäätmeveo piirkonda ning mõlemas piirkonnas on teenusepakkujaks AS Veolia Keskkonnateenused.

Korraldatud jäätmevedu rakendus Valga maakonnas 01.07.2009.a. AINUõIGUSE SAAJAKS ON AS Veolia Keskkonnateenused (endine AS Clenaway) ning ainuõigus anti 2 aastaks. 2011.a. korraldatakse uus korraldatud jäätmeveo konkurss, mille tulemusena antakse segaolmejäätmete kogumise ainuõigus 5 aastaks.

Valgamaa kõigis omavalitsustes on kehtestatud jäätmehoolduseeskirjad Nende kohaselt vastutab jäätmete nõuetekohase käitlemise eest jäätmevaldaja. Kõik omavalitsuste haldusterritooriumil maaüksust omavad/haldavad isikud ja asutused on kohustatud segaolmejäätmete, paber ja kartong ning suurjäätmete osas sõlmima jäätmeveolepingu omavalitsuse poolt korraldatud jäätmeveokonkursi võitnud jäätmeveoettevõttega. Alates 01.07.2009 aastast on nii juriidilistel kui ka füüsilistel isikutel kohustus segaolmejäätmed üle anda korraldatud olmejäätmeveo konkursi ainuõiguse võitjale AS Veolia Keskkonnateenused. Kogutud olmejäätmed käideldakse vastavalt jäätmeloa tingimustele. Juriidilistel isikutel tekkivad tava- ja ohtlikud jäätmed (v.a. korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed) käitlevad ettevõtted vastavalt õigusaktidele ise.

5.1 Jäätmekäitluskohad ja ettevõtted

5.1.1 Valgamaa jäätmejaamade võrgustik

Maakonnas ei ole ühtegi toimivat prügilat ja ühtegi sellist ei ole plaanis maakonda ka rajada, väljaarvatud jäätmekäitluskeskuse (Kagu-Eesti jäätmekäitluskeskus) temaatikat puudutav.

Tagamaks Valgamaa elanikele jäätmekorralduse raames kvaliteetne teenus kaitses sealjuures omavalitsuste huve on vajalik maakonnas luua jäätmejaamade võrgustik läbi mille oleks tagatud eelsorteeritud jäätmete üleandmise võimalus. Tulevikus peaks võrgustiku

jäätmejaamu haldama konkursi korras valitud operaator. Riigi jäätmekava 2008-2013 andmeil oleks optimaalne jäätmejaamade arv Valgamaal 3-4.

Valgamaa keskkonnastrateegia üldiste põhimõtete järgselt on kogu maakond jagatud kolmeks piirkonnaks – Valga, Tõrva ja Otepää. Piirkonna ülesehituse põhimõtteks on eelkõige keskus ning selle ümber baseeruvad omavalitsused, mille puhul on ka määravaks faktoriks mõningate omavalitsuste territooriumil elanikkonna jagunemine lähtuvalt asukohast erinevate tõmbekeskuste suunaliselt. Eelkõige selline jaotumine on tingitud keskustes paiknevate jäätmejaamade omavalitsuste koostöös halduskulude katmise ning elanikkonnale mõistlikul kaugusel asuva teenuse kättesaadavuse võimalikkusest. Optimaalseks loetakse jäätmejaama kaugus tarbijast kuni 30 km. Jäätmejaamade võrgustiku loomisel on arvestatud ka võimaliku kahe etapilise arenduse vajadusega. Tingitud on see eelkõige maakonna territooriumi n.n väljavenitatusel, kus osade omavalitsuste elanikkonna paiknevus keskustes jäätmejaamade suhtes on kaugemal, kui 30 km. Teise etapi vajadus ja rakendused selguvad edasistes tegevustes peale keskustes paiknevate jäätmejaamade lõplikku valmimist. Hetkel on keskustes jäätmejaamade suunitlus oma tehnilises lahenduses maksimaalselt paljude jäätmeliikide kogumisvõimaluse loomisega.

5.1.1.1 Valga piirkonna jäätmejaam

Asub Valga linna äärealal aadressil Võru tn 109c ning teeninduspiirkond hõlmab Valga linna, Tõlliste, Taheva, Karula, Öru valdade haldusterritooriume ning tõmbekeskuste printsiipi järgides ka osaliselt Hummuli ning Sangaste valdade haldusterritooriume. Jäätmejaama lõplik valmidus vahemikus 2011 – 2012 koostöös SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Valga piirkonna omavalitsuste elanikud viivad oma jäätmed, mis ei ole hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, valdavalt Valga piirkonna jäätmejaama. Käesoleval ajal võetakse seal vastu järgmisi jäätmeid:

- Paber ja kartong;
- Paberi-, kartong-, plast-, metall- ja klaaspakendid;
- Suurjäätmed (kompleksne kasutuskõlblik mööbel);
- Suurjäätmed;
- Vanarehvid;
- Elektri- ja elektroonika seadmed (komplekssed);
- Metallijäätmed;
- Ohtlikud jäätmed (ainult eraisikud);
- Aia- ja haljastujäätmed (ei sisalda puidu-, pinnase-, olmejäätmeid, puude ja põõsaste oksa, pakendeid);
- Immutamata puidujäätmed;
- Puude ja põõsaste oksad;
- Batoon, tellised, plaadid, ja keraamikatooted (maksimaalne lubatud suurim läbimõõt 50 cm ning ei tohi sisaldada metalli);
- Pinnasejäätmed (ei tohi olla segatud ohtlike ühenditega);
- Segahitusjäätmed (kipsipõhised ehitusmaterjalid, muu ehitus- ja lammutuspraht, aknaklaas – ei tohi sisaldada immutamata ehituspuitu, kivi, betooni- ja keraamikajäätmeid ning plaate, pinnase jäätmeid, ohtlikke jäätmeid);
- Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid (eterniit jne);
- Segoolmejäätmed (kohalikele omavalitsustele seadusega pandud ülesannete täitmine, üldises korras füüsiliselt ja juriidiliselt isikutelt vastu ei võeta).

Elanikelt võetakse tasuta vastu järgmisi jäätmeid:

- Paber ja kartong;
- Paber-, kartong-, plast, metall- ja klaaspakendid;
- Suurjätmed (kompleksne kasutuskõlblik mööbel);
- Vanarehvid;
- Elektri- ja elektroonikaseadmed (kompleksed);
- Metallijätmed;
- Ohtlikud jätmed (ainult eraisikud);
- Pinnasejätmed (ei tohi olla segunenud ohtlike ühenditega).

Valgamaa omavalitsused (Valga, Tõrva ja Otepää piirkonna omavalitsused) korraldavad oma territooriumitel jäätmete kogumist ja sorteerimist koostöös ja vastavalt oma volikogude poolt kinnitatud õigusaktidele, kuid lähtudes jäätmekavas sätestatud üldistest eesmärkidest ning koostöö kokkuleppelistele printsiipidele.

Valgamaa omavalitsuste territooriumitel kogutakse konteinervõrgustike põhimõtetel liigiti järgmisi pakendijätmeid (hõlmatud ka Valga piirkonna omavalitsused):

- Segapakend (klaas, plastik, paber ja kartong, metall);
- Paber- ja kartongpakend, k.a kihiline kartong).

Pakendijätmete kogumisvõrgustiku moodustavad kolme taaskasutusorganisatsiooni, MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon, MTÜ Eesti Pakendiringlus ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon, konteinerpargid. Konteinerpargi mahutite asukohad ja tühendusgraafikud on kooskõlastatud omavalitsuste poolt ning tegevusi koordineerib osapoolte vahel Valgamaa omavalitsuste SA Valga Piirkonna Keskkonnakeskus.

5.1.1.2 Helme ühisjätmejaam

Asub Tõrva linna lähialal Tõrva-Pikassilla maanteeääres Härma maa-ainese karjääri kasutusest välja langenud osas ning teeninduspiirkond hõlmab Tõrva linna, Helme ja Põdrala valdade haldusterritooriume ning tõmbekeskuste printsiipi järgides ka osaliselt Hummuli ning Puka valdade haldusterritooriume. Jätmejaama lõplik valmidus vahemikus 2011 – 2012 koostöös SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Tõrva piirkonna omavalitsuste elanikud viivad oma jätmed, mis ei ole hõlmatud korraldatud jätmeveoga, valdavalt Tõrva piirkonna jätmejaama (Helme Ühisjätmejaam). Käesoleval ajal võetakse seal vastu järgmisi jätmeid:

- Paber ja kartong;
- Paberi-, kartong-, plast-, metall- ja klaaspakendid;
- Suurjätmed (kompleksne kasutuskõlblik mööbel);
- Suurjätmed;
- Vanarehvid;
- Elektri- ja elektroonika seadmed (kompleksed);
- Metallijätmed;
- Ohtlikud jätmed (ainult eraisikud);
- Aia- ja haljastujätmed (ei sisalda puidu-, pinnase-, olmejätmeid, puude ja põõsaste oksa, pakendeid);
- Immutamata puidujätmed;
- Puude ja põõsaste oksad.

Lähitulevikus, perioodil 2011 – 2012.a (peale n.n kaaluprojekti rakendumist), alustatakse alljärgnevate jäätmeliikide vastuvõtmist:

- Segaehtusjäätmel (kipsipõhised ehitusmaterjalid, muu ehitus- ja lammutuspraht, aknaklaas – ei tohi sisaldada immutamata ehituspuitu, kivi, betooni- ja keraamikajäätmel ning plaate, pinnase jäätmel, ohtlike jäätmel);
- Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid (eterniit jne);
- Segaolmejäätmel (kohalikele omavalitsustele seadusega pandud ülesannete täitmine, üldises korras füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt vastu ei võeta).

Valga piirkonna jäätmejaama suunatavad jäätmeliigid (suurema ruumi vajadusega seotud jäätmeliigid):

- Betoon, tellised, plaadid, ja keraamikatooted (maksimaalne lubatud suurim läbimõõt 50 cm ning ei tohi sisaldada metalli);
- Pinnasejäätmel (ei tohi olla segatud ohtlike ühenditega).

Elanikelt võetakse tasuta vastu järgmisi jäätmel:

- Paber ja kartong;
- Paber-, kartong-, plast, metall- ja klaaspakendid;
- Suurjäätmel (kompleksne kasutuskõlblik mööbel);
- Vanarehvid;
- Elektri- ja elektroonikaseadmed (kompleksed);
- Metallijäätmel;
- Ohtlikud jäätmel (ainult eraisikud).

Valga piirkonna jäätmejaama suunatavad jäätmeliigid (suurema ruumi vajadusega seotud jäätmeliigid):

- Pinnasejäätmel (ei tohi olla segunenud ohtlike ühenditega).

Valgamaa omavalitsused (Valga, Tõrva ja Otepää piirkonna omavalitsused) korraldavad oma territooriumitel jäätmel kogumist ja sorteerimist koostöös ja vastavalt oma volikogude poolt kinnitatud õigusaktidele, kuid lähtudes jäätmekavas sätestatud üldistest eesmärkidest ning koostöö kokkuleppelistele printsiipidele.

Valgamaa omavalitsuste territooriumitel kogutakse konteinervõrgustike põhimõtetele liigiti järgmisi pakendijäätmel (hõlmatud ka Tõrva piirkonna omavalitsused):

- Segapakend (klaas, plastik, paber ja kartong, metall);
- Paber- ja kartongpakend, k.a kihiline kartong).

Pakendijäätmel kogumisvõrgustiku moodustavad kolme taaskasutusorganisatsiooni, MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon, MTÜ Eesti Pakendiringlus ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon, konteinerpargid. Konteinerpargi mahutite asukohad ja tühendusgraafikud on kooskõlastatud omavalitsuste poolt ning tegevusi koordineerib osapoolte vahel Valgamaa omavalitsuste Keskkonnakeskus.

5.1.1.3 Otepää piirkonna jäätmejaam

Asub Otepää valla vallasisesel linna Otepää äärealal Kastolatsi teel AS Otepää Veevärk reoveepuhasti juures ning teeninduspiirkond hõlmab Otepää ja Palupera valla haldusterritooriume ning tõmbekeskuste printsiipi järgides ka osaliselt Puka ning Sangaste

valdade haldusterritooriume. Jäätmejaama lõplik valmidus vahemikus 2011 – 2012 koostöös SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Otepää piirkonna omavalitsuste elanikud hakkavad viima oma jäätmeid, mis ei ole hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, valdavalt Otepää piirkonna jäätmejaama (jäätmejaama valmidus planeeritult 2011 – 2012.a ja hetkel kasutus läheduses asuvad jäätmejaamad). Planeeritud jäätmeliigid, mida hakatakse vastu võtma:

- Paber ja kartong;
- Paberi-, kartong-, plast-, metall- ja klaaspakendid;
- Suurjätmed (kompleksne kasutuskõlblik mööbel);
- Suurjätmed;
- Vanarehvid;
- Elektri- ja elektroonika seadmed (komplekssed);
- Metallijätmed;
- Ohtlikud jätmed (ainult eraisikud);
- Aia- ja haljastujätmed (ei sisalda puidu-, pinnase-, olmejätmeid, puude ja põõsaste oksa, pakendeid);
- Immutamata puidujätmed;
- Puude ja põõsaste oksad.
- Segaehitusjätmed (kipsipõhised ehitusmaterjalid, muu ehitus- ja lammutuspraht, aknaklaas – ei tohi sisaldada immutamata ehituspuitu, kivi, betooni- ja keraamikajätmeid ning plaate, pinnase jätmeid, ohtlikke jätmeid);
- Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid (eterniit jne);
- Segaolemejätmed (kohalikele omavalitsustele seadusega pandud ülesannete täitmine, üldises korras füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt vastu ei võeta).

Valga piirkonna jäätmejaama suunatavad jäätmeliigid (suurema ruumi vajadusega seotud jäätmeliigid):

- Betoon, tellised, plaadid, ja keraamikatooted (maksimaalne lubatud suurim läbimõõt 50 cm ning ei tohi sisaldada metalli);
- Pinnasejätmed (ei tohi olla segatud ohtlike ühenditega).

Elanikelt võetakse tasuta vastu järgmisi jätmeid:

- Paber ja kartong;
- Paber-, kartong-, plast, metall- ja klaaspakendid;
- Suurjätmed (kompleksne kasutuskõlblik mööbel);
- Vanarehvid;
- Elektri- ja elektroonikaseadmed (komplekssed);
- Metallijätmed;
- Ohtlikud jätmed (ainult eraisikud).

Valga piirkonna jäätmejaama suunatavad jäätmeliigid (suurema ruumi vajadusega seotud jäätmeliigid):

- Pinnasejätmed (ei tohi olla segunenud ohtlike ühenditega).

Valgamaa omavalitsused (Valga, Tõrva ja Otepää piirkonna omavalitsused) korraldavad oma territooriumitel jäätmete kogumist ja sorteerimist koostöös ja vastavalt oma volikogude poolt kinnitatud õigusaktidele, kuid lähtudes jäätmekavas sätestatud üldistest eesmärkidest ning koostöö kokkuleppelistele printsiipidele.

Valgamaa omavalitsuste territooriumitel kogutakse konteinervõrgustike põhimõtetele liigiti järgmisi pakendijäätmeid:

- Segapakend (klaas, plastik, paber ja kartong, metall);
- Paber- ja kartongpakend, k.a kihiline kartong).

Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku moodustavad kolme taaskasutusorganisatsiooni, MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon, MTÜ Eesti Pakendiringlus ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon, konteinerpargid. Konteinerpargi mahutite asukohad ja tühendusgraafikud on kooskõlastatud omavalitsuste poolt ning tegevusi koordineerib osapoolte vahel Valgamaa omavalitsuste SA Valga Piirkonna Keskkonnakeskus.

5.1.2 Konteineripark

Valgamaa omavalitsuste territooriumitel kogutakse konteinervõrgustike põhimõtetele:

- Segalmejäätmed
- Paber ja kartongijäätmed
- Segapakend (klaas, plastik, paber ja kartong, metall);
- Paber- ja kartongpakend, k.a kihiline kartong).

Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku moodustavad kolme taaskasutusorganisatsiooni, MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon, MTÜ Eesti Pakendiringlus ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon, konteinerpargid. Konteinerpargi mahutite asukohad ja tühendusgraafikud on kooskõlastatud omavalitsuste poolt ning tegevusi koordineerib osapoolte vahel Valgamaa omavalitsuste SA Valga Piirkonna Keskkonnakeskus.

5.1.2.1 Olmejäätmete konteinerid

Tabel 5.1-1 AS Veolia Keskkonnateenused poolt teenindatav konteineripark 01.07.2010.a. seisuga

Omavalitsus	Konteinerid kokku	Rendi-konteinerid	Isiklikud	Olmejäätmed			Paber ja kartong		
				Eraisikud	Korterühistud	Juriidilised isikud	Eraisikud	Korterühistud	Juriidilised isikud
Helme vald	581	73	508	496	5	79		1	
Hummuli vald	259	48	211	227	7	17			8
Karula vald	484	35	449	441	4	39			
Otepää vald	1588	180	1408	1336	20	223	1	2	6
Palupera vald	407	44	363	370	3	34			
Puka vald	668	59	609	622	10	34			2
Põdrala vald	344	62	282	312		30			2
Sangaste vald	544	71	473	473	13	55	1		2
Taheva vald	375	21	354	343	1	31			
Tõlliste vald	612	51	561	560	10	37			5
Tõrva linn	819	105	714	721	28	67		1	2
Valga linn	2296	508	1788	1803	188	242	1	32	30

Omavalitsus	Konteinerid kokku	Rendi-konteinerid	Isiklikud	Olmejäätmed			Paber ja kartong		
				Eraisikud	Korterühistud	Juridilised isikud	Eraisikud	Korterühistud	Juridilised isikud
Õru vald	152	14	138	144		8			
KOKKU	9129	1271	7858	7848	289	896	3	36	57

Allikas: AS Veolia Keskkonnateenused

5.1.2.2 Pakendikonteinerid

Pakendite avalikke kogumiskohti on Valga maakonnas kokku 31.10.2010 seisuga 289.

Tagatisrahaga tagatud pakendite tagastamine

Pakendit, millele on kehtestatud tagatisraha, ei pea tagasi võtma tagatisrahaga pakendisse pakendatud kaupa müüv isik, kui müügikoha suurus on alla 20 m² ja see paikneb tiheasustusalal. Pakendatud kauba müüja, kelle müügikoha suurus on alla 200 m², võib sellise pakendi tagasivõtmise, millele on kehtestatud tagatisraha, korraldada väljaspool oma müügikoha teenindusmaa piire, kuid müügikoha kauplemisajal ja ainult kohaliku omavalitsuse organi nõusolekul. Sealjuures tuleb arvestada, et alal, mille asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril, oleks vähemalt üks pakendi tagasivõtmise koht kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates Pakendatud kauba müüja, kelle müügikoha suurus on 200 m² või üle 200 m², peab sellise pakendi tagasivõtmise, millele on kehtestatud tagatisraha, korraldama müügikohas või selle teenindusmaal müügikoha kauplemisajal. Pandimärgiga pakendeid tagastusvõimalused on esitatud tabelis 5.1-2.

Tabel 5.1-2 Tagatisrahaga tagatud pakendite tagastuskohad Valga maakonnas

Omavalitsus	Vastuvõtuviis		Kokku
	Automaat	Käsitsi	
Helme vald	1	2	3
Hummuli vald		2	2
Karula vald		1	1
Otepää vald	2	2	3
Puka vald	1	3	4
Põdrala vald		2	2
Sangaste vald	1	4	5
Taheva vald		3	3
Tõlliste vald		2	2
Tõrva linn	4	2	5
Valga linn	8	4	12
Õru vald		1	1
KOKKU	17	28	45

Allikas : Eesti Pandipakend

Tagatisrahata pakendite tagastamine

Tagatisrahata pakendi jäätmete kogumisel peab taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus oleks järgmine:

1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;

2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;

3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Tagatisrahata pakendite kogumisvõrgustikku kuulub 244 pakendikonteinerit, millede jagunemine omavalitsuste lõikes on esitatud tabelis.5.1-3.

Tabel 5.1-3 Tagatisrahata pakendijäätmete kogumise konteineripark

Omavalitsus	Liik	Taaskasutuse organisatsioon			Kokku
		Pakendi- ringlus	ETO	TVO	
Helme vald	Segapakendid	3	5	7	15
	Paber- ja kartongpakendid	1	1		2
Hummuli vald	Segapakendid	1	3	1	5
	Paber- ja kartongpakendid		1		1
Karula vald	Segapakendid	1	5		6
	Paber- ja kartongpakendid		1		1
Otepää vald	Segapakendid	2	10	8	20
	Paber- ja kartongpakendid		2		2
Palupera vald	Segapakendid	10	4	1	15
	Paber- ja kartongpakendid	5	1		6
Puka vald	Segapakendid	5	3		8
	Paber- ja kartongpakendid	3	1		4
Põdrala vald	Segapakendid	3	5		8
	Paber- ja kartongpakendid	1	1		2
Sangaste vald	Segapakendid	1	3	3	7
	Paber- ja kartongpakendid		1		1
Taheva vald	Segapakendid	3	11	2	16
	Paber- ja kartongpakendid		2		2
Tõlliste vald	Segapakendid	4	5	1	10
	Paber- ja kartongpakendid	4			4
Tõrva linn	Segapakendid	3	10	5	18
	Paber- ja kartongpakendid		3		3
Valga linn	Segapakendid	8	18	46	72
	Paber- ja kartongpakendid	1	8		9
Õru vald	Segapakendid	3	2	1	6
	Paber- ja kartongpakendid		1		1
KOKKU	Segapakendid	47	84	75	206
	Paber- ja kartongpakendid	15	23	0	38

Allikas: Taaskasutusorganisatsioonide kodulehed

5.1.3 Muud jäätmed

Biolagunevad jäätmed Elamumaa sihtotstarbega kinnistul peab alates korraldatud jäätmeveoga liitumisest olema eraldi kogumismahuti kompostitavate biolagunevate jäätmete kogumiseks kui kinnistul on vähemalt 10 korterit.

Elektri- ja elektroonikatoodete jäätmed, sh külmikud, elektripliidid, pesumasina ja telerid saab üle anda piirkondlikesse jäätmejaamadesse ning kahte kogumiskonteinerisse:

Valga, Vabaduse 39, konteiner Valga turul (L 10-12);

Otepää, Lipuväljak 28, konteiner kaubanduskeskuse juures (T 9-12, N 15-18).

Samuti elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta kehtib üks ühe vastu printsiip - Tootja on kohustatud turustaja müügikohtade kaudu tarbijalt tasuta arvulise vastavuse alusel tagasi võtma turustatava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud elektroonikaromu.

Elektri- ja elektroonikaseadmete tarbijad saavad oma elektroonikaromud kogumispunktidesse ära anda tasuta.

Metallijäätmed tuleb viia piirkondlikesse jäätmejaamadesse või anda üle vastavat jäätmeluba (vanametalli kokkuostvatesse ettevõttesse) omavale isikule.

Ohtlikud jäätmed:

Majapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid (akud, patareid, värvi- ja ravimijäätmed, päevavalguslambid jm) saab viia piirkondlikesse jäätmejaamadesse.

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tervishoiuasutustes tekkinud jäätmeid käideldakse vastavalt kehtivatele õigusaktidele. Aegunud ravimeid võtavad tasuta vastu apteegid.

Kogumis- ja settekaevude fekaalsete vedeljäätmete vastuvõtukohaks on reoveekäitluse ettevõtted.

Vanarehvid - Tootja teeb hiljemalt 1. septembriks 2010. a turustaja müügikohtade kaudu rehvide kasutajale kättesaadavaks teabe, et vanarehve saab tagastada tasuta vanarehvide kogumispunktides (asukohad ja telefoninumbrid, kust on võimalik saada asjakohast teavet).

Tootja peab rajama (hiljemalt 09.05.2011.a.) vanarehvide kogumispunktid igasse Eesti maakonda, võttes arvesse rahvastiku tihedust ning seda, et vanarehvide üleandmine oleks kasutajale võimalikult mugav. Tootja peab rajama vanarehvide kogumispunktid vähemalt igasse Eesti linna, alevisse ning üle 1500 elanikuga alevikku.

Tootja on kohustatud vanarehvid tasuta tagasi võtma piiramata koguses:

- 1) rehvide kasutajalt;
- 2) mootorsõidukite ja rehvide hooldustöökojalt, välja arvatud hooldustöökojalt, kes tegeleb ka romusõidukite töötlemisega;
- 3) kohalikul omavalitsuselt;
- 4) kohaliku omavalitsuse jäätmejaama lepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt.

Nimekiri ettevõtetest, kes omavad piirkonnas jäätmeluba (sh registreerimistõendit), on kättesaadaval Keskkonnalubade infosüsteemis (<http://klis.envir.ee/klis>).

5.2 Jäätmekäitluse rahastamine

Jäätmekäitluses rakendatakse printsiipi „saastaja maksab“, mis tähendab, et jäätmetekitaja maksab ka jäätmekäitluse eest. Hetkel ei ole see printsiip Eestis täielikult rakendunud – paljud jäätmetekitajad ei oma jäätmekonteinereid ega kasuta jäätmekäitlusfirmade teenust. Jäätmed viiakse teistele isikutele kuuluvatesse konteineritesse või ladestatakse „metsikutesse prügilatesse“.

Jäätmehoolduse arendamist toetatakse jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust, võimaluse korral ka muudest investeeringutest ja fondidest.

Keskkonnatsude seaduse § 15 lõike 2 ja *Jäätmeseaduse* § 21 lõike 1 punktis 2 nimetatud olmejäätmete kõrvaldamise eest kantakse kehtinud saastetasumäära järgi arvutatud

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

saastetasust 75 protsenti jäätmete päritolukoha kohaliku omavalitsuse eelarvesse jäätmehoolduse arendamiseks ja 25 protsenti riigieelarvesse.

Vastavalt *jäätmeseadusele* tuleks jäätmehoolduse arendamist toetada jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust. Saastetasu peaks toetama omavalitsuse poolt tehtavaid investeeringud jäätmemajanduse edendamiseks ning katma rajatud infrastruktuuri ülapingimiskulusid. Tabelist 5.2-1 selgub, kuidas on toimunud jäätmekäitluse rahastamine maakonnas tervikuna aastatel 2005-2009 ning tabelitest 5.2-2 kuni 5.2-9 omavalitsuste lõikes. Jäätmete keskkonda viimisest omavalitsustele laekuv saastetasu katab vähese osa praeguses olukorras vajaminevast rahast jäätmemajandusele ja selle infrastruktuuri arendamisele tehtavatest kulutustest. Samas jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise edenedes on hakanud vähenema ka saastetasud.

Tabel 5.2-1 Valgamaa jäätmekäitluse rahastamine aastatel 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Laekunud saastetasu	553 842	615 436	670 713	651 807	652 029
Halduskulud jäätmemajanduses	1 099 822	1 417 987	1 446 555	1 856 101	2 407 477
Investeeringud jäätmemajanduses	248 350	3 303 642	2 461 535	5 615 550	3 335 844
s.h. omafinantseering	8 350	704 120	683 886	788 642	297 804
s.h. toetus	30 000	48 600	1 404 861	4 560 228	2 978 040
KOKKU	1 348 172	4 721 629	3 908 090	7 471 651	5 743 321
Elanike arv	36 033	35 769	35 007	34 579	34 241
Laekumine 1 inimese kohta aastas	15	17	19	19	19
Halduskulu 1 elaniku kohta aastas	31	40	41	54	70
Investeeringud 1 elaniku kohta aastas	7	92	70	162	97
Kulu 1 inimese kohta aastas	37	132	112	216	168

Tabel 5.2-2 Saastetasu laekumine olmejäätmete kõrvaldamise eest aastatel 2005-2009 Valgamaa omavalitsustele kroonides

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	24216	30810	35157	39107	34536
Hummuli vald	9918	7915	7284	9316	9172
Karula vald	6669	5161	6165	6875	8678
Otepää vald	108219	131724	95143	82013	105462
Palupera vald	8307	9421	14075	9979	11496
Puka vald	8401	9456	11057	14148	10789
Põdrala vald	3417	3828	4333	4087	4817
Sangaste vald	13424	14440	14169	14086	15339
Taheva vald	2803	2962	3737	4767	6188
Tõlliste vald	9020	9952	11104	12074	12702
Tõrva linn	49031	60795	52549	48034	47108
Valga linn	308071	326238	412921	403737	382418
Õru vald	2346	2734	3019	3584	3324
KOKKU	553842	615436	670713	651807	652029

Allikas: Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioon

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Tabel 5.2-3 Saastetasu laekumine olmejäätmete kõrvaldamise eest aastatel 2005-2009 Valgamaa omavalitsustele kroonides 1 elaniku kohta aastas

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	10,23	12,97	14,99	16,88	15,06
Hummuli vald	9,44	7,68	7,22	9,38	9,43
Karula vald	5,83	4,56	5,65	6,38	8,17
Otepää vald	25,00	30,56	22,51	19,52	25,36
Palupera vald	7,12	7,89	11,88	8,58	9,98
Puka vald	4,40	4,97	5,96	7,77	6,03
Põdrala vald	3,48	4,00	4,62	4,44	5,34
Sangaste vald	8,80	9,61	9,66	9,71	10,80
Taheva vald	2,94	3,19	4,14	5,33	6,98
Tõlliste vald	4,62	5,20	5,94	6,53	6,85
Tõrva linn	14,80	18,63	16,43	15,30	15,24
Valga linn	20,88	22,22	28,73	28,36	27,02
Õru vald	4,00	4,75	5,51	6,91	6,60
Maakond kokku	121,54	136,23	143,24	145,10	152,84
Maakonna keskmine	9,35	10,48	11,02	11,16	11,76

Tabel 5.2-4 Halduskulu jäätmemajanduses aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	17 991	100 000	118 445	143 120	122 817
Hummuli vald	41 993	26 528	31 636	92 303	51 995
Karula vald	32 154	22 230	33 564	58 460	48 234
Otepää vald	168 345	182 456	193 432	249 456	232 765
Palupera vald	32 672	35 740	42 987	34 678	32 456
Puka vald	43 786	53 276	62 987	65 437	59 754
Põdrala vald	28 418	27 559	25 939	104 654	34 374
Sangaste vald	83 537	58 133	20 167	25 404	139 488
Taheva vald	11 154	13 333	24 070	23 647	22 625
Tõlliste vald	57 257	78 125	55 684	107 739	93 670
Tõrva linn	270 809	324 861	353 936	458 997	455 396
Valga linn	298 906	481 159	458 875	460 206	1 082 336
Õru vald	12 800	14 587	24 833	32 000	31 567
Maakond kokku	1 099 822	1 417 987	1 446 555	1 856 101	2 407 477
Maakonna keskmine	84 602	109 076	111 273	142 777	185 191

Tabel 5.2-5 Halduskulu jäätmemajanduses 1 elaniku kohta aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme	7,60	42,11	50,51	61,77	53,56
Hummuli	39,96	25,76	31,35	92,95	53,44
Karula	28,11	19,62	30,74	54,28	45,42
Otepää	38,89	42,33	45,76	59,38	55,97

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Palupera	28,02	29,93	36,28	29,82	28,17
Puka	22,94	28,03	33,96	35,95	33,38
Põdrala	28,94	28,77	27,68	113,63	38,11
Sangaste	54,74	38,68	13,75	17,51	98,23
Taheva	11,70	14,37	26,66	26,45	25,51
Tõlliste	29,32	40,80	29,81	58,24	50,52
Tõrva	81,72	99,53	110,64	146,22	147,28
Valga	20,26	32,77	31,93	32,33	76,47
Õru	21,84	25,37	45,32	61,66	62,63
Maakond kokku	414,03	468,05	514,37	790,20	768,70
Maakonna keskmine	31,85	36,00	39,57	60,78	59,13

Tabel 5.2-6 Investeeringud jäätmemajanduses aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald			795 752	5 016 251	3 275 844
Hummuli vald					
Karula vald					
Otepää vald					
Palupera vald					
Puka vald					
Põdrala vald					
Sangaste vald		690 180	1 292 995	110 766	
Taheva vald		62 540			
Tõlliste vald					
Tõrva linn	38 350			221 853	
Valga linn	210 000	2 550 922	372 788	266 680	60 000
Õru vald					
Maakond kokku	248 350	3 303 642	2 461 535	5 615 550	3 335 844
Maakonna keskmine	19 104	254 126	189 349	431 965	256 603

Tabel 5.2-7 Investeeringud jäätmemajanduses 1 elaniku kohta aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald			339,34	2164,98	1428,63
Hummuli vald					
Karula vald					
Otepää vald					
Palupera vald					
Puka vald					
Põdrala vald					
Sangaste vald		459,20	881,39	76,34	
Taheva vald		67,39			
Tõlliste vald					
Tõrva linn	11,57			70,68	

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Valga linn	14,23	173,73	25,94	18,74	4,24
Õru vald					
Maakond kokku					
Maakonna keskmine	1,99	53,87	95,90	179,29	110,22

Tabel 5.2-8 Kulu kokku jäätmemajanduses aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald		75 000	914 197	5 159 371	3 398 661
Hummuli vald	41 993	26 528	31 636	92 303	51 995
Karula vald					
Otepää vald					
Palupera vald					
Puka vald					
Põdrala vald	28 418	27 559	25 939	104 654	34 374
Sangaste vald	83 537	748 313	1 313 162	136 170	139 488
Taheva vald		62 540	9 403	4 776	5 641
Tõlliste vald	57 257	78 125	55 684	107 739	93 670
Tõrva linn	309 159	324 861	353 936	680 850	455 396
Valga linn	508 906	3 032 081	831 663	726 886	1 142 336
Õru vald					
Maakond kokku	1 029 270	4 375 007	3 535 620	7 012 749	5 321 561
Maakonna keskmine	79 175	336 539	271 971	539 442	409 351

Tabel 5.2-9 Kulu kokku jäätmemajanduses 1 elaniku kohta aastatael 2005-2009 Valgamaa omavalitsustes kroonides

Omavalitsus	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	7,60	42,11	389,85	2226,75	1482,19
Hummuli vald	39,96	25,76	31,35	92,95	53,44
Karula vald	28,11	19,62	30,74	54,28	45,42
Otepää vald	38,89	42,33	45,76	59,38	55,97
Palupera vald	28,02	29,93	36,28	29,82	28,17
Puka vald	22,94	28,03	33,96	35,95	33,38
Põdrala vald	28,94	28,77	27,68	113,63	38,11
Sangaste vald	54,74	497,88	895,13	93,85	98,23
Taheva vald	11,70	81,76	26,66	26,45	25,51
Tõlliste vald	29,32	40,80	29,81	58,24	50,52
Tõrva linn	93,29	99,53	110,64	216,90	147,28
Valga linn	34,49	206,50	57,87	51,07	80,71
Õru vald	21,84	25,37	45,32	61,66	62,63
Maakond kokku	439,84	1168,38	1761,04	3120,92	2201,57
Maakonna keskmine	33,83	89,88	135,46	240,07	169,35

5.3 Jäätmevaldajate register

Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Valgamaa omavalitsused on selle kohustuse täitnud. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja - mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost

Jäätmevaldajate register on kohaliku omavalitsuse register, mille asutamise ja kasutusele võtmise eesmärgiks on:

- 1) andmete kogumine nende omavalitsuste haldusterritooriumil elavate või asuvate jäätmevaldajate kohta, kes loetakse liitunuks korraldatud jäätmeveoga jäätmeseaduse § 69 lõike 1 alusel;
- 2) andmete kogumine jäätmetekke kohtade kohta;
- 3) andmete kogumine käesoleva registri põhimääruse § 1 lg 1 punktis 1 nimetatud iga jäätmevaldaja valduses või kasutuses olevate jäätmemahutite kohta;
- 4) andmete kogumine nende omavalitsuste haldusterritooriumil elavate või asuvate jäätmevaldajate kohta, kes on jäätmeseaduse § 69 lõike 4 alusel omavalitsuse poolt erandkorras loetud teatud tähtajaks mitteliitunuks korraldatud jäätmeveoga;
- 5) register annab ülevaate omavalitsuses elanikel, korteriühistel ja asutustes tekkinud olmejäätmete kogustest ja olmejäätmete käitlemise nõuetest kinni-pidamisest.

Jäätmevaldajate registri andmestik on esitatud 21.11.2010.a. seisuga

Tabel 5.3-1 Jäätmetekke kohad omavalitsuste lõikes

Omavalitsus	Jäätmetekkekohtade staatused						
	Korraldamata	Korraldatud	Määramata	Perspektiivne	Vabastatud	Muu	Kokku
Helme vald	88	527	63	48		97	823
Hummuli vald	7	239	9	15	25	16	311
Karula vald	1		577			33	578
Otepää vald	2		1341		398	285	2026
Palupera vald	6		324	146		5	481
Puka vald	2		704	89		113	908
Põdrala vald			361	20		14	381
Sangaste vald	99	401	27	24	104	47	702
Taheva vald	51	251	7	4	113	1	427
Tõlliste vald	141	453	63	55	151	25	888
Tõrva linn	66	712		107	56	0	941
Valga linn	239	1599	184	40	327	370	2759
Õru vald	15	109	7	33	35	1	200
Maakond kokku	717	4291	3667	581	1209	1007	10465

*Jäätmetekkekohtade staatused:

Korraldamata – ei ole sõlminud jäätmevedajaga vastavat lepingut ega ole saanud liitumise osas ka vabastust;

Korraldatud – jäätmetekkekohal on jäätmevedajaga on kehtiv jäätmeveoleping, jäätmete vedu toimub;

Määramata – jäätmetekkekohal on kohustus korraldatud jäätmeveoga liitumiseks, ent veolepingu olemasolu ja veo toimumise osas informatsioon puudub;

Perspektiivne – jäätmetekkekoht, kus hetkel jäätmeid (veel) ei teki (nt hoone veel ehitus- või planeerimisjärgus; ajutiselt pole kasutuses elu- või äriruumina jne;

Vabastatud – jäätmetekkekohale on antud kõigi korraldatud jäätmeveoga seonduvate jäätmeliikide osas vabastus, jäätmevaldajatel on kohustus esitada jooksvat aruandlust jäätmete käitlemise osas;

Muu – tegemist on jäätmekohaga, kus korraldatud olmejäätmete vedu ei rakendu.

Tabel 5.3-2 Jäätmevaldajate jäätmemahutite arv jäätmeliigiti omavalitsuste lõikes

Omavalitsus	Segaolme- jäätmed	Vanapaber ja papp	Biolagunevad jäätmed	Kokku
Helme vald	725	1	2	728
Hummuli vald	295	2	2	299
Karula vald	578			578
Otepää vald	1741			1741
Palupera vald	476			476
Puka vald	795			795
Põdrala vald	381			381
Sangaste vald	655	16		671
Taheva vald	426			426
Tõlliste vald	863	3	3	869
Tõrva linn	941			941
Valga linn	2389	4	4	2397
Õru vald	199	1	1	201
Maakond kokku	10464	27	12	10503

5.4 Korraldatud jäätmevedu

Jäätmeseaduse § 66 järgi on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse valitud ettevõtja poolt.

Jäätmeveo võib korraldada selliselt, et jäätmeid vedava ettevõtja ainsaks kliendiks ja temale tasu maksjaks on kohaliku omavalitsuse üksus või viimase poolt volitatud mittetulundusühing. Sellisel juhul lasub jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ning nendega arveldamise kohustus kohaliku omavalitsuse üksusel või viimase volitatud mittetulundusühingul.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise kord kehtestatakse valla- või linnavolikogu määrusega.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist jäätmetekitaja poolt kogutud jäätmemahutitest (konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud olmejäätmeveo eesmärgiks on garanteerida kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne, ühtsetel põhimõtetel väljatöötatud ja võrdse hinnaga olmejäätmete kogumine ja veoteenus.

Korraldatud jäätmeveoga haarati järgmised jäätmeliigid:

- Segalmejäätmed (jäätmekood 20 03 01)
- Vanapaber ja kartong (jäätmekood 20 01 01)
- Biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (jäätmekood 20 01 08)
- Suurjäätmed (jäätmekood 20 03 07)

5.4.1 Korraldatud jäätmeveo piirkond

Korraldatud jäätmeveo piirkonnad on Valgamaa omavalitsuste volikogude määratud omavalitsuse territooriumid, kus korraldatakse regulaarne korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumine ja vedu, mida teostab üks konkursi korras välja valitud ja ning veoks ainuõigust omav jäätmekäitlusettevõtte.

Valga maakonnas on moodustatud 2 jäätmeveupiirkonda:

(1) Valga linna I piirkond koos Karula, Taheva, Sangaste, Tõlliste, Õru ja Otepää valdadega moodustab maakonna esimese ühise jäätmeveo piirkonna.

(2) Valga linna II piirkond koos Helme, Hummuli, Põdrala, Palupera ja Puka valdadega ning Tõrva linnaga moodustab maakonna teise ühise jäätmeveo piirkonna.

5.4.3 Korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustuslikkus

Konkursi korraldaja teavitab avalikkust väljaande Ametlikud Teadaanded ning vähemalt ühe üleriigilise levikuga päevalehe ja kohaliku ajalehe kaudu avaliku konkursi tulemusena välja selgitatud vedajast ning avaldab ainuõiguse sisu lühikirjelduse.

Jäätmevaldaja loetakse *Jäätmeseaduse* § 69 lõike 1 alusel liitunuks korraldatud jäätmeveoga elu- või tegevuskohajärgses veopiirkonnas. Jäätmevaldaja on korraldatud jäätmeveoga liitunud alates korraldatud jäätmeveo jäätmeloa kehtima hakkamisest.

Jäätmevaldaja käesoleva peatüki tähenduses on ka korteriühistu, selle puudumisel aga selle kinnisasja omanik, millel asub suvila, elu- või äriruum.

Kohaliku omavalitsuse üksus informeerib kirjalikult jäätmevaldajat päevast, mil ta on liitunud korraldatud jäätmeveoga.

Jäätmekäitluslepingu sõlmimine või sõlmimata jätmine vedaja ja jäätmevaldaja vahel ei avalda mõju jäätmevaldaja liitunuks lugemisele korraldatud jäätmeveoga.

Korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustusest on vabastatud isikud, kellel on jäätmeluba või kompleksluba.

5.4.4 Jäätmevolepingu sõlmimine

Jäätmevoleping on jäätmevaldaja ja jäätmevedaja vaheline kokkulepe. Lepingu mittesõlmimisel juhinduvad jäätmevaldajad, jäätmevedaja ning kohalik omavalitsus vastastikuste õiguste ja kohustuste kindlaksmääramisel *Jäätmeseadusest*, Valga linna jäätmehoolduseeskirjast ning „Korraldatud jäätmevo tingimused ja kord“ määrusest.

Jäätmevolepingu sõlmimine on kohustuslik järgmistel juhtudel:

- 1) jäätmete kogumiseks kasutatakse jäätmeveoettevõttelt üüritud kogumismahutit;
- 2) jäätmete kogumiseks kasutatakse mitme jäätmevaldaja peale ühist kogumismahutit;
- 3) jäätmete kogumiseks kasutatakse jäätmekotte;
- 4) kogumismahutite tühjendamine toimub harvemini kui on sätestatud korras.

Jäätmevoleping on kirjalik kokkulepe, mis sõlmitakse segaolmejäätmete kogumise teenust osutava ettevõtte või asutuse ja jäätmevaldaja vahel. Jäätmekäitluslepingus sätestatakse lisaks üldtingimustele, jäätmete kogumise tehnilised tingimused (kogumismahuti suurus, vajadusel kogumismahuti üüritasu, kogumismahuti tühjendamissagedus, jäätmete kogumisteenuse eest tasumise tingimused).

Jäätmevolepingud sõlmitakse pärast korraldatud olmejäätmeveoks välja kuulutatud konkursi tulemuste selgumist.

5.4.5 Korraldatud jäätmeveost vabastamine

Kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest.

Jäätmevaldajad, kelle valla- või linnavalitsus on määratud tähtjaks lugenud korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks, korraldavad jäätmekäitlust ise kuni valla- või linnavalitsuse määratud tähtaja lõpuni.

Jäätmevaldaja, kes on erandkorras vabastatud teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest, esitab järgmise aasta 20. jaanuariks kohaliku omavalitsuse üksusele kirjaliku kinnituse, et kinnistul ei ole aasta kestel elatud või kinnistut ei ole kasutatud. Kui jäätmevaldaja ei esita vastavat kinnitust, loetakse ta korraldatud jäätmeveoga liitunuks 21. jaanuarist arvates.

Taotluses märgitakse:

- 1) põhjused, miks soovib jäätmevaldaja enda erandkorras vabastamist teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest;
- 2) tähtaeg, mille jooksul soovib jäätmevaldaja enda erandkorras vabastamist korraldatud jäätmeveoga liitumisest;
- 3) kuidas kavatseb jäätmevaldaja ise oma jäätmeid keskkonnaohutult käidelda.

5.4.6 Jäätmeveo piirhind, sagedus ja konteinerite suurused

Omavalitsuse volikogu määrusega kehtestatakse vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu piirmäär, tulenevalt „saastaja maksab“ põhimõttest, mille kindlaksmääramisel juhindutakse jäätmete liigist, kogusest, omadustest, jäätmeveo teenindussagedusest ning teistest asjaoludest, mis oluliselt mõjutavad käitlemise kulukust.

Jäätmeveo teenustasu piirmäär: ainuõiguse andja poolt kehtestatud piirmäärad konteinerite ühekordse tühjenduse eest on esitatud tabelites nr 5.4-1 kuni 5.4-3

Tabel 5.4-1 Segaolmejäätmed

Konteineri suurus	Piirmäär, koos käibemaksuga 18%	Valga linna korraldatud jäätmeveo piirkond nr 1	Valga linna korraldatud jäätmeveo piirkond nr 2
		Teenuse hind 2009 alates 01.07.2009 (km 20%)	Teenuse hind 2009 alates 01.07.2009 (km 20%)
kuni 50 l jäätmekott	42 krooni	25,32	10,16
80 l	56 krooni	31,43	20,23
140 l	62 krooni	33,46	27,36
240 l	75 krooni	43,63	37,52
370 l	98 krooni	48,71	45,66
600 l	115 krooni	114,82	111,77
660 l		126,3	122,95
800 l	131 krooni	133,12	132,1
1100 l		183,05	181,63
2500 l	320 krooni	316,16	294,82
4500 l	514 krooni	519,56	477,86

Tabel 5.4-2 Paber ja kartong

Konteineri suurus	Piirmäär, koos käibemaksuga 18%	Teenuse hind 2009 alates 01.07.2009 (km 20%)	Ühe konteineri ühe kuu üür (km 20%)
240 l	47 krooni	Tasuta	45,77
600 l	63 krooni	Tasuta	73,22
2500 l	155 krooni	Tasuta	364,07

Tabel 5.4-3 Suurjäätmed

Kogus	Piirmäär, koos käibemaksuga 18%	Teenuse hind 2009 alates 01.07.2009 (km 20%)
1 m ³	350 krooni	Tasuta

Veo sagedus sõltub peamiselt kasutatavate konteinerite suurusest. Veosageduse ja konteinerite suuruse määramisel peab jälgima, jäätmed ei oleks konteineris liiga kaua – suvel

hakkavad jäätmed lagunema, tekib ebameeldiv hais ja nakkusoht ning talvel külmuvad jäätmed konteineris ära, mis raskendab konteineri tühjendamist. Kindlaks määratud veosagedus aitab kokku hoida jäätmete veokulusid jäätmete käitlemisele, mistõttu peaks jäätmevedu toimuma kindlal kuupäeval ning tellimisel jäätmete üleandmine pigem erandiks kui reegliks. Olmejäätmete regulaarne äravedu peab toimuma tiheasustusosalalt vähemalt üks kord 4 nädala jooksul ja hajaasustusosalalt vähemalt üks kord 12 nädala jooksul.

Konteineritele seatud tehnilised nõuded nagu kogumismahutite tüüp, materjal, suurus, konteinerite alus ja paiknemine määratakse kindlaks jäätmehoolduseeskirjas.

5.5 Jäätmekogused

5.5.1 Valgamaa koondina

Valgamaal kokku kogutud ja käideldud jäätmekogused vastavalt Keskkonnateabe Keskuse riiklikule jäätmetatistikale on toodud tabelites nr. 5.5-1 kuni 5.5-19. Andmete aluseks on 2005-2009 aastate jäätmevedajate ja käitlejate aruanded.

Tabel 5.5-1 Jäätmete ja -käitlus Valgamaa omavalitsustes aastatel 2005 – 2009

Omavalitsus	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	4 419	4 017	4 536	7 595	2 229
Hummuli vald	1 141	566	206	322	7 093
Karula vald	59	112	116	151	165
Otepää vald	3 321	3 815	4 190	5 975	4 306
Palupera vald	99	122	228	390	139
Puka vald	168	133	157	120	296
Põdrala vald	54	31	64	35	2 211
Sangaste vald	103	119	207	214	280
Taheva vald	41	54	73	87	128
Tõlliste vald	1 337	1 354	215	5 103	1 079
Tõrva linn	3 868	4 583	4 539	4 450	4 345
Valga linn	32 898	16 642	9 075	10 320	10 611
Valgamaa määramata vald	4 407	10 692	8 295	6 862	3 862
Õru vald	30	31	42	30	58
KOKKU	51 945	42 270	31 942	41 653	36 803

Tabel 5.5-2 Jäätmete (sh kogumine) Valgamaa omavalitsustes aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Omavalitsus		Aasta/tonni				
		2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	majapidamistes	42	38	48	39	120
	ettevõtetes	4376	3979	4488	7556	2109
	Kokku	4419	4017	4536	7595	2229
Hummuli vald	majapidamistes	39	35	36	34	78
	ettevõtetes	1102	532	170	288	7015
	Kokku	1141	566	206	322	7093

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Omavalitsus		Aasta/tonni				
		2005	2006	2007	2008	2009
Karula vald	majapidamistes	3	6	17	13	69
	ettevõtetes	56	106	100	139	97
	Kokku	59	112	116	151	165
Otepää vald	majapidamistes	284	249	806	592	933
	ettevõtetes	3036	3566	3384	5383	3373
	Kokku	3321	3815	4190	5975	4306
Palupera vald	majapidamistes	35	21	82	35	42
	ettevõtetes	64	101	145	355	98
	Kokku	99	122	228	390	139
Puka vald	majapidamistes	63	56	72	59	230
	ettevõtetes	105	76	85	61	66
	Kokku	168	133	157	120	296
Põdrala vald	majapidamistes	19	17	22	18	61
	ettevõtetes	35	14	42	16	2150
	Kokku	54	31	64	35	2211
Sangaste vald	majapidamistes	23	21	29	27	93
	ettevõtetes	79	97	178	187	187
	Kokku	103	119	207	214	280
Taheva vald	majapidamistes	14	13	20	22	58
	ettevõtetes	28	41	53	66	70
	Kokku	41	54	73	87	128
Tõlliste vald	majapidamistes	17	21	35	49	143
	ettevõtetes	1319	1333	180	5054	936
	Kokku	1337	1354	215	5103	1079
Tõrva linn	majapidamistes	2562	3108	3312	188	741
	ettevõtetes	1306	1474	1227	4261	3604
	Kokku	3868	4583	4539	4450	4345
Valga linn	majapidamistes	1565	1140	1252	1172	2540
	ettevõtetes	31333	15502	7823	9147	8071
	Kokku	32898	16642	9075	10320	10611
Õru vald	majapidamistes	2	3	9	4	24
	ettevõtetes	29	29	32	26	33
	Kokku	30	31	42	30	58
määramata vald	majapidamistes	3834	9808	7364	6111	3734
	ettevõtetes	572	883	931	751	129
	Kokku	4407	10692	8295	6862	3862
Maakond kokku	majapidamistes	8504	14537	13104	8362	8866
	ettevõtetes	43441	27733	18839	33291	27936
	Kokku	51945	42270	31942	41653	36803

5.5.1.1 Olmejäätmed

Olmejäätmed on levikult üks peamisi jäätmeliike, need tekivad kõikidel elualadel, nii kodumajapidamises kui ka tööstuses. Olmejäätmete tekitamisel osaleb praktiliselt kogu elanikkond. Olmejäätmed moodustavad suurema osa kogu majapidamises tekkivatest

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

jäätmetest. Jäätmete liigiti kogumisega on võimalik segaolmejäätmete hulka olulisel määral vähendada.

Olmejäätmed on oma olemuselt heterogeensed, muutudes nii ajas kui ka ruumis. See on tingitud tarbimise struktuurist, eluaseme iseloomust ja võimalusest jäätmeid tekkekohas käidelda.

Tabel 5.5-3 Olmejäätmete teke tonnides Valgamaal aastatel 2005-2009

Omavalitsus	Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	Olmejäätmed	268,4	393,9	418,9	245,1	291,1
	sh segaolmejäätmed	264,9	392,4	408,8	243,6	214,2
	1 elanik kg/a	113,4	165,8	178,7	105,8	127,0
	Ladestuse %	98,7	99,6	97,6	99,4	73,6
Hummuli vald	Olmejäätmed	126,1	71,9	75,8	57,9	83,1
	sh segaolmejäätmed	85,3	70,8	74,6	53,6	81,0
	1 elanik kg/a	119,9	69,8	75,2	58,3	85,4
	Ladestuse %	67,7	98,4	98,4	92,6	97,4
Karula vald	Olmejäätmed	54,8	64,9	66,7	69,5	74,5
	sh segaolmejäätmed	54,8	64,3	65,9	68,5	71,6
	1 elanik kg/a	47,9	57,3	61,0	64,6	70,1
	Ladestuse %	100,0	99,1	98,8	98,6	96,1
Otepää vald	Olmejäätmed	1357,1	957,3	2699,3	2333,5	2647,4
	sh segaolmejäätmed	1290,0	938,0	991,4	901,3	893,8
	1 elanik kg/a	313,5	222,1	638,6	555,5	636,5
	Ladestuse %	95,1	98,0	36,7	38,6	33,8
Palupera vald	Olmejäätmed	73,0	89,8	137,9	294,0	101,8
	sh segaolmejäätmed	73,0	89,8	137,9	294,0	101,8
	1 elanik kg/a	62,6	75,2	116,4	252,8	88,4
	Ladestuse %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Puka vald	Olmejäätmed	101,9	101,6	119,1	92,5	177,0
	sh segaolmejäätmed	100,6	101,1	117,4	90,2	92,3
	1 elanik kg/a	53,4	53,5	64,2	50,8	98,9
	Ladestuse %	98,8	99,5	98,6	97,5	52,1
Põdrala vald	Olmejäätmed	42,5	28,3	47,3	29,7	77,1
	sh segaolmejäätmed	41,5	27,1	46,3	27,8	44,8
	1 elanik kg/a	36,4	23,7	40,0	25,6	67,0
	Ladestuse %	97,8	95,9	97,7	93,3	58,1
Sangaste vald	Olmejäätmed	85,0	54,5	72,3	133,1	172,1
	sh segaolmejäätmed	80,0	54,5	72,3	126,3	159,1
	1 elanik kg/a	55,7	36,3	49,3	91,7	121,2
	Ladestuse %	94,2	100,0	100,0	94,9	92,5
Taheva vald	Olmejäätmed	35,2	36,3	43,3	44,6	67,2
	sh segaolmejäätmed	35,2	36,3	42,5	43,5	56,6
	1 elanik kg/a	37,0	39,1	48,0	49,9	75,8
	Ladestuse %	100,0	100,0	98,1	97,6	84,1
Tõlliste vald	Olmejäätmed	106,2	107,6	130,0	155,2	152,6
	sh segaolmejäätmed	104,5	106,4	127,5	153,3	145,8
	1 elanik kg/a	54,4	56,2	69,6	83,9	82,3
	Ladestuse %	98,4	98,9	98,1	98,8	95,6

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Omavalitsus	Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Tõrva linn	Olmejäätmed	458,7	589,7	555,1	453,3	3973,1
	sh segaolmejäätmed	448,4	576,3	539,4	387,3	459,9
	1 elanik kg/a	138,4	180,7	173,5	144,4	1285,0
	Ladestuse %	97,7	97,7	97,2	85,4	11,6
Valga linn	Olmejäätmed	3223,7	3638,0	3706,2	3333,3	3533,9
	sh segaolmejäätmed	2507,8	3625,3	3616,1	3266,8	3356,8
	1 elanik kg/a	218,5	247,8	257,9	234,2	249,7
	Ladestuse %	77,8	99,7	97,6	98,0	95,0
Õru vald	Olmejäätmed	30,0	28,6	39,9	28,1	42,3
	sh segaolmejäätmed	30,0	28,6	38,3	28,1	41,9
	1 elanik kg/a	51,2	49,7	72,8	54,1	84,0
	Ladestuse %	100,0	100,0	96,0	100,0	99,0
Määramata vald	Olmejäätmed	171,8	367,4	84,8	423,9	30,5
	sh segaolmejäätmed	86,5	362,5	83,1	264,0	1,3
	Ladestuse %	50,4	98,7	98,0	62,3	4,1
Maakond	Olmejäätmed	6134,1	6529,9	8196,7	7693,7	11423,9
	sh segaolmejäätmed	5202,6	6473,6	6361,5	5948,5	5720,9
	1 elanik kg/a	170,2	182,6	234,1	222,5	333,6
	Ladestuse %	84,8	99,1	77,6	77,3	50,1

Tabel 5.5-4 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Valgemaal aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1602,282	1750,436	2263,201	2406,134	3510,42
sh segaolmejäätmed	1503,693	1714,987	1835,98	1888,968	2313,384
sh paber ja kartong	1,361	11,547	36,123	18,078	44,253
sh suurjäätmed	2,38				
sh muud biolagunevad jäätmed	20		364	302	847
sh plastid					0,166
sh metallid	56,386	4,843	1,722	143,368	177,146
sh ohtlikud jäätmed	3,745	4,198	24,713	55,12	59,577
sh muud olmejäätmed	14,717	14,861	0,663		0,26
Ettevõtetes	4531,849	4779,474	5928,341	5287,602	7913,519
sh segaolmejäätmed	3698,934	4758,636	4525,483	4059,557	3407,51
sh paber ja kartong	133,248	5,31	29,8	73,929	50,134
sh suurjäätmed	173,31			28,3	24,9
sh muud biolagunevad jäätmed	416,984		1365,12	1083	4387,125
sh plastid			0,071		8,892
sh metallid	5,68	0,034	0,003	14,999	1,22
sh ohtlikud jäätmed	10,177	14,84	6,913	27,817	20,853
sh muud olmejäätmed	62,346	0,318	0,21		0,345
Kokku	6134,131	6529,91	8191,542	7693,736	11423,94

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Tabel 5.5-5 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Valgemaal aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	44,47	48,94	64,65	69,58	102,52
sh segaolmejäätmed	41,73	47,95	52,45	54,63	67,56
sh paber ja kartong	0,04	0,32	1,03	0,52	1,29
sh suurjäätmed	0,07				
sh muud biolagunevad jäätmed	0,56		10,40	8,73	24,74
sh plastid					0,00
sh metallid	1,56	0,14	0,05	4,15	5,17
sh ohtlikud jäätmed	0,10	0,12	0,71	1,59	1,74
sh muud olmejäätmed	0,41	0,42	0,02		0,01
Ettevõtetes	125,77	133,62	169,35	152,91	231,11
sh segaolmejäätmed	102,65	133,04	129,27	117,40	99,52
sh paber ja kartong	3,70	0,15	0,85	2,14	1,46
sh suurjäätmed	4,81			0,82	0,73
sh muud biolagunevad jäätmed	11,57		39,00	31,32	128,12
sh plastid			0,00		0,26
sh metallid	0,16	0,00	0,00	0,43	0,04
sh ohtlikud jäätmed	0,28	0,41	0,20	0,80	0,61
sh muud olmejäätmed	1,73	0,01	0,01		0,01
Kokku	170,24	182,56	234,00	222,50	333,63

Tabel 5.5-6 Olmejäätmete liigiline koostis % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	26,12	26,81	27,63	31,27	30,73
sh segaolmejäätmed	24,51	26,26	22,41	24,55	20,25
sh paber ja kartong	0,02	0,18	0,44	0,23	0,39
sh suurjäätmed	0,04				
sh muud biolagunevad jäätmed	0,33		4,44	3,93	7,41
sh plastid					0,001
sh metallid	0,92	0,07	0,02	1,86	1,55
sh ohtlikud jäätmed	0,06	0,06	0,30	0,72	0,52
sh muud olmejäätmed	0,24	0,23	0,01		0,002
Ettevõtetes	73,88	73,19	72,37	68,73	69,27
sh segaolmejäätmed	60,30	72,87	55,25	52,76	29,83
sh paber ja kartong	2,17	0,08	0,36	0,96	0,44
sh suurjäätmed	2,83			0,37	0,22
sh muud biolagunevad jäätmed	6,80		16,66	14,08	38,40
sh plastid			0,001		0,08
sh metallid	0,09	0,001	0,00004	0,19	0,01
sh ohtlikud jäätmed	0,17	0,23	0,08	0,36	0,18
sh muud olmejäätmed	1,02	0,005	0,003		0,003
Kokku	100	100	100	100	100

5.5.1.2 Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani, hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorratooted. Hinnanguliselt arvestatakse Eestis pakendijäätmete mahuks *kuni* 85 kg inimese kohta aastas ja pakendijäätmete kaaluosa olmejäätmete üldmassis on uuringute alusel *ca* 25-30% ja maht *ca* 60%. (Allikas: Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi rakendamine Eestis. SEI Tallinn, 2003)

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsusel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

Pakendiorganisatsioonideks, kellega Valgamaa omavalitsused koostööd teevad on MTÜ Eesti Pakendiringlus, MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO) ning Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO). Nad on kohustatud paigaldama tagatisrahata pakendijäätmete kogumiskonteinerid kohaliku omavalitsuse territooriumile selliselt, et oleks tagatud kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht iga kogumiskoha kohta. Tagatisrahaga pakendijäätmete kogumist kordineerib OÜ Eesti Pandipakend.

Tabel 5.5-7 Pakendijäätmete teke tonnides aastatel 2005-2009

Omavalitsus	Teke	tonni/aastas				
		2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	Kodumajapidamistes	2,585	0,546	1,407	1,086	5,346
	Ettevõtetes	7,376	8,225	14,627	11,874	16,236
	Kokku	9,961	8,771	16,034	12,96	21,582
Hummuli vald	Kodumajapidamistes	3,187	1,428	1,506	1,726	3,805
	Ettevõtetes	0	1,95	2,42	3,318	2,469
	Kokku	3,187	3,378	3,926	5,044	6,274
Karula vald	Kodumajapidamistes	0,762	0	3,488	4,018	3,628
	Ettevõtetes	3,762	5,681	4,504	2,812	2,793
	Kokku	4,524	5,681	7,992	6,83	6,421
Otepää vald	Kodumajapidamistes	16,428	5,712	50,944	17,607	16,585
	Ettevõtetes	73,38	75,457	94,672	131,777	110,084
	Kokku	89,808	81,169	145,616	149,384	126,669
Palupera vald	Kodumajapidamistes	0,748	0,546	1,671	4,222	7,007
	Ettevõtetes	0,812	2,636	6,565	3,234	3,687
	Kokku	1,56	3,182	8,236	7,456	10,694
Puka vald	Kodumajapidamistes	1,497		1,737	1,982	1,82
	Ettevõtetes	0,777	6,961	7,528	8,033	25,062
	Kokku	2,274	6,961	9,265	10,015	26,882
Põdrala vald	Kodumajapidamistes	0,759				4,397
	Ettevõtetes		2,796	3,25	2,701	311,798
	Kokku	0,759	2,796	3,25	2,701	316,195
Sangaste vald	Kodumajapidamistes	1,119		8,469	9,414	0,733
	Ettevõtetes	4,119	16,38	18,304	21,591	19,464
	Kokku	5,238	16,38	26,773	31,005	20,197

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Omavalitsus	Teke	tonni/aastas				
		2005	2006	2007	2008	2009
Taheva vald	Kodumajapidamistes	1,02	0,504	2,378	1,678	2,32
	Ettevõtetes	5,082	4,063	4,702	4,448	3,777
	Kokku	6,102	4,567	7,08	6,126	6,097
Tõlliste vald	Kodumajapidamistes	1,188		4,453	4,564	6,222
	Ettevõtetes	5,771	10,077	6,09	10,381	4,982
	Kokku	6,959	10,077	10,543	14,945	11,204
Tõrva linn	Kodumajapidamistes	2,142		13,115	1,948	11,391
	Ettevõtetes	31,456	39,048	58,723	46,451	41,338
	Kokku	33,598	39,048	71,838	48,399	52,729
Valga linn	Kodumajapidamistes	63,871	10,458	30,146	27,163	41,29
	Ettevõtetes	304,856	212,134	218,975	293,749	290,278
	Kokku	368,727	222,592	249,121	320,912	331,568
Õru vald	Kodumajapidamistes	0,4		1,718	1,573	0,955
	Ettevõtetes		1,592			2,695
	Kokku	0,4	1,592	1,718	1,573	3,65
Määramata vald	Kodumajapidamistes	1,038	25,225	0,155	0,49	0,235
	Ettevõtetes			435,25	85,37	10,02
	Kokku	1,038	25,225	435,405	85,86	10,255
Maakond kokku	Kodumajapidamistes	96,744	44,419	121,187	77,471	105,734
	Ettevõtetes	437,391	387	875,61	625,739	844,683
	Kokku	534,135	431,419	996,797	703,21	950,417

Tabel 5.5-8 Pakendijäätmete teke kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Omavalitsus	Teke	kg/elaniku kohta				
		2005	2006	2007	2008	2009
Helme vald	Kodumajapidamistes	1,09	0,23	0,60	0,47	2,33
	Ettevõtetes	3,12	3,46	6,24	5,12	7,08
	Kokku	4,21	3,69	6,84	5,59	9,41
Hummuli vald	Kodumajapidamistes	3,03	1,39	1,49	1,74	3,91
	Ettevõtetes	0,00	1,89	2,40	3,34	2,54
	Kokku	3,03	3,28	3,89	5,08	6,45
Karula vald	Kodumajapidamistes	0,67		3,19	3,73	3,42
	Ettevõtetes	3,29	5,01	4,12	2,61	2,63
	Kokku	3,95	5,01	7,32	6,34	6,05
Otepää vald	Kodumajapidamistes	3,79	1,33	12,05	4,19	3,99
	Ettevõtetes	16,95	17,51	22,40	31,37	26,47
	Kokku	20,75	18,83	34,45	35,56	30,46
Palupera vald	Kodumajapidamistes	0,64	0,46	1,41	3,63	6,08
	Ettevõtetes	0,70	2,21	5,54	2,78	3,20
	Kokku	1,34	2,66	6,95	6,41	9,28

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Omavalitsus	Teke	kg/elaniku kohta				
		2005	2006	2007	2008	2009
Puka vald	Kodumajapidamistes	0,78		0,94	1,09	1,02
	Ettevõtetes	0,41	3,66	4,06	4,41	14,00
	Kokku	1,19	3,66	4,99	5,50	15,02
Põdrala vald	Kodumajapidamistes	0,77				4,87
	Ettevõtetes	0,00	2,92	3,47	2,93	345,67
	Kokku	0,77	2,92	3,47	2,93	350,55
Sangaste vald	Kodumajapidamistes	0,73		5,77	6,49	0,52
	Ettevõtetes	2,70	10,90	12,48	14,88	13,71
	Kokku	3,43	10,90	18,25	21,37	14,22
Taheva vald	Kodumajapidamistes	1,07	0,54	2,63	1,88	2,62
	Ettevõtetes	5,33	4,38	5,21	4,98	4,26
	Kokku	6,40	4,92	7,84	6,85	6,87
Tõlliste vald	Kodumajapidamistes	0,61		2,38	2,47	3,36
	Ettevõtetes	2,95	5,26	3,26	5,61	2,69
	Kokku	3,56	5,26	5,64	8,08	6,04
Tõrva linn	Kodumajapidamistes	0,65		4,10	0,62	3,68
	Ettevõtetes	9,49	11,96	18,36	14,80	13,37
	Kokku	10,14	11,96	22,46	15,42	17,05
Valga linn	Kodumajapidamistes	4,33	0,71	2,10	1,91	2,92
	Ettevõtetes	20,66	14,45	15,24	20,64	20,51
	Kokku	24,99	15,16	17,33	22,55	23,43
Õru vald	Kodumajapidamistes	0,68		3,14	3,03	1,89
	Ettevõtetes		2,77			5,35
	Kokku	0,68	2,77	3,14	3,03	7,24
Maakond kokku	Kodumajapidamistes	2,68	1,24	3,46	2,24	3,09
	Ettevõtetes	12,14	10,82	25,01	18,10	24,67
	Kokku	14,82	12,06	28,47	20,34	27,76

Tabel 5.5-9 Pakendijäätmete liigiline koosseis aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	14	2,6	69	16	188	18,8	129	18,3	95	10,0
Metallpakendid	2	0,4	42	9,8	18	1,8	21	3,0	33	3,5
Paber- ja kartongpakendid	202	37,9	102	23,6	121	12,2	192	27,3	175	18,5
Plastpakendid	24	4,5	133	30,9	151	15,2	148	21,0	157	16,6
Puitpakendid	9	1,7	1	0,1	430	43,2			330	34,7
Segapakendid	282	52,9	85	19,7	88	8,8	214	30,4	159	16,8
Kokku	534	100	431	100	997	100	703	100	950	100

5.5.1.3 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on anaeroobselt või aeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp. Biolagunevate jäätmete hulka kuuluvad aia- ja pargijäätmed, puit, reoveesete ning loomaväljaheited. Eramajapidamistes aiajäätmed kompostitakse või söödetakse loomadele. Üldkasutataval haljastusaladel, parkides ja kalmistutel tekkivad jäätmed on valdavalt orgaanilised jäätmed, mis sisaldavad teataval määral ka muid jäätmeid.

Tabel 5.5-10 Biolagunevate jäätmete teke tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2455,6	3001,8	3546,5	326,4	919,1
sh olmejäätmed	1,4	11,5	400,1	318,7	892,7
sh puidust					
sh reoveesetted	2432,0	2979,0	3129,0		
sh pakendid (puit, paber, papp)	2,2			4,0	17,7
sh muu		11,3	17,4	3,7	8,8
Ettevõtetes	16032,4	12613,2	10438,4	21806,3	19508,0
sh olmejäätmed	556,5	5,3	1394,9	1156,9	4437,3
sh puidust	8721,2	8844,0	5971,6	8607,2	9260,3
sh reoveesetted	2915,1	664,0	2062,2	6326,1	3861,8
sh pakendid (puit, paber, papp)	209,2	102,3	551,8	188,0	487,6
sh muu	3630,3	2997,6	457,9	5528,0	1461,0
Kokku	18488,0	15615,0	13984,9	22132,7	20427,1

5.5.1.3.1 Paber ja kartongijäätmed

Paber, papp ja kartong moodustavad segaolmejäätmetest 17,3% (SEI, 2008). Seejuures on ahikütte või kaminaga elamutes paberi osakaal väiksem ja kaugküttega elamutes suurem. Prügilasse ladestatavate jäätmete hulgas on paberi osa oluliselt väiksem, sest palju paberijäätmeid põletatakse. Vastavalt Valga linna jäätmehoolduseeskirjale vanapaberi ja kartongi kogumiseks peab elamumaa sihtotstarbega kinnistul olema eraldi kogumismahuti kui kinnistul on 5 ja enam korterit ning kaugküte, elektriküte või vedel- või gaasikütust kasutav lokaalküte. Suur osa vanapaberist on taaskasutatav uue paberi tootmiseks, kui materjal puhta ja kuivana kokku koguda.

Tabel 5.5-11 Paberi ja kartongijäätmete teke aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes	1,4	1,0	11,5	68,5	36,1	54,8	16,7	18,4	45,7	47,7
ettevõtetes	139,5	99,0	5,3	31,5	29,8	45,2	73,9	81,6	50,1	52,3
Kokku	140,9	100	16,9	100	65,9	100	90,6	100	95,8	100

5.5.1.3.2 Reoveesete

Veetötlusseted moodustavad märkimisväärse osa jäätmete kogumassist. Reoveesetted koosnevad peamiselt võreprahist, liivapüünise settest, puhasti hooldamisel tekkinud setetest, kogumiskaevude ja settekaevude setetest ning olmereovee jääkaktiivmudast.

Tabel 5.5-12 Reoveesetete teke ja käitlus aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes	2452	46,2	2979	85,4	3433	49,7	300	3,9	812	9,3
sh olmejäätmed	20	0,4			304	4,4	300	3,9	812	9,3
ettevõttes	2859,1	53,8	508	14,6	3471,4	50,3	7477,5	96,1	7958,8	90,7
sh olmejäätmed	98	1,8			1333,6	19,3	1083	13,9	4012	45,7
Kokku	5311,1	100	3487	100	6904,4	100	7777,5	100	8770,8	100,0

5.5.1.4 Ohtlikud jäätmed

Ohtlike jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõttes. Ettevõttes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamistega sarnaseid ohtlike jäätmeid. Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmeid (õlijäätmed, õline pühkematerjal, õlifiltrid, vanad akud ja patareid, päevavalguslambid, elavhõbedajäätmed, värvi ja lakijäätmed, aegunud ravimid, olmekemikaalid, taimekaitsevahendid ning tundmatud jäätmed). Maakonna elanikud tasuta üle anda ohtlike jäätmete kogumispunktidest ja jäätmejaamadesse. Ohtlike jäätmete kogumise ja käitlemisega võivad tegeleda ainult need ettevõtted kes omavad ohtlike jäätmete käitluslitsentsi.

Tabel 5.5-13 Ohtlike jäätmete teketonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	96,472	118,265	197,329	134,647	212,093
sh olmejäätmed	3,745	4,198	24,713	55,12	59,577
ettevõtted	493,357	179,312	454,746	304,953	2142,362
sh olmejäätmed	10,177	14,84	6,913	27,817	35,093
Kokku	589,829	297,577	652,075	439,6	2354,455

*2009 aastal tekkinud ohtlike jäätmete kogus oli tingitud raudtee remondist.

Peale selle võib koguste suurenemist seletada sellega, et inimeste teadlikkus on suurenenud, samuti on karmistunud ohtlike jäätmete käitlemise nõuded ning läbi selle tõhustunud ka nende eraldi kogumine

5.5.1.5 Tervishoiuasutuste jäätmed

Tervishoiuasutustes tekib lisaks olmejäätmetele rohkesti mitmesuguseid spetsiifilisi jäätmeid. Tervishoiuasutustes tuleb rakendada jäätmete liigiti kogumist – kõik ohtlikud jäätmed (bioloogilised jäätmed – operatsioonide jäätmed, ühekordsed süstlad, vereülekandesüsteemid jne.; nakkusohtlikud jäätmed; ravimijäägid; kemikaalide jäätmed) tuleb nakkusohu vältimiseks koguda ja kõrvaldada nõuetekohaselt ning vältida nende sattumist prügilatesse.

Tervishoiuasutustes jäätmete käitlemise korra KOV üksuse territooriumil sätestatakse KOV üksuse jäätmehoolduseeskirjadega.

Tabel 5.5-14 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*	0,207	0,079	0,14	0,203	0,363
sh olmejäätmetes	0,203	0,066	0,125	0,16	0,348
sh ohtlikud jäätmed	0,207	0,079	0,14	0,203	0,363
Ettevõtetes	4,707	5,789	6,36	6,542	5,018
sh olmejäätmetes			0,044		0,01
sh ohtlikud jäätmed	4,267	5,669	6,192	6,328	4,765
Kokku	4,914	5,868	6,5	6,745	5,381

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

5.5.1.6 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Igasugune ehitus- ja lammutustegevus toob kaasa jäätmete tekke. Ehitusjäätmeteks on näiteks lõhutud ja vigastatud materjalid, ehitusmaterjalide ülejäägid, pakendid jne. Potentsiaalselt võivad ehitusjäätmed sisaldada ka ohtlikke aineid nagu asbest, keemiliselt töödeldud puit jne. Ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemist reguleerivad omavalitsuste jäätmehoolduseeskirjad. Ehitusjäätmete käitlemise küsimused tuleb lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jäätmete nõuetekohase käitlemise kohta.

Ehitusjäätmete tekke maht oleneb üldisest majandusseisust (investeeringute võimalused), konkreetsetest suurematest investeeringutest ja elanikkonna ostujõust. Hinnanguliselt tekib väikelinnades/valdades ehitus- ja lammutusjäätmeid 150-300 kg/a elaniku kohta (Jäätmekava koostamise juhend, *Sihtasutus REC Estonia*, 2003). Võib eeldada, et tekkivate ehitus- ja lammutusjäätmete kogus on olulisel määral suurem kui ametlikus statistikas kajastub, kuna suur osa neist käideldakse segaolmejäätmetena või taaskasutatakse kohapeal.

Tegelikkuses tekkivate ehitus- ja lammutusjäätmete koguste kohta puudub põhjalik ülevaade, omavalitsustes ehitusega tegelevad ettevõtted jäätmearuandeid valdavalt ei esita.

Tabel 5.5-15 Ehitus ja lammutusjäätmete teke tonnides (sh saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas) aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	4203,912	9158,234	6940,774	5580,395	4795,068
sh ohtlikud jäätmed				1,548	0,503
Ettevõtetes	22411,23	6150,443	2438,099	4343,832	10803,58
sh ohtlikud jäätmed	298,432	2,3	14,27	34,364	1882,548
Kokku	26615,14	15308,68	9378,873	9924,227	15598,65

5.5.1.7 Probleemtoodete jäätmed

Probleemtoodete hulka kuuluvad: patareid ja akud, polüklooritud bifenuüle (PCB-sid) sisaldavad seadmed, mootorsõidukid ja nende osad (sh rehvid), elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad ning vanarehvid. Probleemtoodete kogumise ja käitlemise

eest vastutavad tootjavastutusorganisatsioonid: MTÜ Eesti Rehviliit, Rehvinglus MTÜ, MTÜ Eesti Elektroonikaromu, MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus (MTÜ EES-Ringlus) ning romusõidukite kogumise ja käitlemisega tegeleb Autolammutuste Liit MTÜ ELV – (seisuga 01.07.2010.a. Valgamaal esindust ei ole).

Tabel 5.5-16 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	78,125	404,995	440,443	248,731	452,455
sh ohtlikud jäätmed	3,79	10,684	129,458	102,188	186,467
sh olmejäätmed	14,717	14,861	0,663		
Ettevõtetes	49,434	192,142	369,43	741,148	120,959
sh ohtlikud jäätmed	21,764	9,212	130,97	175,807	24,449
sh olmejäätmed	0,576	0,318	0,21		0,345
Kokku	127,559	597,137	809,873	989,879	573,414

5.5.1.7.1 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osad, patareid ja akud

Jäätmeseaduse § 25 kohaselt kuuluvad elektri- ja elektroonikajäätmed probleemtoodete hulka, mis võivad põhjustada tervise- või keskkonnaohtu kuna võivad sisaldada eri liiki ohtlikke jäätmeid. Elektroonikaseadmed võivad sisaldada näiteks raskemetalle, halogeenitud ühendeid ja asbesti. Vanad kodumasinad – näiteks külmikud võivad sisaldada osoonikihti lagundavaid freoone.

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta kehtib üks ühe vastu printsiip - Tootja on kohustatud turustaja müügikohtade kaudu tarbijalt tasuta arvulise vastavuse alusel tagasi võtma turustatava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud elektroonikaromu.

Tootja oli kohustatud elektri- ja elektroonikaseadmete tarbijale hiljemalt 25. juuniks 2009. a müügikohtade kaudu tegema kättesaadavaks teabe elektroonikaromude tagastamiskohtade kohta (asukohad ja telefoninumbrid, kust on võimalik saada asjakohast teavet) ning teave nimetatud võimaluse kohta tuua elektroonikaromu tagasi müügikohta.

Elektri- ja elektroonikaseadmete tarbijad saavad oma elektroonikaromud kogumispunktidesse ära anda tasuta. Kõik kogumispunktides kokkukogutavad elektroonikaromud suunatakse edasisse käitlusesse ning taaskasutusse vastavalt õigusaktides sätestatud korrale.

Kogumispunktides tasuta vastuvõetavate seadmete nimekirja kuuluvad:

- suured kodumasinad (külmikud, pesumasinad, elektripliidid, mikrolaineahjud, elektriradiaatorid, kliimaseadmed, ventilaatorid jms);
- väikesed kodumasinad (tolmuimejad, õmblusmasinad, röstrid, kellad, kaalud, kohvimasinad jms);
- kodused IT & telekomseadmed (personaalarvutid, sülearvutid, telefonid, mobiiltelefonid, automaatvastajad, printerid jms);
- tarbeelektronikaseadmed (raadiod, televiisorid, videokaamerad, magnetofonid, muusikariistad jms);
- luminofoorlampide valgustid ja sirged luminofoorlambid, kompaktlambid; elektritööriistad (va. tööstuslikud);
- elektrilised mänguasjad;
- seire ja valveseadmed (suitsuandurid, kütteregulaatorid, termostaadid jms)

Seoses 26. septembril 2008. aastal jõustunud Vabariigi Valitsuse määruse nr 124 "Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" nõuetega on on kõikides müügikohtades, kus müüakse patareisid, võimalik neid ära anda.

Tabel 5.5-17 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmete	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	66,664	47,245	93,557	70,316	147,463
sh olmejäätmetes	14,717	14,861	20,151	45,014	48,462
Ettevõtetes	18,883	105,262	44,012	24,741	63,845
sh olmejäätmetes	0,576	0,318	1,173	0,495	0,801
Kokku	85,547	152,507	137,569	95,057	211,308

5.5.1.7.2 Mootorsõidukid ja nende osad (sh rehvid)

Rehvide kogumise ja käitlemise eest vastutavad tootjavastutusorganisatsioonid: MTÜ Eesti Rehviliit, Rehvinglus MTÜ.

Tootja pidi tegema hiljemalt 1. septembriks 2010. a turustaja müügikohtade kaudu rehvide kasutajale kättesaadavaks teabe, et vanarehve saab tagastada tasuta vanarehvide kogumispunktides (asukohad ja telefoninumbrid, kust on võimalik saada asjakohast teavet).

Rehvide kasutaja peab koguma vanarehvid lahus muudest jäätmetest.

Tabel 5.5-18 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed aastatel 2005-2009

Jäätmete	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	11,461	366,367	346,886	178,415	304,992
sh vanarehvid	3,191	141,332	126,79	121,275	167
sh romusõidukid	8,27	225,035	220,096	57,14	137,992
Ettevõtetes	30,551	86,88	325,418	716,407	57,114
sh vanarehvid	12,451	39,48	73,131	371,426	57,114
sh romusõidukid	18,1	47,4	252,287	344,981	
Kokku	42,012	453,247	672,304	894,822	362,106

5.5.1.8 Metallijäätmed

Metallijäätmed on põhikoostiselt mustmetallidest või värvilistest metallidest või nende sulamitest koosnevad jäätmed. Metallijäätmete täpsustatud nimistu on kehtestatud keskkonnaministri määrusega. Metallijäätmete kogumissüsteem on Eestis seni hästi toiminud. Metallijäätmete kokkuostuhinnad on olnud piisavalt motiveerivad nende üleandmiseks vastavat luba omavatele ettevõtetele. Võib öelda, et metallijäätmete kogumine toimib "iseseisvalt", sest metallijäätmete kogumine ja edasimüük teise toorme kasutajatele on majanduslikult tasuv tegevus.

Tabel 5.5-19 Metallijäätmete kogumine tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	4266,312	9469,028	7280,754	5869,162	5301,348
sh olmejäätmed	56,386	4,843	1,722	143,368	244,38
Ettevõtetes	1830,786	8772,145	2681,649	3075,24	1033,578
sh olmejäätmed	30,55	0,37	0,744	14,999	13,76
Kokku	6097,098	18241,17	9962,403	8944,402	6334,926

5.5.1.9 Tootmisjäätmed

Suurem osa ettevõtetest Valga linnas tegeleb puidutööstuse või põllumajandusega. Lisaks puidu- ja põllumajandusjäätmetele tekib ettevõtetes peamiselt segaolmejäätmeid, metallijäätmeid ja ohtlikke jäätmeid. Viimatinimetatud jäätmeliike on käsitletud vastavate alapeatükkide juures. Tootmisjäätmeid eraldi ei koguta, tekkinud jäätmed kõrvaldab ettevõtja ise.

5.5.1.10 Jäätmete taaskasutamine

Jäätmete taaskasutamine on jäätmekäitlustoiming, millega jäätmed või neis sisalduv aine või materjal võetakse kasutusele toodete valmistamisel, töö tegemisel või energia tootmisel, või seda ettevalmistav tegevus. Jäätmete taaskasutamistoimingud vastavalt jäätmeseadusele on järgmised (järjekord vastavalt jäätmehierarhiale):

- jäätmete **korduskasutus** on jäätmete taaskasutamismoodus, kus jäätmeid kasutatakse nende esialgsel otstarbel, see tähendab samal otstarbel kui tooteid, millest nad on tekkinud;
- jäätmete **ringlussevõtt** on jäätmete taaskasutamismoodus, kus jäätmetes sisalduvat ainet kasutatakse tootmisprotsessis esialgsel või muul otstarbel, kaasa arvatud bioloogiline ringlussevõtt, kuid välja arvatud jäätmete energiakasutus:
 - **Bioloogiline ringlussevõtt** on jäätmete biolagunevate osade lagundamine kontrollitavates tingimustes ning mikroorganismide abil, mille tulemusena saadakse stabiliseeritud orgaanilised jääkmaterjalid või metaan. Prügilasse ladestamist ei loeta bioloogilise ringlussevõtu vormiks.
 - jäätmete **energiakasutus** on jäätmete taaskasutamismoodus, kus põletuskõlblikke jäätmeid kasutatakse energia tootmiseks nende põletamisel eraldi või koos muude jäätmete või kütusega, kasutades ära tekkinud soojust. Üheks võimaluseks on siin ka jäätmete gaasistamine, saadud gaasist toodetakse energiat.

Jäätmete taaskasutamisel tuleb lähtuda alljärgnevatest printsiipidest:

- kohaliku omavalitsus korraldab jäätmete sortimist ja liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses.
- jäätmed tuleb taaskasutada, kui see on tehnoloogiliselt võimalik ning kui see ei ole muude jäätmekäitlustehnoloogiatega võrreldes ülemäära kulukas;
- jäätmete taaskasutamismooduste valikul tuleb esmane eelistus anda jäätmete korduskasutusele, jäätmete energiakasutusele tuleb eelistada jäätmete ringlussevõttu materjali või toormena;
- jäätmed taaskasutatakse või kõrvaldatakse nende tekkekohale võimalikult lähedal asuvas tehnoloogiliselt sobivas ning tervise- ja keskkonnakaitseünetele vastavas jäätmekäitluskohas;

Jäätmeseaduses ja pakendiseaduses toodud sihtarvude kohaselt peab pakendimaterjali taaskasutusmäär 2010. aastaks kasvama 40%-ni ning 2013. aastaks 60%-ni. Jäätmete ringlussevõtt on eelistatud jäätmete energiakasutuse ees. Pakendiseaduse kohaselt tuleb oluline osa pakendijäätmetest taaskasutada ringlusse võetuna. Olmejäätmete hulgast on juba praegu laialdaselt kasutusel paberijäätmete eraldikogumine, mis aitab vähendada segaolmejäätmete hulgas prügilasse ladestatava biolaguneva materjali hulka.

Materjalina taaskasutamiseks on sobivaim koha peal liigiti kogutud materjal, seega on vajalik maakonnas jätkata paberi- ja pakendijäätmete liigiti kogumist jäätmete ringlussevõtu edendamiseks kõigi jäätmekäitluslahenduste puhul.

Töötlemata jäätmete prügilasse ladestamine ei ole vastavalt jäätmeseadusele lubatud, et soodustada taaskasutatava materjali eraldamist jäätmemassist.

Jäätmeseaduse kohaselt tuleb biolagunevate jäätmete sisaldust ladestatavate jäätmete hulgas vähendada 2013. aastaks 30 massiprotsendini ja 2020. aastaks 20 massiprotsendini. Seega tuleb rakendada tõhusaid meetmeid biolagunevate jäätmete eraldamiseks ladestatavate jäätmete massist.

Taaskasutamise seisukohast on oluline vähendada ladestamisele minevate jäätmekoguste hulka. Alljärgnev tabel annab ülevaate olmejäätmete liigilist kogumisest.

5.5.1.11 Jääkreostus

Keskkonnateabe Keskuse Keskkonnaregistrisse on kantud 3 jääkreostuse objekt:

- Tsirguliina ABT – asukohaga Tõlliste vald, Tõlliste küla;
- Härma ABT – asukohaga Helme vald, Jõgeveste küla;
- Endine Valga Teedevalitsuse Priimetsa ABT

Nendel kolmel objektil on põhireostuseks pinnasereostus.

Jääkreostuse objektideks saab ka nimetada endist Valga linna prügilat, mis suleti 2009. aasta juulis. Praegusel hetkel toimuvad prügila sulgemis ja korrastustööd kuni aastani 2013 ning Taheva vallas kahe maakonna piiril Kallikülas asuv endise Saru Lauatehase jäätmete prügila 2,7-l hektaril vajab samuti korrastamist ja likvideerimist, 2006. aastal teostati vastav uuring. Kuna jääkreostus paikneb riigimaal, mida ei tagastata, erastata ega munitsipaliseerita, siis on selle likvideerimise kohustus riigil.

5.5.2 Helme vald

Tabel 5.5-20 Jäätmete ke (sh kogumine) Helme vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete ke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	42	38	48	39	120
ettevõtetes	4376	3979	4488	7556	2109
Kokku	4419	4017	4536	7595	2229

Tabel 5.5-21 Olmejäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	268,4	393,9	418,9	245,1	291,1
sh segaolmejäätmed	264,9	392,4	408,8	243,6	214,2
1 elanik kg/a	113,4	165,8	178,7	105,8	127,0
Ladestuse %	98,7	99,6	97,6	99,4	73,6

Tabel 5.5-22 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	34,569	34,356	42,907	37,292	67,56
sh segaolmejäätmed	31,35	32,915	39,424	35,83	50,1
sh paber ja kartong				1,4	
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					1,82
sh ohtlikud jäätmed	0,293	0,145	3,483	1,462	14,24
sh muud olmejäätmed	2,926	1,296			
Ettevõtetes	233,794	359,506	376,029	207,775	223,587
sh segaolmejäätmed	233,576	359,506	369,349	207,76	164,137
sh paber ja kartong	0,218		1,52		0,25
sh suurjäätmed			5,16		16,6
sh muud biolagunevad jäätmed					40
sh plastid					2,6
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,015	
sh muud olmejäätmed					
Kokku	268,363	393,862	418,936	245,067	291,147

Tabel 5.5-23 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Helme vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	14,61	14,47	18,30	16,09	29,46
sh segaolmejäätmed	13,25	13,86	16,81	15,46	21,85
sh paber ja kartong				0,60	
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					0,79
sh ohtlikud jäätmed	0,12	0,06	1,49	0,63	6,21
sh muud olmejäätmed	1,24	0,55			
Ettevõtetes	98,81	151,37	160,35	89,67	97,51
sh segaolmejäätmed	98,72	151,37	157,50	89,67	71,58
sh paber ja kartong	0,09		0,65		0,11
sh suurjäätmed			2,20		7,24
sh muud biolagunevad jäätmed					17,44
sh plastid					1,13
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,01	
sh muud olmejäätmed					
Kokku	113,42	165,84	178,65	105,77	126,97

Tabel 5.5-24 Olmejäätmete liigiline koostis Helme vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	12,88	8,72	10,24	15,22	23,20
sh segaolmejäätmed	11,68	8,36	9,41	14,62	17,21
sh paber ja kartong				0,57	
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					0,63
sh ohtlikud jäätmed	0,11	0,04	0,83	0,60	4,89
sh muud olmejäätmed	1,09	0,33			
Ettevõtetes	87,12	91,28	89,76	84,78	76,80
sh segaolmejäätmed	87,04	91,28	88,16	84,78	56,38
sh paber ja kartong	0,08		0,36		0,09
sh suurjäätmed			1,23		5,70
sh muud biolagunevad jäätmed					13,74
sh plastid					0,89
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,01	
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-25 Pakendijäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,585	0,546	1,407	1,086	5,346
Ettevõtetes	7,376	8,225	14,627	11,874	16,236
Kokku	9,961	8,771	16,034	12,96	21,582

Tabel 5.5-26 Pakendijäätmete teke Helme vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,09	0,23	0,60	0,47	2,33
Ettevõtetes	3,12	3,46	6,24	5,12	7,08
Kokku	4,21	3,69	6,84	5,59	9,41

Tabel 5.5-27 Pakendijäätmete liigiline koosseis Helme vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,01	0,1	0,49	5,6	0,98	6,1	1,06	7,8	0,74	3,4
Metallpakendid	0,07	0,7	0,22	2,5	0,23	1,5	0,27	2,0	4,40	20,4
Paber- ja kartongpakendid			0,15	1,7	6,77	42,2	0,63	4,6	0,63	2,9
Plastpakendid	1,00	10,0	2,99	34,2	2,95	18,4	5,83	42,9	6,90	32,0
Puitpakendid										
Segapakendid	8,88	89,2	4,91	56,0	5,10	31,8	5,80	42,7	8,91	41,3
Kokku	9,96	100	8,77	100	16,03	100	13,58	100	21,58	100

Tabel 5.5-28 Biolagunevate jäätmete teke Helme vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		2,69	3,228	0,382	2,025
sh olmejäätmed					1,4
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,625
sh muu		2,69	3,228	0,382	
Ettevõtetes	3702,548	3298,225	3812,465	7118,774	1858,726
sh olmejäätmed	0,218		1,52		40,25
sh puidust	3696,55	3284,6	3788,6	7105,31	1778,06
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)		0,15	6,771		
sh muu	5,78	13,475	15,574	13,464	40,416
Kokku	3702,548	3300,915	3815,693	7119,156	1860,751

Tabel 5.5-29 Paberi ja kartongijäätmete teke Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes									1,40	84,8
ettevõttes	0,22	100,0			1,52	100,0	73,92	100,0	0,25	15,2
Kokku	0,2	100			1,5	100	73,9	100	1,7	100

Tabel 5.5-30 Reoveesetete teke ja käitlus Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes										
sh olmejäätmed										
Kokku										

Tabel 5.5-31 Ohtlike jäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	2,683	0,28	3,638	1,526	16,195
sh olmejäätmed	0,293	0,145	3,483	1,462	14,24
ettevõtted	287,26	6,47	6,976	1,258	16,195
sh olmejäätmed				0,015	14,24
Kokku	289,943	6,75	10,614	2,784	32,39

Tabel 5.5-32 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*	0,009	0,004	0,023	0,004	0,023
sh olmejäätmetes	0,009	0,004	0,023	0,004	0,02
sh ohtlikud jäätmed	0,009	0,004	0,023	0,004	0,023
Ettevõttes					0,002
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					0,002
Kokku	0,009	0,004	0,023	0,004	0,025

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-33 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					29,838
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes	299,76	290,015	266,527	195,5	42,296
sh ohtlikud jäätmed	287,26			1,12	
Kokku	299,76	290,015	266,527	195,5	72,134

Tabel 5.5-34 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	6,638	1,296	3,507	0,947	23,984
sh ohtlikud jäätmed	0,93		3,418	0,947	11,511
sh olmejäätmed	2,926	1,296			
Ettevõtetes		1,7	16,7	22,049	5,17
sh ohtlikud jäätmed	9,564	2,592	3,507	0,947	23,984
sh olmejäätmed					
Kokku	6,638	2,996	20,207	22,996	29,154

Tabel 5.5-35 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,926	1,296	3,418	0,947	11,984
sh olmejäätmetes	2,926	1,296	3,418	0,942	11,51
Ettevõtetes			12,08	21,075	0,07
sh olmejäätmetes			0	0,015	
Kokku	2,926	1,296	15,498	22,022	12,054

Tabel 5.5-36 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	3,712		0,089		12
sh vanarehvid	1,982		0,089		12
sh romusõidukid	1,73				
Ettevõtetes		1,7	4,62	0,974	5,1
sh vanarehvid		1,7	4,62	0,974	5,1
sh romusõidukid					
Kokku	3,712	1,7	4,709	0,974	17,1

Tabel 5.5-37 Metallijäätmete kogumine Helme vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,881	0,011	0,068	0,044	35,598
sh olmejäätmed					1,82
Ettevõtetes	145,5	283,556	262,361	184,89	41,643
sh olmejäätmed					
Kokku	147,381	283,567	262,429	184,934	77,241

Hummuli vald

Tabel 5.5-38 Jäätmete teke (sh kogumine) Hummuli vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete teke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	39	35	36	34	78
ettevõtetes	1102	532	170	288	7015
Kokku	1141	566	206	322	7093

Tabel 5.5-39 Olmejäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	126,1	71,9	75,8	57,9	83,1
sh segaolmejäätmed	85,3	70,8	74,6	53,6	81,0
1 elanik kg/a	119,9	69,8	75,2	58,3	85,4
Ladestuse %	67,7	98,4	98,4	92,6	97,4

Tabel 5.5-40 Olmejäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	34,771	32,859	34,788	32,184	45,117
sh segaolmejäätmed	33,431	31,73	33,585	28,46	43,137
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					1,79
sh ohtlikud jäätmed	0,188	0,133	1,203	3,724	0,19
sh muud olmejäätmed	1,152	0,996			
Ettevõtetes	91,292	39,073	41,043	25,714	38,01
sh segaolmejäätmed	51,896	39,073	41,043	25,17	37,853
sh paber ja kartong				0,524	0,15
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,026			0,02	0,007
sh muud olmejäätmed	39,37				
Kokku	126,063	71,932	75,831	57,898	83,127

Tabel 5.5-41 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Hummuli vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	33,08	31,90	34,48	32,41	46,37
sh segaolmejäätmed	31,81	30,81	33,29	28,66	44,33
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					1,84
sh ohtlikud jäätmed	0,18	0,13	1,19	3,75	0,20
sh muud olmejäätmed	1,10	0,97			
Ettevõtetes	86,86	37,93	40,68	25,90	39,06
sh segaolmejäätmed	49,38	37,93	40,68	25,35	38,90
sh paber ja kartong				0,53	0,15
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,02			0,02	0,01
sh muud olmejäätmed	37,46				
Kokku	119,95	69,84	75,15	58,31	85,43

Tabel 5.5-42 Olmejäätmete liigiline koostis Hummuli vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	27,58	45,68	45,88	55,59	54,27
sh segaolmejäätmed	26,52	44,11	44,29	49,16	51,89
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					2,15
sh ohtlikud jäätmed	0,15	0,18	1,59	6,43	0,23
sh muud olmejäätmed	0,91	1,38			
Ettevõtetes	72,42	54,32	54,12	44,41	45,73
sh segaolmejäätmed	41,17	54,32	54,12	43,47	45,54
sh paber ja kartong				0,91	0,18
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,02			0,03	0,01
sh muud olmejäätmed	31,23				
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-43 Pakendijäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	3,187	1,428	1,506	1,726	3,805
Ettevõtetes	0	1,95	2,42	3,318	2,469
Kokku	3,187	3,378	3,926	5,044	6,274

Tabel 5.5-44 Pakendijäätmete teke Hummuli vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	3,03	1,39	1,49	1,74	3,91
Ettevõtetes	0,00	1,89	2,40	3,34	2,54
Kokku	3,03	3,28	3,89	5,08	6,45

Tabel 5.5-45 Pakendijäätmete liigiline koosseis Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid			0,01	0,4	0,16	4,0	0,13	2,5	0,09	1,4
Metallpakendid	0,01	0,4	0,04	1,1	0,05	1,2	0,05	0,9	0,06	1,0
Paber- ja kartongpakendid							2,06	40,9	1,53	24,4
Plastpakendid	0,67	21,1	1,90	56,2	1,54	39,3	1,20	23,8	0,85	13,5
Puitpakendid										
Segapakendid	2,50	78,4	1,43	42,3	2,18	55,4	1,61	31,9	3,74	59,6
Kokku	3,19	100	3,38	100	3,93	100	5,04	100	6,27	100

Tabel 5.5-46 Biolagunevate jäätmete teke Hummuli vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					0,375
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,375
sh muu					
Ettevõtetes	736	220,301	40,184	120,434	6898,728
sh olmejäätmed				0,524	0,15
sh puidust					6847,96
sh reoveesetted	575	156		11,63	
sh pakendid (puit, paber, papp)				2,062	1,158
sh muu	161	64,301	40,184	106,218	49,46
Kokku	736	220,301	40,184	120,434	6899,103

Tabel 5.5-47 Paberi ja kartongijäätmete teke Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
ettevõttes							0,52	100,0	0,15	100,0
Kokku							0,5	100	0,2	100

Tabel 5.5-48 Reoveesetete teke ja käitlus Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes	421	100,0								
sh olmejäätmed										
Kokku	421	100								

Tabel 5.5-49 Ohtlike jäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	0,577	0,204	1,22	3,905	1,843
sh olmejäätmed	0,188	0,133	1,203	3,724	0,19
ettevõttes	0,026		0,42	0,02	0,007
sh olmejäätmed	0,026			0,02	0,007
Kokku	0,603	0,204	1,64	3,925	1,85

Tabel 5.5-50 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*		0,001		0,001	0,02
sh olmejäätmetes		0,001		0,001	0,02
sh ohtlikud jäätmed		0,001		0,001	0,02
Ettevõttes					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku		0,001		0,001	0,02

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-51 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					26,203
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes	41,36	46,4	53,84	23,26	6872,37
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku	41,36	46,4	53,84	23,26	6898,57

Tabel 5.5-52 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,932	1,396	0,689	3,316	0,984
sh ohtlikud jäätmed			0,689	3,316	0,13
sh olmejäätmed	1,152	0,996			
Ettevõtetes			32,07	93,82	37,76
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku	1,932	1,396	32,759	97,136	38,744

Tabel 5.5-53 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,152	0,996	0,689	3,316	0,984
sh olmejäätmetes	1,152	0,996	0,689	3,316	0,13
Ettevõtetes					3,4
sh olmejäätmetes					
Kokku	1,152	0,996	0,689	3,316	4,384

Tabel 5.5-54 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,78	0,4			
sh vanarehvid	0,78	0,4			
sh romusõidukid					
Ettevõtetes			32,07	93,82	34,36
sh vanarehvid			32,07	93,82	34,36
sh romusõidukid					
Kokku	0,78	0,4	32,07	93,82	34,36

Tabel 5.5-55 Metallijäätmete kogumine Hummuli vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,029	0,015	0,025	0,015	30,448
sh olmejäätmed					1,79
Ettevõtetes	41,36	46,438	53,879	23,29	16,329
sh olmejäätmed					
Kokku	41,389	46,453	53,904	23,305	46,777

5.5.3 Karula vald

Tabel 5.5-56 Jäätmete teke (sh kogumine) Karula vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete teke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	3	6	17	13	69
ettevõtetes	56	106	100	139	97
Kokku	59	112	116	151	165

Tabel 5.5-57 Olmejäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	54,8	64,9	66,7	69,5	74,5
sh segaolmejäätmed	54,8	64,3	65,9	68,5	71,6
1 elanik kg/a	47,9	57,3	61,0	64,6	70,1
Ladestuse %	100,0	99,1	98,8	98,6	96,1

Tabel 5.5-58 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,536	4,092	6,283	7,79	25,966
sh segaolmejäätmed	2,536	3,481	5,523	6,79	23,058
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					1,596
sh ohtlikud jäätmed		0,227	0,76	1	1,312
sh muud olmejäätmed		0,384			
Ettevõtetes	52,254	60,829	60,378	61,74	48,522
sh segaolmejäätmed	52,254	60,829	60,34	61,74	48,522
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed			0,003		
sh muud olmejäätmed			0,035		
Kokku	54,79	64,921	66,661	69,53	74,488

Tabel 5.5-59 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Karula vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,22	3,61	5,75	7,23	24,45
sh segaolmejäätmed	2,22	3,07	5,06	6,30	21,71
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					1,50
sh ohtlikud jäätmed		0,20	0,70	0,93	1,24
sh muud olmejäätmed		0,34			
Ettevõtetes	45,68	53,69	55,29	57,33	45,69
sh segaolmejäätmed	45,68	53,69	55,26	57,33	45,69
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed			0,00		
sh muud olmejäätmed			0,03		
Kokku	47,89	57,30	61,04	64,56	70,14

Tabel 5.5-60 Olmejäätmete liigiline koostis Karula vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	4,63	6,30	9,43	11,20	34,86
sh segaolmejäätmed	4,63	5,36	8,29	9,77	30,96
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					2,14
sh ohtlikud jäätmed		0,35	1,14	1,44	1,76
sh muud olmejäätmed		0,59			
Ettevõtetes	95,37	93,70	90,57	88,80	65,14
sh segaolmejäätmed	95,37	93,70	90,52	88,80	65,14
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed			0,005		
sh muud olmejäätmed			0,05		
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-61 Pakendijäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,762	0	3,488	4,018	3,628
Ettevõtetes	3,762	5,681	4,504	2,812	2,793
Kokku	4,524	5,681	7,992	6,83	6,421

Tabel 5.5-62 Pakendijäätmete teke Karula vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,67		3,19	3,73	3,42
Ettevõtetes	3,29	5,01	4,12	2,61	2,63
Kokku	3,95	5,01	7,32	6,34	6,05

Tabel 5.5-63 Pakendijäätmete liigiline koosseis Karula vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,01	0,2	0,47	8,2	1,01	12,6	1,71	25,0	0,36	5,6
Metallpakendid	0,05	1,1	0,21	3,8	0,25	3,1	0,31	4,6	0,25	3,9
Paber- ja kartongpakendid									0,38	5,8
Plastpakendid	0,70	15,5	2,36	41,5	2,23	27,9	2,00	29,2	0,61	9,5
Puitpakendid										
Segapakendid	3,76	83,2	2,65	46,6	4,50	56,4	2,81	41,2	4,82	75,1
Kokku	4,52	100	5,68	100	7,99	100	6,83	100	6,42	100

Tabel 5.5-64 Biolagunevate jäätmete teke Karula vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		2,051	6,458	0,89	2,565
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,375
sh muu		2,051	6,458	0,89	2,19
Ettevõtetes		1,638	0,618	44,615	4,968
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					
sh muu		1,638	0,618	44,615	4,968
Kokku		3,689	7,076	45,505	7,533

Tabel 5.5-65 Paberi ja kartongijäätmete teke Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
ettevõttes										
Kokku										

Tabel 5.5-66 Reoveesetete teke ja käitlus Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes										
sh olmejäätmed										
Kokku										

Tabel 5.5-67 Ohtlike jäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised		0,506	1,114	1,054	2,672
sh olmejäätmed		0,227	0,76	1	1,312
ettevõtted		1,605	0,025	0,822	0,079
sh olmejäätmed			0,003		
Kokku		2,111	1,139	1,876	2,751

Tabel 5.5-68 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*		0,002	0,001		
sh olmejäätmetes		0,002	0,001		
sh ohtlikud jäätmed		0,002	0,001		
Ettevõttes					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku		0,002	0,001		

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-69 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					35,06
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes		36,04	34,3	28,66	37,22
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku		36,04	34,3	28,66	72,28

Tabel 5.5-70 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		0,384	0,518	0,768	2,739
sh ohtlikud jäätmed			0,518	0,768	2,41
sh olmejäätmed		0,384			
Ettevõtetes			0,035		3,38
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed			0,035		
Kokku		0,384	0,553	0,768	6,119

Tabel 5.5-71 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		0,384	0,518	0,768	1,434
sh olmejäätmetes		0,384	0,518	0,768	1,105
Ettevõtetes			0,035		3,38
sh olmejäätmetes			0,035		
Kokku		0,384	0,553	0,768	4,814

Tabel 5.5-72 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					1,305
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					1,305
Ettevõtetes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Kokku					1,305

Tabel 5.5-73 Metallijäätmete kogumine Karula vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,052		0,262	0,313	38,345
sh olmejäätmed					1,596
Ettevõtetes		36,254	34,322	28,66	40,928
sh olmejäätmed					
Kokku	0,052	36,254	34,584	28,973	79,273

5.5.4 Otepää vald

Tabel 5.5-74 Jäätmete (sh kogumine) Otepää vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	284	249	806	592	933
ettevõtetes	3036	3566	3384	5383	3373
Kokku	3321	3815	4190	5975	4306

Tabel 5.5-75 Olmejäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	1357,1	957,3	2699,3	2333,5	2647,4
sh segaolmejäätmed	1290,0	938,0	991,4	901,3	893,8
1 elanik kg/a	313,5	222,1	638,6	555,5	636,5
Ladestuse %	95,1	98,0	36,7	38,6	33,8

Tabel 5.5-76 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	256,515	237,411	597,883	567,041	830,834
sh segaolmejäätmed	253,265	232,409	228,035	254,512	308,083
sh paber ja kartong		0,42	0,32	1,751	1,361
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed			364	302	465
sh plastid					
sh metallid					46,671
sh ohtlikud jäätmed	1,804	1,055	4,865	8,778	9,459
sh muud olmejäätmed	1,446	3,527	0,663		0,26
Ettevõtetes	1100,57	719,85	2101,42	1766,43	1816,54
sh segaolmejäätmed	1036,76	705,59	763,363	646,8	585,766
sh paber ja kartong	41,057			10,566	7,903
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed	0,651		1333,6	1083	1204,9
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	9,702	14,26	4,461	26,06	17,628
sh muud olmejäätmed	12,4				0,345
Kokku	1357,09	957,261	2699,31	2333,47	2647,38

Tabel 5.5-77 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	59,26	55,08	141,44	134,98	199,77
sh segaolmejäätmed	58,50	53,92	53,95	60,58	74,08
sh paber ja kartong		0,10	0,08	0,42	0,33
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed			86,11	71,89	111,81
sh plastid					
sh metallid					11,22
sh ohtlikud jäätmed	0,42	0,24	1,15	2,09	2,27
sh muud olmejäätmed	0,33	0,82	0,16		0,06
Ettevõtetes	254,23	167,02	497,14	420,48	436,77
sh segaolmejäätmed	239,49	163,71	180,59	153,96	140,84
sh paber ja kartong	9,48			2,52	1,90
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed	0,15		315,50	257,80	289,71
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	2,24	3,31	1,06	6,20	4,24
sh muud olmejäätmed	2,86				0,08
Kokku	313,49	222,10	638,59	555,46	636,54

Tabel 5.5-78 Olmejäätmete liigiline koostis Otepää vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	18,90	24,80	22,15	24,30	31,38
sh segaolmejäätmed	18,66	24,28	8,45	10,91	11,64
sh paber ja kartong		0,04	0,01	0,08	0,05
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed			13,48	12,94	17,56
sh plastid					
sh metallid					1,76
sh ohtlikud jäätmed	0,13	0,11	0,18	0,38	0,36
sh muud olmejäätmed	0,11	0,37	0,02		0,01
Ettevõtetes	81,10	75,20	77,85	75,70	68,62
sh segaolmejäätmed	76,40	73,71	28,28	27,72	22,13
sh paber ja kartong	3,03			0,45	0,30
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed	0,05		49,41	46,41	45,51
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,71	1,49	0,17	1,12	0,67
sh muud olmejäätmed	0,91				0,01
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-79 Pakendijäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	16,428	5,712	50,944	17,607	16,585
Ettevõtetes	73,38	75,457	94,672	131,777	110,084
Kokku	89,808	81,169	145,616	149,384	126,669

Tabel 5.5-80 Pakendijäätmete teke Otepää vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	3,79	1,33	12,05	4,19	3,99
Ettevõtetes	16,95	17,51	22,40	31,37	26,47
Kokku	20,75	18,83	34,45	35,56	30,46

Tabel 5.5-81 Pakendijäätmete liigiline koosseis Otepää vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	13,39	14,9	20,27	25,0	79,83	54,9	47,43	31,7	39,38	36,9
Metallpakendid	0,89	1,0	4,14	5,1	5,71	3,9	6,48	4,3	7,10	6,6
Paber- ja kartongpakendid	0,05	0,1	10,64	13,1	10,15	7,0	41,94	28,1	2,94	2,8
Plastpakendid	5,55	6,2	23,21	28,6	32,07	22,1	29,59	19,8	32,08	30,0
Puitpakendid										
Segapakendid	69,94	77,9	22,91	28,2	17,55	12,1	23,95	16,0	25,29	23,7
Kokku	89,81	100	81,17	100	145,32	100	149,38	100	106,79	100

Tabel 5.5-82 Biolagunevate jäätmete teke Otepää vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,048	1,12	365,38	305,093	468,017
sh olmejäätmed		0,42	364,32	303,751	466,361
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)	0,048			0,04	1,25
sh muu		0,7	1,06	1,302	0,406
Ettevõtetes	1544,338	2093,862	2119,938	4197,935	2392,865
sh olmejäätmed	41,708		1333,6	1093,566	1212,803
sh puidust	44,61	444,28	546,851	569,89	113,28
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)		10,644	10,449	41,901	21,574
sh muu	1458,02	1638,938	229,038	2492,578	1045,208
Kokku	1544,386	2094,982	2485,318	4503,028	2860,882

Tabel 5.5-83 Paberi ja kartongijäätmete teke Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes			0,42	100,0	0,32	100,0	1,75	14,2	1,36	14,7
ettevõttes	41,06	100,0					10,57	85,8	7,90	85,3
Kokku	41,1	100	0,4	100	0,3	100	12,3	100	9,3	100

Tabel 5.5-84 Reoveesetete teke ja käitlus Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes					304	17,7	300	20,5	430	30,4
sh olmejäätmed					304	17,7	300	20,5	430	30,4
ettevõttes					1409,2	82,3	1163,0	79,5	985	69,6
sh olmejäätmed					1333,6	77,8	1083	74,0	900	63,6
Kokku					1713,2	100	1463,0	100	1415	100,0

Tabel 5.5-85 Ohtlike jäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	4,254	2,485	8,467	9,358	16,67
sh olmejäätmed	1,804	1,055	4,865	8,778	9,459
ettevõttes	47,899	50,148	29,64	39,854	94,494
sh olmejäätmed	9,702	14,26	4,461	26,06	17,628
Kokku	52,153	52,633	38,107	49,212	111,164

Tabel 5.5-86 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*	0,013	0,03	0,028	0,075	0,11
sh olmejäätmetes	0,013	0,019	0,027	0,072	0,107
sh ohtlikud jäätmed	0,013	0,03	0,028	0,075	0,11
Ettevõttes	0,008	0,064	0,099	0,095	0,176
sh olmejäätmetes			0,004		0,004
sh ohtlikud jäätmed	0,008	0,064	0,099	0,095	0,14
Kokku	0,021	0,094	0,127	0,17	0,286

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-87 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	9,03	4,03	130,175	5,484	78,378
sh ohtlikud jäätmed				0,002	0,371
Ettevõttes	322,256	603,156	348,333	272,953	257,905
sh ohtlikud jäätmed	7,7	2,3		0,384	36,18
Kokku	331,286	607,186	478,508	278,437	336,283

Tabel 5.5-88 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,376	3,527	15,665	6,229	8,214
sh ohtlikud jäätmed	0,93		5,568	6,229	8,009
sh olmejäätmed	1,446	3,527	0,663		
Ettevõtetes	7,06	2,34	0,505	0,15	0,345
sh ohtlikud jäätmed			0,42	0,14	
sh olmejäätmed					0,345
Kokku	9,436	5,867	16,17	6,379	8,559

Tabel 5.5-89 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,446	3,527	13,475	6,229	6,967
sh olmejäätmetes	1,446	3,527	4,041	6,213	6,75
Ettevõtetes			0,42	0,14	0,345
sh olmejäätmetes			0,42	0,14	0,345
Kokku	1,446	3,527	13,895	6,369	7,312

Tabel 5.5-90 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,93		2,19		1,247
sh vanarehvid					
sh romusõidukid	0,93		2,19		1,247
Ettevõtetes	7,06	2,34	0,085	0,01	
sh vanarehvid	7,06	2,34	0,085	0,01	
sh romusõidukid					
Kokku	7,99	2,34	2,275	0,01	1,247

Tabel 5.5-91 Metallijäätmete kogumine Otepää vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,189	0,195	114,237	1,415	123,782
sh olmejäätmed					46,671
Ettevõtetes	285,17	264,757	254,11	231,374	54,767
sh olmejäätmed					
Kokku	287,359	264,952	368,347	232,789	178,549

Palupera vald

Tabel 5.5-92 Jäätmete teke (sh kogumine) Palupera vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete teke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	35	21	82	35	42
ettevõtetes	64	101	145	355	98
Kokku	99	122	228	390	139

Tabel 5.5-93 Olmejäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	73,0	89,8	137,9	294,0	101,8
sh segaolmejäätmed	73,0	89,8	137,9	294,0	101,8
1 elanik kg/a	62,6	75,2	116,4	252,8	88,4
Ladestuse %	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-94 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	20,665	19,781	60,639	29,084	30,996
sh segaolmejäätmed	20,665	19,781	60,639	29,084	30,996
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	52,306	70,025	77,288	264,964	70,846
sh segaolmejäätmed	52,306	70,025	77,288	264,964	70,846
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	72,971	89,806	137,927	294,048	101,842

Tabel 5.5-95 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Palupera vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	17,72	16,57	51,17	25,01	26,91
sh segaolmejäätmed	17,72	16,57	51,17	25,01	26,91
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	44,86	58,65	65,22	227,83	61,50
sh segaolmejäätmed	44,86	58,65	65,22	227,83	61,50
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	62,58	75,21	116,39	252,84	88,40

Tabel 5.5-96 Olmejäätmete liigiline koostis Palupera vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	28,32	22,03	43,96	9,89	30,44
sh segaolmejäätmed	28,32	22,03	43,96	9,89	30,44
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	71,68	77,97	56,04	90,11	69,56
sh segaolmejäätmed	71,68	77,97	56,04	90,11	69,56
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-97 Pakendijäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,748	0,546	1,671	4,222	7,007
Ettevõtetes	0,812	2,636	6,565	3,234	3,687
Kokku	1,56	3,182	8,236	7,456	10,694

Tabel 5.5-98 Pakendijäätmete teke Palupera vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,64	0,46	1,41	3,63	6,08
Ettevõtetes	0,70	2,21	5,54	2,78	3,20
Kokku	1,34	2,66	6,95	6,41	9,28

Tabel 5.5-99 Pakendijäätmete liigiline koosseis Palupera vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,01	0,7	0,31	13,0	2,50	30,3	4,89	65,6	0,66	6,2
Metallpakendid	0,04	2,3	0,11	4,6	0,21	2,5	0,19	2,5	0,28	2,6
Paber- ja kartongpakendid					0,01	0,2			0,38	3,5
Plastpakendid	0,77	49,0	1,87	78,6	2,08	25,2	1,77	23,8	1,91	17,9
Puitpakendid										
Segapakendid	0,75	47,9	0,09	3,8	3,44	41,8	0,60	8,1	7,47	69,9
Kokku	1,56	100	2,38	100	8,24	100	7,46	100	10,69	100

Tabel 5.5-100 Biolagunevate jäätmete teke Palupera vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		0,67	2,804		1,355
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,375
sh muu		0,67	2,804		0,98
Ettevõtetes		16,93	22,637	27,178	22,55
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)			0,013		
sh muu		16,93	22,624	27,178	22,55
Kokku		17,6	25,441	27,178	23,905

Tabel 5.5-101 Paberi ja kartongijäätmete teke Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
ettevõttes										
Kokku										

Tabel 5.5-102 Reoveesetete teke ja käitlus Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes										
sh olmejäätmed										
Kokku										

Tabel 5.5-103 Ohtlike jäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	0,195			0,67	0,037
sh olmejäätmed					
ettevõttes	3,472	0,52	0,38	0,967	
sh olmejäätmed					
Kokku	3,667	0,52	0,38	1,637	0,037

Tabel 5.5-104 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes				0,016	0,001
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed				0,015	
Kokku				0,016	0,001

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-105 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	13,7		14,97	1,47	2,501
sh ohtlikud jäätmed				0,67	
Ettevõttes	10,612	10,78	38,512	59,06	0,76
sh ohtlikud jäätmed	3,472				
Kokku	24,312	10,78	53,482	60,53	3,261

Tabel 5.5-106 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Ettevõtetes					
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku					

Tabel 5.5-107 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh olmejäätmetes					
Ettevõtetes					
sh olmejäätmetes					
Kokku					

Tabel 5.5-108 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Ettevõtetes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Kokku					

Tabel 5.5-109 Metallijäätmete kogumine Palupera vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,195		8,34	0	1,201
sh olmejäätmed					
Ettevõtetes	0,036	10,889	24,118	31,709	1,035
sh olmejäätmed					
Kokku	0,231	10,889	32,458	31,709	2,236

5.5.5 Puka vald

Tabel 5.5-110 Jäätmete ke (sh kogumine) Puka vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete ke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	63	56	72	59	230
ettevõtetes	105	76	85	61	66
Kokku	168	133	157	120	296

Tabel 5.5-111 Olmejäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	101,9	101,6	119,1	92,5	177,0
sh segaolmejäätmed	100,6	101,1	117,4	90,2	92,3
1 elanik kg/a	53,4	53,5	64,2	50,8	98,9
Ladestuse %	98,8	99,5	98,6	97,5	52,1

Tabel 5.5-112 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	61,106	55,229	69,523	55,688	150,342
sh segaolmejäätmed	59,846	54,685	67,826	53,4	65,58
sh paber ja kartong			0,69		
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					84,16
sh ohtlikud jäätmed	0,22	0,08	1,007	2,288	0,602
sh muud olmejäätmed	1,04	0,464			
Ettevõtetes	40,775	46,392	49,534	36,84	26,696
sh segaolmejäätmed	40,775	46,392	49,534	36,84	26,69
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					0,006
sh muud olmejäätmed					
Kokku	101,881	101,621	119,057	92,528	177,038

Tabel 5.5-113 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Puka vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	32,01	29,05	37,48	30,60	83,99
sh segaolmejäätmed	31,35	28,77	36,56	29,34	36,64
sh paber ja kartong			0,37		
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					47,02
sh ohtlikud jäätmed	0,12	0,04	0,54	1,26	0,34
sh muud olmejäätmed	0,54	0,24			
Ettevõtetes	21,36	24,40	26,70	20,24	14,91
sh segaolmejäätmed	21,36	24,40	26,70	20,24	14,91
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					0,003
sh muud olmejäätmed					
Kokku	53,37	53,46	64,18	50,84	98,90

Tabel 5.5-114 Olmejäätmete liigiline koostis Puka vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	59,98	54,35	58,39	60,19	84,92
sh segaolmejäätmed	58,74	53,81	56,97	57,71	37,04
sh paber ja kartong			0,58		
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					47,54
sh ohtlikud jäätmed	0,22	0,08	0,85	2,47	0,34
sh muud olmejäätmed	1,02	0,46			
Ettevõtetes	40,02	45,65	41,61	39,81	15,08
sh segaolmejäätmed	40,02	45,65	41,61	39,81	15,08
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					0,003
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-115 Pakendijäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,497		1,737	1,982	1,82
Ettevõtetes	0,777	6,961	7,528	8,033	25,062
Kokku	2,274	6,961	9,265	10,015	26,882

Tabel 5.5-116 Pakendijäätmete teke Puka vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,78		0,94	1,09	1,02
Ettevõtetes	0,41	3,66	4,06	4,41	14,00
Kokku	1,19	3,66	4,99	5,50	15,02

Tabel 5.5-117 Pakendijäätmete liigiline koosseis Puka vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,01	0,6	1,04	14,9	2,89	31,1	4,40	43,9	6,12	22,8
Metallpakendid	0,19	8,3	0,40	5,8	0,65	7,0	0,69	6,9	2,29	8,5
Paber- ja kartongpakendid									0,38	1,4
Plastpakendid	2,07	91,1	5,52	79,3	5,73	61,8	4,54	45,3	12,33	45,8
Puitpakendid										
Segapakendid							0,40	4,0	5,78	21,5
Kokku	2,27	100	6,96	100	9,27	100	10,02	100	26,88	100

Tabel 5.5-118 Biolagunevate jäätmete teke Puka vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		0,7	1,078		3,095
sh olmejäätmed			0,69		
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,375
sh muu		0,7	0,388		2,72
Ettevõtetes					
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					
sh muu					
Kokku		0,7	1,078		3,095

Tabel 5.5-119 Paberi ja kartongijäätmete teke Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes					0,69	100				
ettevõttes										
Kokku					0,69	100				

Tabel 5.5-120 Reoveesetete teke ja käitlus Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes										
sh olmejäätmed										
Kokku										

Tabel 5.5-121 Ohtlike jäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	0,545	0,433	1,13	3,249	0,912
sh olmejäätmed	0,22	0,08	1,007	2,288	0,602
ettevõttes	0,504	0,14	0,6	1,794	0,006
sh olmejäätmed					0,006
Kokku	1,049	0,573	1,73	5,043	0,918

Tabel 5.5-122 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*	0,006			0,007	0,033
sh olmejäätmetes	0,006			0,002	0,033
sh ohtlikud jäätmed	0,006			0,007	0,033
Ettevõttes					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku	0,006			0,007	0,033

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-123 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes				0,896	69,961
sh ohtlikud jäätmed				0,056	
Ettevõttes	62,85	22,947	27,441	13,89	14,53
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku	62,85	22,947	27,441	14,786	84,491

Tabel 5.5-124 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,04	0,464	0,661	1,682	1,217
sh ohtlikud jäätmed			0,541	1,682	0,178
sh olmejäätmed	1,04	0,464			
Ettevõtetes					
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku	1,04	0,464	0,661	1,682	1,217

Tabel 5.5-125 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,04	0,464	0,541	1,682	1,217
sh olmejäätmetes	1,04	0,464	0,541	1,678	0,178
Ettevõtetes					
sh olmejäätmetes					
Kokku	1,04	0,464	0,541	1,682	1,217

Tabel 5.5-126 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes			0,12		
sh vanarehvid			0,12		
sh romusõidukid					
Ettevõtetes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Kokku			0,12		

Tabel 5.5-127 Metallijäätmete kogumine Puka vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,209	0,023	0,137	0,113	159,131
sh olmejäätmed					84,16
Ettevõtetes	62,875	15,004	27,981	13,651	16,196
sh olmejäätmed					
Kokku	63,084	15,027	28,118	13,764	175,327

Põdrala vald

Tabel 5.5-128 Jäätmete teke (sh kogumine) Põdrala vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete teke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	19	17	22	18	61
ettevõtetes	35	14	42	16	2150
Kokku	54	31	64	35	2211

Tabel 5.5-129 Olmejäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	42,5	28,3	47,3	29,7	77,1
sh segaolmejäätmed	41,5	27,1	46,3	27,8	44,8
1 elanik kg/a	36,4	23,7	40,0	25,6	67,0
Ladestuse %	97,8	95,9	97,7	93,3	58,1

Tabel 5.5-130 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	17,866	16,627	21,834	17,84	39,39
sh segaolmejäätmed	16,923	15,466	20,76	15,86	37,06
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					2,33
sh ohtlikud jäätmed	0,321	0,184	1,074	1,98	
sh muud olmejäätmed	0,622	0,977			
Ettevõtetes	24,593	11,682	25,515	11,9	37,75
sh segaolmejäätmed	24,593	11,682	25,515	11,9	7,75
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					30
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	42,459	28,309	47,349	29,74	77,14

Tabel 5.5-131 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Põdrala vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	18,19	17,36	23,30	19,37	43,67
sh segaolmejäätmed	17,23	16,14	22,16	17,22	41,09
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					2,58
sh ohtlikud jäätmed	0,33	0,19	1,15	2,15	
sh muud olmejäätmed	0,63	1,02			
Ettevõtetes	25,04	12,19	27,23	12,92	41,85
sh segaolmejäätmed	25,04	12,19	27,23	12,92	8,59
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					33,26
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	43,24	29,55	50,53	32,29	85,52

Tabel 5.5-132 Olmejäätmete liigiline koostis Põdrala vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	42,08	58,73	46,11	59,99	51,06
sh segaolmejäätmed	39,86	54,63	43,84	53,33	48,04
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					3,02
sh ohtlikud jäätmed	0,76	0,65	2,27	6,66	
sh muud olmejäätmed	1,46	3,45			
Ettevõtetes	57,92	41,27	53,89	40,01	48,94
sh segaolmejäätmed	57,92	41,27	53,89	40,01	10,05
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					38,89
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-133 Pakendijäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,759				4,397
Ettevõtetes		2,796	3,25	2,701	311,798
Kokku	0,759	2,796	3,25	2,701	316,195

Tabel 5.5-134 Pakendijäätmete teke Põdrala vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,77				4,87
Ettevõtetes	0,00	2,92	3,47	2,93	345,67
Kokku	0,77	2,92	3,47	2,93	350,55

Tabel 5.5-135 Pakendijäätmete liigiline koosseis Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid			0,09	3,3	0,55	17,0	0,52	19,2	0,34	5,4
Metallpakendid	0,03	4,1	0,12	4,2	0,21	6,4	0,20	7,2	0,19	3,0
Paber- ja kartongpakendid									0,03	0,4
Plastpakendid	0,73	95,9	2,59	92,6	2,49	76,6	1,72	63,8	1,28	20,6
Puitpakendid										
Segapakendid							0,26	9,8	4,37	70,6
Kokku	0,76	100	2,80	100	3,25	100	2,70	100	6,20	100

Tabel 5.5-136 Biolagunevate jäätmete teke Põdrala vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					0,025
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,025
sh muu					
Ettevõtetes			12,96		2140
sh olmejäätmed					30
sh puidust					
sh reoveesetted					1800
sh pakendid (puit, paber, papp)					310
sh muu			12,96		
Kokku			12,96		2140,025

Tabel 5.5-137 Paberi ja kartongijäätmete teke Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
ettevõttes										
Kokku										

Tabel 5.5-138 Reoveesetete teke ja käitlus Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes									1800	100
sh olmejäätmed										
Kokku									1800	100

Tabel 5.5-139 Ohtlike jäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	0,512	0,376	1,163	2,078	
sh olmejäätmed	0,321	0,184	1,074	1,98	
ettevõttes					
sh olmejäätmed					
Kokku	0,512	0,376	1,163	2,078	

Tabel 5.5-140 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*	0,126			0,011	
sh olmejäätmetes	0,126			0,001	
sh ohtlikud jäätmed	0,126			0,011	
Ettevõttes					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku	0,126			0,011	

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-141 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					16,678
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes	10,406			1,823	
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku	10,406			1,823	16,678

Tabel 5.5-142 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,051	0,977	1,021	1,826	0,658
sh ohtlikud jäätmed			1,005	1,676	
sh olmejäätmed	0,622	0,977			
Ettevõtetes					
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku	1,051	0,977	1,021	1,826	0,658

Tabel 5.5-143 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,622	0,977	1,005	1,676	0,658
sh olmejäätmetes	0,622	0,977	1,005	1,676	
Ettevõtetes					
sh olmejäätmetes					
Kokku	0,622	0,977	1,005	1,676	0,658

Tabel 5.5-144 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,429		0,016	0,15	
sh vanarehvid	0,429		0,016	0,15	
sh romusõidukid					
Ettevõtetes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Kokku	0,429		0,016	0,15	

Tabel 5.5-145 Metallijäätmete kogumine Põdrala vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,04		0,006		19,666
sh olmejäätmed					2,33
Ettevõtetes	10,406	0,117	0,209	2,018	0,186
sh olmejäätmed					
Kokku	10,446	0,117	0,215	2,018	19,852

Sangaste vald

Tabel 5.5-146 Jäätmete ke (sh kogumine) Sangaste vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete ke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	23	21	29	27	93
ettevõtetes	79	97	178	187	187
Kokku	103	119	207	214	280

Tabel 5.5-147 Olmejäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	85,0	54,5	72,3	133,1	172,1
sh segaolmejäätmed	80,0	54,5	72,3	126,3	159,1
1 elanik kg/a	55,7	36,3	49,3	91,7	121,2
Ladestuse %	94,2	100,0	100,0	94,9	92,5

Tabel 5.5-148 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	9,898	18,453	16,544	15,012	53,718
sh segaolmejäätmed	9,898	18,453	16,544	15,012	48,178
sh paber ja kartong					1,89
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					3,65
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	75,069	36,091	55,758	118,075	118,391
sh segaolmejäätmed	70,135	36,091	55,758	111,33	110,942
sh paber ja kartong	4,934			6,645	7,401
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,1	0,048
sh muud olmejäätmed					
Kokku	84,967	54,544	72,302	133,087	172,109

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Tabel 5.5-149 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Sangaste vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	6,49	12,28	11,28	10,35	37,83
sh segaolmejäätmed	6,49	12,28	11,28	10,35	33,93
sh paber ja kartong					1,33
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					2,57
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	49,19	24,01	38,01	81,37	83,37
sh segaolmejäätmed	45,96	24,01	38,01	76,73	78,13
sh paber ja kartong	3,23			4,58	5,21
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,07	0,03
sh muud olmejäätmed					
Kokku	55,68	36,29	49,29	91,72	121,20

Tabel 5.5-150 Olmejäätmete liigiline koostis Sangaste vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	11,65	33,83	22,88	11,28	31,21
sh segaolmejäätmed	11,65	33,83	22,88	11,28	27,99
sh paber ja kartong					1,10
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					2,12
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	88,35	66,17	77,12	88,72	68,79
sh segaolmejäätmed	82,54	66,17	77,12	83,65	64,46
sh paber ja kartong	5,81			4,99	4,30
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,08	0,03
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-151 Pakendijäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,119		8,469	9,414	0,733
Ettevõtetes	4,119	16,38	18,304	21,591	19,464
Kokku	5,238	16,38	26,773	31,005	20,197

Tabel 5.5-152 Pakendijäätmete teke Sangaste vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,73		5,77	6,49	0,52
Ettevõtetes	2,70	10,90	12,48	14,88	13,71
Kokku	3,43	10,90	18,25	21,37	14,22

Tabel 5.5-153 Pakendijäätmete liigiline koosseis Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,01	0,1	0,78	4,7	2,90	10,8	3,70	11,9	2,14	10,6
Metallpakendid	0,16	3,0	0,50	3,1	0,69	2,6	0,84	2,7	1,42	7,0
Paber- ja kartongpakendid			5,85	35,7	10,06	37,6	6,30	20,3	2,26	11,2
Plastpakendid	0,96	18,3	4,47	27,3	4,88	18,2	8,52	27,5	5,22	25,9
Puitpakendid										
Segapakendid	4,12	78,6	4,78	29,2	8,25	30,8	11,64	37,6	9,16	45,3
Kokku	5,24	100	16,38	100	26,77	100	31,01	100	20,20	100

Tabel 5.5-154 Biolagunevate jäätmete teke Sangaste vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		2,974	2,748	0,576	3,513
sh olmejäätmed					1,89
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,125
sh muu		2,974	2,748	0,576	1,498
Ettevõtetes	4,934	50,638	102,601	36,904	26,863
sh olmejäätmed	4,934			6,645	7,401
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)		5,85	10,059	6,297	2,134
sh muu		44,788	92,542	23,962	17,328
Kokku	4,934	53,612	105,349	37,48	30,376

Tabel 5.5-155 Paberi ja kartongijäätmete teke Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes					0,69	100,0			1,89	20,3
ettevõttes	4,93	100,0					6,65	100,0	7,40	79,7
Kokku	4,9	100			0,7	100	6,6	100	9,3	100

Tabel 5.5-156 Reoveesetete teke ja käitlus Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes										
sh olmejäätmed										
Kokku										

Tabel 5.5-157 Ohtlike jäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	12,341		1		1
sh olmejäätmed					
ettevõttes			8,34	8,7	18,948
sh olmejäätmed				0,1	0,048
Kokku	12,341		9,34	8,7	19,948

Tabel 5.5-158 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes				0,01	0,01
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed				0,01	0,01
Kokku				0,01	0,01

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-159 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes				1,57	28,209
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes			3,5		0,72
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku			3,5	1,57	28,929

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Tabel 5.5-160 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,93		1		4,035
sh ohtlikud jäätmed	0,93		1		1
sh olmejäätmed					
Ettevõtetes		0,061		5	2
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku	0,93	0,061	1	5	6,035

Tabel 5.5-161 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					3,035
sh olmejäätmetes					
Ettevõtetes		0,061			
sh olmejäätmetes					
Kokku		0,061			3,035

Tabel 5.5-162 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,93		1		1
sh vanarehvid					
sh romusõidukid	0,93		1		1
Ettevõtetes				5	2
sh vanarehvid				5	2
sh romusõidukid					
Kokku	0,93		1	5	3

Tabel 5.5-163 Metallijäätmete kogumine Sangaste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,086		1,689	0,837	40,473
sh olmejäätmed					3,65
Ettevõtetes		0,562	3,5	0,37	2,182
sh olmejäätmed					
Kokku	1,086	0,562	5,189	1,207	42,655

5.5.6 Taheva vald

Tabel 5.5-164 Jäätmete ke (sh kogumine) Taheva vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete ke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	14	13	20	22	58
ettevõtetes	28	41	53	66	70
Kokku	41	54	73	87	128

Tabel 5.5-165 Olmejäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	35,2	36,3	43,3	44,6	67,2
sh segaolmejäätmed	35,2	36,3	42,5	43,5	56,6
1 elanik kg/a	37,0	39,1	48,0	49,9	75,8
Ladestuse %	100,0	100,0	98,1	97,6	84,1

Tabel 5.5-166 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	12,492	12,382	17,12	19,295	37,83
sh segaolmejäätmed	12,492	12,382	16,298	18,21	27,16
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					10,33
sh ohtlikud jäätmed			0,822	1,085	0,34
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	22,726	23,94	26,213	25,33	29,39
sh segaolmejäätmed	22,726	23,94	26,213	25,33	29,39
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	35,218	36,322	43,333	44,625	67,22

Tabel 5.5-167 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Taheva vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	13,11	13,34	18,96	21,58	42,65
sh segaolmejäätmed	13,11	13,34	18,05	20,37	30,62
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					11,65
sh ohtlikud jäätmed			0,91	1,21	0,38
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	23,85	25,80	29,03	28,33	33,13
sh segaolmejäätmed	23,85	25,80	29,03	28,33	33,13
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	36,95	39,14	47,99	49,92	75,78

Tabel 5.5-168 Olmejäätmete liigiline koostis Taheva vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	35,47	34,09	39,51	43,24	56,28
sh segaolmejäätmed	35,47	34,09	37,61	40,81	40,40
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					15,37
sh ohtlikud jäätmed			1,90	2,43	0,51
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	64,53	65,91	60,49	56,76	43,72
sh segaolmejäätmed	64,53	65,91	60,49	56,76	43,72
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-169 Pakendijäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,02	0,504	2,378	1,678	2,32
Ettevõtetes	5,082	4,063	4,702	4,448	3,777
Kokku	6,102	4,567	7,08	6,126	6,097

Tabel 5.5-170 Pakendijäätmete teke Taheva vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,07	0,54	2,63	1,88	2,62
Ettevõtetes	5,33	4,38	5,21	4,98	4,26
Kokku	6,40	4,92	7,84	6,85	6,87

Tabel 5.5-171 Pakendijäätmete liigiline koosseis Taheva vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid					0,17	2,3	0,004	0,1		
Metallpakendid	0,01	0,2	0,01	0,1	0,11	1,5	0,08	1,3	0,07	1,2
Paber- ja kartongpakendid							0,07	1,1	0,03	0,4
Plastpakendid	0,28	4,6	1,27	28,2	1,12	15,9	1,00	16,3	0,84	14,3
Puitpakendid										
Segapakendid	5,81	95,2	3,23	71,7	5,68	80,3	4,98	81,2	4,94	84,1
Kokku	6,10	100	4,51	100	7,08	100	6,13	100	5,87	100

Tabel 5.5-172 Biolagunevate jäätmete teke Taheva vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		0,375	0,214	0,516	0,766
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,25
sh muu		0,375	0,214	0,516	0,516
Ettevõtetes			1,282	0,172	0,946
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)				0,066	
sh muu			1,282	0,106	0,946
Kokku		0,375	1,496	0,688	1,712

Tabel 5.5-173 Paberi ja kartongijäätmete teke Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
ettevõttes										
Kokku										

Tabel 5.5-174 Reoveesetete teke ja käitlus Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes										
sh olmejäätmed										
Kokku										

Tabel 5.5-175 Ohtlike jäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised			0,854	1,122	0,514
sh olmejäätmed			0,822	1,085	0,34
ettevõttes		0,13			
sh olmejäätmed					
Kokku		0,13	0,854	1,122	0,514

Tabel 5.5-176 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*			0,044	0,014	0,022
sh olmejäätmetes			0,03	0,014	0,022
sh ohtlikud jäätmed			0,044	0,014	0,022
Ettevõttes					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku			0,044	0,014	0,022

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-177 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					17,553
sh ohtlikud jäätmed					0,003
Ettevõttes		12,68	20,56	35,8	35,6
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku		12,68	20,56	35,8	53,153

Tabel 5.5-178 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes				0,59	0,126
sh ohtlikud jäätmed				0,59	0,025
sh olmejäätmed					
Ettevõtetes					
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku				0,59	0,126

Tabel 5.5-179 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes				0,59	0,126
sh olmejäätmetes				0,59	0,025
Ettevõtetes					
sh olmejäätmetes					
Kokku				0,59	0,126

Tabel 5.5-180 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Ettevõtetes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Kokku					

Tabel 5.5-181 Metallijäätmete kogumine Taheva vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,011		0,127	0,119	28,053
sh olmejäätmed					10,33
Ettevõtetes		12,741	20,56	35,8	1,351
sh olmejäätmed					
Kokku	0,011	12,741	20,687	35,919	29,404

5.5.7 Tölliste vald

Tabel 5.5-182 Jäätmete ke (sh kogumine) Tölliste vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete ke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	17	21	35	49	143
ettevõtetes	1319	1333	180	5054	936
Kokku	1337	1354	215	5103	1079

Tabel 5.5-183 Olmejäätmete teke tonnides Tölliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	106,2	107,6	130,0	155,2	152,6
sh segaolmejäätmed	104,5	106,4	127,5	153,3	145,8
1 elanik kg/a	54,4	56,2	69,6	83,9	82,3
Ladestuse %	98,4	98,9	98,1	98,8	95,6

Tabel 5.5-184 Olmejäätmete teke tonnides Tölliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	16,086	20,563	29,587	43,908	89,409
sh segaolmejäätmed	14,384	19,385	27,073	42,04	84,343
sh paber ja kartong			0,92		
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					3,281
sh ohtlikud jäätmed	0,346	0,105	1,594	1,868	1,785
sh muud olmejäätmed	1,356	1,073			
Ettevõtetes	90,098	87,059	100,449	111,277	63,146
sh segaolmejäätmed	90,098	87,059	100,449	111,268	61,45
sh paber ja kartong					1,66
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,009	0,036
sh muud olmejäätmed					
Kokku	106,184	107,622	130,036	155,185	152,555

Tabel 5.5-185 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Tõlliste vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	8,24	10,74	15,84	23,73	48,22
sh segaolmejäätmed	7,37	10,12	14,49	22,72	45,49
sh paber ja kartong			0,49		
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					1,77
sh ohtlikud jäätmed	0,18	0,05	0,85	1,01	0,96
sh muud olmejäätmed	0,69	0,56			
Ettevõtetes	46,13	45,46	53,77	60,15	34,06
sh segaolmejäätmed	46,13	45,46	53,77	60,14	33,14
sh paber ja kartong					0,90
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,00	0,02
sh muud olmejäätmed					
Kokku	54,37	56,20	69,61	83,88	82,28

Tabel 5.5-186 Olmejäätmete liigiline koostis Tõlliste vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	15,15	19,11	22,75	28,29	58,61
sh segaolmejäätmed	13,55	18,01	20,82	27,09	55,29
sh paber ja kartong			0,71		
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					2,15
sh ohtlikud jäätmed	0,33	0,10	1,23	1,20	1,17
sh muud olmejäätmed	1,28	1,00			
Ettevõtetes	84,85	80,89	77,25	71,71	41,39
sh segaolmejäätmed	84,85	80,89	77,25	71,70	40,28
sh paber ja kartong					1,09
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed				0,01	0,02
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-187 Pakendijäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,188		4,453	4,564	6,222
Ettevõtetes	5,771	10,077	6,09	10,381	4,982
Kokku	6,959	10,077	10,543	14,945	11,204

Tabel 5.5-188 Pakendijäätmete teke Tõlliste vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,61		2,38	2,47	3,36
Ettevõtetes	2,95	5,26	3,26	5,61	2,69
Kokku	3,56	5,26	5,64	8,08	6,04

Tabel 5.5-189 Pakendijäätmete liigiline koosseis Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid			0,10	1,0	0,56	5,3	0,835	5,6	0,12	1,1
Metallpakendid	0,03	0,5	0,14	1,4	0,14	1,3	0,15	1,0	0,10	0,9
Paber- ja kartongpakendid							8,00	53,5	2,50	22,3
Plastpakendid	1,16	16,6	3,79	37,6	3,69	35,0	2,75	18,4	1,28	11,4
Puitpakendid										
Segapakendid	5,77	82,9	6,05	60,0	6,16	58,4	3,22	21,5	7,20	64,2
Kokku	6,96	100	10,08	100	10,54	100	14,95	100	11,20	100

Tabel 5.5-190 Biolagunevate jäätmete teke Tõlliste vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes			1,392		0,51
sh olmejäätmed			0,92		
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					
sh muu			0,472		0,51
Ettevõtetes	1200,1	1217,519	43,1	2376,914	72,328
sh olmejäätmed					1,66
sh puidust					
sh reoveesetted	0,1				
sh pakendid (puit, paber, papp)				8	2,504
sh muu	1200	1217,519	43,1	2368,914	68,164
Kokku	1200,1	1217,519	44,492	2376,914	72,838

Tabel 5.5-191 Paberi ja kartongijäätmete teke Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes					0,92	100,0				
ettevõttes									1,66	100,0
Kokku					0,92	100			1,66	100

Tabel 5.5-192 Reoveesetete teke ja käitlus Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes	0,1	100								
sh olmejäätmed										
Kokku	0,1	100								

Tabel 5.5-193 Ohtlike jäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	0,524	0,233	1,8	2,163	2,654
sh olmejäätmed	0,346	0,105	1,594	1,868	1,785
ettevõttes	5,9	0,42	0,36	15,807	20,081
sh olmejäätmed				0,009	0,036
Kokku	6,424	0,653	2,16	17,97	22,735

Tabel 5.5-194 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*	0,004	0,022	0,005	0,001	0,062
sh olmejäätmetes	0,004	0,022	0,005	0,001	0,062
sh ohtlikud jäätmed	0,004	0,022	0,005	0,001	0,062
Ettevõttes					0,038
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					0,038
Kokku	0,004	0,022	0,005	0,001	0,1

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-195 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					45,502
sh ohtlikud jäätmed					0,122
Ettevõttes	17,498	17,831	30,06	2555,55	779,208
sh ohtlikud jäätmed				7,48	
Kokku	17,498	17,831	30,06	2555,55	824,71

Tabel 5.5-196 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,356	1,073	1,373	1,369	2,351
sh ohtlikud jäätmed			1,373	1,369	1,244
sh olmejäätmed	1,356	1,073			
Ettevõtetes	5,9				
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku	7,256	1,073	1,373	1,369	2,351

Tabel 5.5-197 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,356	1,073	1,373	1,369	2,351
sh olmejäätmetes	1,356	1,073	1,373	1,365	1,244
Ettevõtetes					
sh olmejäätmetes					
Kokku	1,356	1,073	1,373	1,369	2,351

Tabel 5.5-198 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Ettevõtetes	5,9				
sh vanarehvid					
sh romusõidukid	5,9				
Kokku	5,9				

Tabel 5.5-199 Metallijäätmete kogumine Tõlliste vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,071		0,158	0,15	50,294
sh olmejäätmed					3,281
Ettevõtetes	23,398	17,972	30,1	28,133	90,823
sh olmejäätmed					
Kokku	23,469	17,972	30,258	28,283	141,117

5.5.8 Tõrva linn

Tabel 5.5-200 Jäätmete ke (sh kogumine) Tõrva linnas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete ke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	2562	3108	3312	188	741
ettevõtetes	1306	1474	1227	4261	3604
Kokku	3868	4583	4539	4450	4345

Tabel 5.5-201 Olmejäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	458,7	589,7	555,1	453,3	3973,1
sh segaolmejäätmed	448,4	576,3	539,4	387,3	459,9
1 elanik kg/a	138,4	180,7	173,5	144,4	1285,0
Ladestuse %	97,7	97,7	97,2	85,4	11,6

Tabel 5.5-202 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	74,316	82,847	128,313	181,743	632,495
sh segaolmejäätmed	70,272	74,803	112,791	167,86	234,31
sh paber ja kartong			8,71	0,305	0,208
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					382
sh plastid					
sh metallid					8,672
sh ohtlikud jäätmed	0,331	1,9	6,812	13,578	7,305
sh muud olmejäätmed	3,713	6,144			
Ettevõtetes	384,381	506,849	426,779	271,587	3340,64
sh segaolmejäätmed	378,081	501,527	426,581	219,48	225,61
sh paber ja kartong		5,31		23,807	3,033
sh suurjäätmed				28,3	
sh muud biolagunevad jäätmed					3112
sh plastid			0,071		
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed		0,012	0,067		
sh muud olmejäätmed			0,06		
Kokku	458,697	589,696	555,092	453,33	3973,14

Tabel 5.5-203 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Tõrva linnas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	22,42	25,38	40,11	57,90	204,56
sh segaolmejäätmed	21,20	22,92	35,26	53,48	75,78
sh paber ja kartong			2,72	0,10	0,07
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					123,54
sh plastid					
sh metallid					2,80
sh ohtlikud jäätmed	0,10	0,58	2,13	4,33	2,36
sh muud olmejäätmed	1,12	1,88			
Ettevõtetes	115,99	155,28	133,41	86,52	1080,41
sh segaolmejäätmed	114,09	153,65	133,35	69,92	72,97
sh paber ja kartong		1,63		7,58	0,98
sh suurjäätmed				9,02	
sh muud biolagunevad jäätmed					1006,47
sh plastid			0,02		
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed		0,00	0,02		
sh muud olmejäätmed			0,02		
Kokku	138,41	180,67	173,52	144,42	1284,97

Tabel 5.5-204 Olmejäätmete liigiline koostis Tõrva linnas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	16,20	14,05	23,12	40,09	15,92
sh segaolmejäätmed	15,32	12,69	20,32	37,03	5,90
sh paber ja kartong			1,57	0,07	0,01
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					9,61
sh plastid					
sh metallid					0,22
sh ohtlikud jäätmed	0,07	0,32	1,23	3,00	0,18
sh muud olmejäätmed	0,81	1,04			
Ettevõtetes	83,80	85,95	76,88	59,91	84,08
sh segaolmejäätmed	82,42	85,05	76,85	48,42	5,68
sh paber ja kartong		0,90		5,25	0,08
sh suurjäätmed				6,24	
sh muud biolagunevad jäätmed					78,33
sh plastid			0,01		
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed		0,002	0,01		
sh muud olmejäätmed			0,01		
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-205 Pakendijäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,142		13,115	1,948	11,391
Ettevõtetes	31,456	39,048	58,723	46,451	41,338
Kokku	33,598	39,048	71,838	48,399	52,729

Tabel 5.5-206 Pakendijäätmete teke Tõrva linnas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,65		4,10	0,62	3,68
Ettevõtetes	9,49	11,96	18,36	14,80	13,37
Kokku	10,14	11,96	22,46	15,42	17,05

Tabel 5.5-207 Pakendijäätmete liigiline koosseis Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,05	0,1	4,27	10,9	26,89	37,4	13,961	28,7	10,42	19,8
Metallpakendid	0,18	0,5	1,67	4,3	2,45	3,4	3,25	6,7	4,23	8,0
Paber- ja kartongpakendid	14,22	42,3	8,24	21,1	8,91	12,4	6,36	13,1	3,15	6,0
Plastpakendid	1,94	5,8	18,03	46,2	19,69	27,4	17,01	34,9	23,65	44,9
Puitpakendid										
Segapakendid	17,21	51,2	6,85	17,5	13,90	19,4	8,10	16,6	11,27	21,4
Kokku	33,60	100	39,05	100	71,84	100	48,67	100	52,73	100

Tabel 5.5-208 Biolagunevate jäätmete teke Tõrva linnas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2432	2979	3137,71	0,305	382,958
sh olmejäätmed			8,71	0,305	382,208
sh puidust					
sh reoveesetted	2432	2979	3129		
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,75
sh muu					
Ettevõtetes	539,654	526,785	353,905	3493,163	3130,435
sh olmejäätmed	6,3	5,31		23,807	3115,033
sh puidust	4,13	5,24			13
sh reoveesetted	515	508	345	3463	
sh pakendid (puit, paber, papp)	14,224	8,235	8,905	6,356	2,402
sh muu					
Kokku	2971,654	3505,785	3491,615	3493,468	3513,393

Tabel 5.5-209 Paberi ja kartongijäätmete teke Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes					8,71	100,0	0,31	1,3	0,21	6,4
ettevõttes	6,30	100,0	5,31	100,0			23,81	98,7	3,03	93,6
Kokku	6,3	100	5,3	100	8,7	100	24,1	100	3,2	100

Tabel 5.5-210 Reoveesetete teke ja käitlus Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes	2432	82,5	2979	85,4	3129	90,1			382	10,9
sh olmejäätmed									382	10,9
ettevõttes	515	17,5	508	14,6	345	9,9	3463,0	100,0	3112	89,1
sh olmejäätmed									3112	89,1
Kokku	2947	100	3487	100	3474	100	3463,0	100	3494	100,0

Tabel 5.5-211 Ohtlike jäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	3,182	2,723	8,527	17,732	7,436
sh olmejäätmed	0,331	1,9	6,812	13,578	7,305
ettevõttes	11,536	0,17	7,489	15,76	2,157
sh olmejäätmed		0,012	0,067		
Kokku	14,718	2,893	16,016	33,492	9,593

Tabel 5.5-212 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*	0,049	0,02	0,02	0,079	0,055
sh olmejäätmetes	0,045	0,018	0,02	0,054	0,046
sh ohtlikud jäätmed	0,049	0,02	0,02	0,079	0,055
Ettevõttes		0,002	0,042	0,002	0,017
sh olmejäätmetes			0,04		
sh ohtlikud jäätmed		0,002	0,042	0,002	0,017
Kokku	0,049	0,022	0,062	0,081	0,072

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-213 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	50,7	45,81	40,17	1,442	88,21
sh ohtlikud jäätmed				0,82	0,007
Ettevõttes	355,98	415,36	188,444	468,54	208,371
sh ohtlikud jäätmed				14,6	2,14
Kokku	406,68	461,17	228,614	469,982	296,581

Tabel 5.5-214 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	4,713	6,144	6,866	13,885	7,083
sh ohtlikud jäätmed	1		6,866	13,872	6,16
sh olmejäätmed	3,713	6,144			
Ettevõtetes	3,95	4,5	0,06		0,52
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed			0,06		
Kokku	8,663	10,644	6,926	13,885	7,603

Tabel 5.5-215 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	3,713	6,144	5,766	11,01	7,083
sh olmejäätmetes	3,713	6,144	5,766	10,992	6,16
Ettevõtetes			0,06		0,52
sh olmejäätmetes			0,06		
Kokku	3,713	6,144	5,826	11,01	7,603

Tabel 5.5-216 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1		1,1	2,875	
sh vanarehvid					
sh romusõidukid	1		1,1	2,875	
Ettevõtetes	3,95	4,5			
sh vanarehvid	3,95	4,5			
sh romusõidukid					
Kokku	4,95	4,5	1,1	2,875	

Tabel 5.5-217 Metallijäätmete kogumine Tõrva linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,181	0,013	1,148	3,703	103,469
sh olmejäätmed					8,672
Ettevõtetes	110,18	77,147	353,963	159,088	10,07
sh olmejäätmed					
Kokku	111,361	77,16	355,111	162,791	113,539

5.5.9 Valga linn

Tabel 5.5-218 Jäätmete ke (sh kogumine) Valga linnas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete ke	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	1565	1140	1252	1172	2540
ettevõtetes	31333	15502	7823	9147	8071
Kokku	32898	16642	9075	10320	10611

Tabel 5.5-219 Olmejäätmete teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	3223,7	3638,0	3706,2	3333,3	3533,9
sh segaolmejäätmed	2507,8	3625,3	3616,1	3266,8	3356,8
1 elanik kg/a	218,5	247,8	257,9	234,2	249,7
Ladestuse %	77,8	99,7	97,6	98,0	95,0

Tabel 5.5-220 Olmejäätmete liigiline teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmete ke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	976,719	1125,88	1202,34	1013,82	1481,38
sh segaolmejäätmed	972,654	1114,39	1173,76	981,36	1350,22
sh paber ja kartong	1,361	11,127	25,483	13,101	39,417
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					0,166
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,242	0,369	3,093	19,357	24,344
sh muud olmejäätmed	2,462				
Ettevõtetes	2246,98	2512,09	2503,82	2319,45	2052,53
sh segaolmejäätmed	1535,19	2510,95	2442,38	2285,45	2006,56
sh paber ja kartong	87,039		28,28	32,387	29,737
sh suurjäätmed	173,31				
sh muud biolagunevad jäätmed	415,58		31,52		0,225
sh plastid					0,332
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,411	0,485	0,782	1,613	3,128
sh muud olmejäätmed	10,576	0,318	0,115		
Kokku	3223,7	3637,98	3706,16	3333,26	3533,91

Valgamaa omavalitsuste ühine jäätmekava aastateks 2011-2016

Tabel 5.5-221 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Valga linnas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	66,20	76,68	83,66	71,23	104,67
sh segaolmejäätmed	65,92	75,90	81,67	68,94	95,40
sh paber ja kartong	0,09	0,76	1,77	0,92	2,79
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					0,01
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,02	0,03	0,22	1,36	1,72
sh muud olmejäätmed	0,17				
Ettevõtetes	152,30	171,09	174,22	162,95	145,02
sh segaolmejäätmed	104,05	171,01	169,94	160,56	141,78
sh paber ja kartong	5,90		1,97	2,28	2,10
sh suurjäätmed	11,75				
sh muud biolagunevad jäätmed	28,17		2,19		0,02
sh plastid					0,02
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,03	0,03	0,05	0,11	0,22
sh muud olmejäätmed	0,72	0,02	0,01		
Kokku	218,50	247,77	257,87	234,18	249,69

Tabel 5.5-222 Olmejäätmete liigiline koostis Valga linnas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	30,30	30,95	32,44	30,42	41,92
sh segaolmejäätmed	30,17	30,63	31,67	29,44	38,21
sh paber ja kartong	0,04	0,31	0,69	0,39	1,12
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					0,00
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,01	0,01	0,08	0,58	0,69
sh muud olmejäätmed	0,08				
Ettevõtetes	69,70	69,05	67,56	69,58	58,08
sh segaolmejäätmed	47,62	69,02	65,90	68,56	56,78
sh paber ja kartong	2,70		0,76	0,97	0,84
sh suurjäätmed	5,38				
sh muud biolagunevad jäätmed	12,89		0,85		0,01
sh plastid					0,01
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed	0,01	0,01	0,02	0,05	0,09
sh muud olmejäätmed	0,33	0,01	0,003		
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-223 Pakendijäätmete teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	63,871	10,458	30,146	27,163	41,29
Ettevõtetes	304,856	212,134	218,975	293,749	290,278
Kokku	368,727	222,592	249,121	320,912	331,568

Tabel 5.5-224 Pakendijäätmete teke Valga linnas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	4,33	0,71	2,10	1,91	2,92
Ettevõtetes	20,66	14,45	15,24	20,64	20,51
Kokku	24,99	15,16	17,33	22,55	23,43

Tabel 5.5-225 Pakendijäätmete liigiline koosseis Valga linnas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,45	0,1	16,30	7,3	68,98	27,7	50,00	15,6	34,61	10,4
Metallpakendid	0,41	0,1	33,88	15,3	7,09	2,8	8,50	2,6	8,91	2,7
Paber- ja kartongpakendid	188,16	52,3	76,89	34,6	80,35	32,3	126,83	39,5	160,58	48,4
Plastpakendid	7,04	2,0	63,87	28,8	71,29	28,6	70,59	22,0	63,48	19,1
Puitpakendid										
Segapakendid	163,67	45,5	31,13	14,0	21,42	8,6	64,99	20,3	63,99	19,3
Kokku	359,73	100	222,07	100	249,12	100	320,91	100	331,57	100

Tabel 5.5-226 Biolagunevate jäätmete teke Valga linnas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	3,518	11,127	25,483	16,608	52,136
sh olmejäätmed	1,361	11,127	25,483	13,101	39,417
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)	2,157			3,507	12,719
sh muu					
Ettevõtetes	8304,063	5187,333	3493,49	4390,21	2959,595
sh olmejäätmed	502,619		59,8	32,387	29,962
sh puidust	4975,94	5109,92	1636,14	932	508
sh reoveesetted	1825		1717,2	2851,499	2061,8
sh pakendid (puit, paber, papp)	195,004	77,413	80,35	123,326	147,864
sh muu	805,5			450,998	211,969
Kokku	8307,581	5198,46	3518,973	4406,818	3011,731

Tabel 5.5-227 Paberi ja kartongijäätmete teke Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes	1,36	1,5	11,13	100,0	25,48	47,4	13,10	28,8	39,42	57,0
ettevõttes	87,04	98,5			28,28	52,6	32,39	71,2	29,74	43,0
Kokku	88,4	100	11,1	100	53,8	100	45,5	100	69,2	100

Tabel 5.5-228 Reoveesetete teke ja käitlus Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes	1923	100,0			1717,2	100,0	2851,5	100,0	2061,8	100,0
sh olmejäätmed	98	5,1								
Kokku	1923	100			1717,2	100	2851,5	100	2061,8	100,0

Tabel 5.5-229 Ohtlike jäätmete teke tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised	39,662	3,911	3,489	28,461	30,53
sh olmejäätmed	0,242	0,369	3,093	19,357	24,344
ettevõttes	136,427	112,581	272,222	72,211	1990,39*
sh olmejäätmed	0,411	0,485	0,782	1,613	3,128
Kokku	176,089	116,492	275,711	100,672	2020,92

*2009 aastal tekkinud ohtlike jäätmete kogus oli tingitud raudtee remondist.

Tabel 5.5-230 Tervishoiuasutuses tekkinud jäätmed tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*			0,019	0,011	0,038
sh olmejäätmetes			0,019	0,011	0,038
sh ohtlikud jäätmed			0,019	0,011	0,038
Ettevõttes	4,699	5,723	6,219	6,419	4,774
sh olmejäätmetes					0,006
sh ohtlikud jäätmed	4,259	5,603	6,051	6,206	4,558
Kokku	4,699	5,723	6,238	6,43	4,812

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-231 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	484,93		18,682	2,022	810,243
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes	20932,2	4226,82	1139,11	486,421	2452,61
sh ohtlikud jäätmed			14,27	10,78	1844,23
Kokku	21417,1	4226,82	1157,8	488,443	3262,85

Tabel 5.5-232 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,462	3,384	2,8	142,924	228,346
sh ohtlikud jäätmed		3,384	2,8	22,924	27,11
sh olmejäätmed	2,462				
Ettevõtetes	18,084	111,514	167,336	216,884	71,784
sh ohtlikud jäätmed	12,2		0,543	27,44	0,465
sh olmejäätmed	0,576	0,318	0,115		
Kokku	20,546	114,898	170,136	359,808	300,13

Tabel 5.5-233 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Valga linnas allas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,462		2,8	17,474	67,596
sh olmejäätmetes	2,462		2,8	17,474	21,36
Ettevõtetes	5,076	98,214	26,133	0,566	56,13
sh olmejäätmetes	0,576	0,318	0,658	0,34	0,456
Kokku	7,538	98,214	28,933	18,04	123,726

Tabel 5.5-234 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		3,384		125,45	160,75
sh vanarehvid				120	155
sh romusõidukid		3,384		5,45	5,75
Ettevõtetes	13,008	13,3	141,203	216,318	15,654
sh vanarehvid	0,808	13,3	17,01	20,947	15,654
sh romusõidukid	12,2		124,193	195,371	
Kokku	13,008	16,684	141,203	341,768	176,404

Tabel 5.5-235 Metallijäätmete kogumine Valga linnas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	485,154	3,384	18,689	7,552	929,676
sh olmejäätmed					67,234
Ettevõtetes	723,334	7420,33	1244,52	1947,52	670,32
sh olmejäätmed	24,87	0,336	0,741		12,54
Kokku	1208,49	7423,71	1263,21	1955,07	1599,996

5.5.10 Öru vald

Tabel 5.5-236 Jäätmete (sh kogumine) Öru vallas aastatel 2005-2009 jäätmearuannete andmetel eraldi kodumajapidamistes ja ettevõtetes

Jäätmete	Aasta/tonni				
	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamistes	2	3	9	4	24
ettevõtetes	29	29	32	26	33
Kokku	30	31	42	30	58

Tabel 5.5-237 Olmejäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete	2005	2006	2007	2008	2009
Olmejäätmed	30,0	28,6	39,9	28,1	42,3
sh segaolmejäätmed	30,0	28,6	38,3	28,1	41,9
1 elanik kg/a	51,2	49,7	72,8	54,1	84,0
Ladestuse %	100,0	100,0	96,0	100,0	99,0

Tabel 5.5-238 Olmejäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmete	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	1,257	1,469	7,718	2,32	11,599
sh segaolmejäätmed	1,257	1,469	7,718	2,32	11,159
sh paber ja kartong					0,02
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					0,42
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	28,744	27,125	32,18	25,74	30,731
sh segaolmejäätmed	28,744	27,125	30,58	25,74	30,731
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed			1,6		
sh muud olmejäätmed					
Kokku	30,001	28,594	39,898	28,06	42,33

Tabel 5.5-239 Olmejäätmete teke kg/elaniku kohta aastas Öru vallas aastatel 2005 - 2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	2,15	2,55	14,08	4,47	23,01
sh segaolmejäätmed	2,15	2,55	14,08	4,47	22,14
sh paber ja kartong					0,04
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					0,83
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	49,05	47,17	58,72	49,60	60,97
sh segaolmejäätmed	49,05	47,17	55,80	49,60	60,97
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed			2,92		
sh muud olmejäätmed					
Kokku	51,20	49,73	72,81	54,07	83,99

Tabel 5.5-240 Olmejäätmete liigiline koostis Öru vallas % aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	4,19	5,14	19,34	8,27	27,40
sh segaolmejäätmed	4,19	5,14	19,34	8,27	26,36
sh paber ja kartong					0,05
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					0,99
sh ohtlikud jäätmed					
sh muud olmejäätmed					
Ettevõtetes	95,81	94,86	80,66	91,73	72,60
sh segaolmejäätmed	95,81	94,86	76,65	91,73	72,60
sh paber ja kartong					
sh suurjäätmed					
sh muud biolagunevad jäätmed					
sh plastid					
sh metallid					
sh ohtlikud jäätmed			4,01		
sh muud olmejäätmed					
Kokku	100	100	100	100	100

Tabel 5.5-241 Pakendijäätmete teke tonnides Õru vallas aastatel 2005-2009

Teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,4		1,718	1,573	0,955
Ettevõtetes		1,592			2,695
Kokku	0,4	1,592	1,718	1,573	3,65

Tabel 5.5-242 Pakendijäätmete teke Õru vallas kilogrammides elaniku kohta aastatel 2005-2009

Teke	kg/elaniku kohta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,68		3,14	3,03	1,89
Ettevõtetes		2,77			5,35
Kokku	0,68	2,77	3,14	3,03	7,24

Tabel 5.5-243 Pakendijäätmete liigiline koosseis Õru vallas aastatel 2005-2009

Pakendiliik	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
Klaaspakendid	0,02	4,0	0,29	18,4	0,24	13,8	0,32	20,2		
Metallpakendid	0,01	3,5	0,06	3,9	0,07	4,0	0,09	5,5	0,12	3,4
Paber- ja kartongpakendid									0,18	4,8
Plastpakendid	0,37	92,5	1,24	77,7	1,41	82,2	1,17	74,3	0,93	25,5
Puitpakendid										
Segapakendid									2,42	66,3
Kokku	0,40	100	1,59	100	1,72	100	1,57	100	3,65	100

Tabel 5.5-244 Biolagunevate jäätmete teke Õru vallas tonnides aastatel 2005-2009

Jäätmete teke	tonni/aastas				
	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes		1,1			0,195
sh olmejäätmed					0,02
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					0,175
sh muu		1,1			
Ettevõtetes					
sh olmejäätmed					
sh puidust					
sh reoveesetted					
sh pakendid (puit, paber, papp)					
sh muu					
Kokku		1,1			0,195

Tabel 5.5-245 Paberi ja kartongijäätmete teke Öru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes									0,02	100
ettevõttes										
Kokku									0,02	100

Tabel 5.5-246 Reoveesetete teke ja käitlus Öru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005		2006		2007		2008		2009	
	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%	tonni	%
majapidamistes										
sh olmejäätmed										
ettevõttes										
sh olmejäätmed										
Kokku										

Tabel 5.5-247 Ohtlike jäätmete teke tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
majapidamised					
sh olmejäätmed					
ettevõttes			1,6		
sh olmejäätmed			1,6		
Kokku			1,6		

Tabel 5.5-248 Tervishoius tekkinud jäätmed tonnides Öru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes*					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes					
sh olmejäätmetes					
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku					

*Kodumajapidamises tekkinud tervishoiujäätmed on kõik sorteerimata ravimikogused.

Tabel 5.5-249 Ehitus ja lammutusjäätmete teke Öru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					11,642
sh ohtlikud jäätmed					
Ettevõttes					
sh ohtlikud jäätmed					
Kokku					11,642

Tabel 5.5-250 Probleemtoodetest tekkinud jäätmed tonnides Õru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Ettevõtetes					
sh ohtlikud jäätmed					
sh olmejäätmed					
Kokku					

Tabel 5.5-251 Elektri- ja elektroonikaseadmete ja nende osade, patareide ja akudest jäätmete teke tonnides Õru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh olmejäätmetes					
Ettevõtetes					
sh olmejäätmetes					
Kokku					

Tabel 5.5-252 Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) kogutud jäätmed tonnides Õru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Ettevõtetes					
sh vanarehvid					
sh romusõidukid					
Kokku					

Tabel 5.5-253 Metallijäätmete kogumine Õru vallas aastatel 2005-2009

Jäätmeteke	2005	2006	2007	2008	2009
Kodumajapidamistes	0,014		0,068	0,087	12,062
sh olmejäätmed					0,42
Ettevõtetes		0,062			0,124
sh olmejäätmed					
Kokku	0,014	0,062	0,068	0,087	12,186

6 Jäätmehoolduse arengusuunad aastatel 2011-2016

6.1 Jäätmekäitluse kavandamise lähtekohad

Jäätmekäitluse arendamisel tuleb lähtuda olemasolevast jäätmehoolduse tasemest, olemasolevatest võimalustest jäätmete käitlemisel, jäätmehooldusega seotud probleemidest ja seatud eesmärkidest. Jäätmekäitluse peamine eesmärk vastavalt Riigi jäätmekavale 2008-2013 on: jäätmete vältimine ja vähendamine ning taaskasutamisse suunamise suurendamine ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Erinevat liiki jäätmete taaskasutuse määrad ja sihtarvud on sätestatud seadustega ning *jäätmekava* koostamisel on sihtarvude saavutamisega arvestatud.

Valgamaal ei ole läbi viidud ühtegi uuringut, selgitamaks välja erinevate jäätmeliikide taaskasutuse määrasid ja baastaset. Seega on võimalik taaskasutuse lähtetaseme hindamisel kasutada teiste piirkondade tulemusi ning üleriiklikku kokkuvõtlikku statistikat.

Seda soovitakse saavutada rakendades järgnevaid meetmeid:

- Meede 1: Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine.
- Meede 2: Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine.
- Meede 3: Vanade reostuskollete likvideerimine.
- Meede 4: Soodustuste, teostuste ja regulatsioonide süsteemi arendamine ja rakendamine jäätmetekke vähendamiseks ning jäätmete käitlemise arendamiseks (sh ladestusest tulenevate keskkonnamõjude vähendamiseks ja riskide vältimiseks).
- Meede 5: Seire- ja järelevalvesüsteemi tõhustamine ning vajalike meetodikate väljatöötamine.

Meede 4 sisaldab peamiselt riigi poolt ellu viidavaid tegevusi soodustuste, toetuste ja regulatsioonide arendamiseks ja rakendamiseks ning jäätmekavas neid ei käsitleta.

Lähtudes Valgamaa omavalitsuste jäätmemajanduse olukorrast ja probleemidest, on *jäätmekavas* püstitatud jäätmekäitluselased töösuunad aastateks 2011–2016. Töösuundade püstitamisel on arvestatud Eesti jäätmemajanduses kavandatavaid muudatusi ning Euroopa Liidu direktiividest tulenevaid kohustusi ning eesmärke.

6.2 Olmejäätmete tekke prognoos

Olmejäätmete tekke vähenemist ei ole ette näha, sest suurenev tarbimine ja elanike ostujõu tõus soodustavad tekkivate jäätmekoguste suurenemist. Lõppladestamisele suunatavad jäätmekogused saavad hakata vähenema vaid siis, kui järjest rohkem jäätmeid suunatakse taaskasutusse. Selleks annab võimalusi pakendijäätmete kogumissüsteemi arendamine ning teiste jäätmeliikide kohtsortimise arendamine. Samuti vähendab lõppladestamisele minevate koguste vähendamist biolagunevate jäätmete kogumissüsteemi rakendamine.

Ladestatavate segaolmejäätmete kogust vähendab ka paranev järelevalve jäätmekäitluse üle, mille tulemusel peaks paranema jäätmetestatistika kvaliteet ning olema välistatud olukord, kus segaolmejäätmetena ladestatakse muid jäätmeliike.

Kirjeldatud segaolmejäätmete koguse vähenemine on võimalik muude jäätmeliikide koguste suurenemise arvelt.

Riigi jäätmekava 2008-2013 kohaselt prognoositakse jäätmevoogude ahelkasvu 3% aastani 2013 ning järgnevatel aastatel 1% aastas

Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2007-2008.a läbi viidud segaolmejäätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud olmejäätmete (sh eraldi pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete) koostise ja koguste analüüs“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2007.a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 285 kg segaolmejäätmeid aastas, mis teeb umbes 0,8 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas.

Olmejäätmete tekke prognoosi aluseks on kasutatud aastal 2009 tekkinud olmejäätmete koguseid kuna vaadeldaval perioodil, aastatel 2005-2009, on muutunud nii õigusloome, käivitatud pakendikogumissüsteem ning korraldatud jäätmevedu.

Teostatud prognoosi alusel on võimalik hinnata senise kogumissüsteemi efektiivsust ning seada eesmärgid süsteemi parendamiseks.

Tabel 6.2-1 Tekkinud ja hinnanguliselt tekkivad olmejäätmete kogused tonnides

Omavalitsus	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Helme vald	291	300	309	318	321	325	328	331
Hummuli vald	83	86	88	91	92	93	94	95
Karula vald	74	77	79	81	82	83	84	85
Otepää vald	2647	2727	2809	2893	2922	2951	2981	3010
Palupera vald	102	105	108	111	112	114	115	116
Puka vald	177	182	188	193	195	197	199	201
Põdrala vald	77	79	82	84	85	86	87	88
Sangaste vald	172	177	183	188	190	192	194	196
Taheva vald	67	69	71	73	74	75	76	76
Tõlliste vald	153	157	162	167	168	170	172	173
Tõrva linn	3973	4092	4215	4342	4385	4429	4473	4518
Valga linn	3534	3640	3749	3862	3900	3939	3979	4018
Õru vald	42	44	45	46	47	47	48	48
Maakond	11424	11767	12120	12483	12608	12734	12862	12990

Tabel 6.2-2 Tekkinud ja hinnanguliselt tekkivad segaolmejäätmete kogused tonnides

Omavalitsused	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Muutuse %
Helme	265	392	409	244	214	300	40
Hummuli	85	71	75	54	81	88	9
Karula	55	64	66	69	72	75	4
Otepää	1290	938	991	901	894	828	-7
Palupera	73	90	138	294	102	127	25
Puka	101	101	117	90	92	120	30
Põdrala	42	27	46	28	45	57	28
Sangaste	80	55	72	126	159	178	12
Taheva	35	36	43	44	57	66	16
Tõlliste	104	106	128	153	146	144	-1
Tõrva	448	576	539	387	460	441	-4
Valga	2508	3625	3616	3267	3357	2954	-12
Õru	30	29	38	28	42	41	-1
Määramata vald	87	362	83	264	1		-100
Maakond	5203	6474	6361	5949	5721	5420	-5

2010 on arvutuslikud vastavalt AS Veolia Keskkonnateenused 3 kvartali andmetele.

Muutuse % on arvestatud 2009-st aastast.

Tuginedes jäätmealasele aruandlusele ja uuringutele võib võita, et 2010 aastal võrreldes 2009 aastaga segaolmejäätmete kogus väheneb ca 5%. Kokkukogutavate segaolmejäätmete kogused vähenevad ka tänu korraldatud jäämeveole, mille tulemusena kogutakse ja sorteeritakse suurem osa tekkinud jäätmetest. Samas saame väita, et elanike teadlikkuse tõustes jäätmete sorteerimise osas tekkivate segaolmejäätmete kogused peaksid hakkama vähenema. Oluline on, et käesoleva *jäätmekava* kehtivusperioodil saavutataks jäätmekoguste stabiliseerumine.

6.3 Jäätmetekke- ja jäätmete ohtlikkuse vähendamise eesmärgid, eesmärkide realiseerimise vahendid ja meetmed ning jäätmete liigiti kogumise arendamine

Käesolevas punktis kajastatakse jäätmete vältimise ja vähendamise eesmäärke ning eesmärkide realiseerimise vahendeid ja meetmeid.

Jäätmetekkest ning nende käitlemisest tuleneva mõju vältimise põhimeetmeteks on:

- jäätmetekke- ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine;
- jäätmete taaskasutamine;
- jäätmete keskkonnaohtlikkuse vähendamine;
- ladestatavate jäätmete koguse ja selles biolagunevate jäätmete osatähtsuse vähendamine
- kõikide jäätmetekitajate haaramine jäätmete kogumise ja käitlemise süsteemi;
- omavalitsuse haldussuutlikkuse tõstmine nii jäätmekäitluse korraldamise kui ka järelevalve suhtes.

Jäätmete liigiti kogumise ning sortimise arendamise eesmärgiks on suurendada jäätmete taaskasutamist ning vähendada ladestamisele suunatud jäätmete osakaalu Valgamaa omavalitsustes.

6.3.1 Jäätmetekke- ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine

6.3.1.1 Olmejäätmed

Olmejäätmete tekke vältimine ja vähendamine on keeruline ülesanne, mis ei ole õnnestunud ka arenenud jäätmehooldusega riikides. Olmejäätmete koguse ja ohtlikkuse vähendamine sõltub jäätmete sortimise, lahuskogumise ja taaskasutamise määrast ning inimeste tarbimisharjumustest. Valgamaa omavalitsustes, nagu ka kogu Eestis, on prognoositav olmejäätmete tekke kasv. Enne kui saab rääkida jäätmekoguste vähendamisest, tuleb jäätmete teke stabiliseerida, seega ongi esmaseks eesmärgiks stabiliseerida aastaks 2013 tekkivate olmejäätmete kogus. Aastaks 2030 on tekkivate segaolmejäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.

Olmejäätmete ohtlikkuse vähendamise üheks suunaks on keskkonnale ja inimese tervisele ohutute materjalide (ainete) kasutamine.

Abinõud:

- kodumajapidamistes ja ettevõtetes tekkivate ohtlike jäätmete ja probleemtoodete jäätmete liigiti kogumine ja nõuetekohane edasine käitlemine;
- biolagunevate jäätmete eraldi kogumine nende kompostimiseks ja taaskasutamiseks;
- pakendi ja pakendijäätmete liigiti kogumine ja jäätmete nõuetekohane edasine käitlemine.

Jäätmete taaskasutamisel on omad piirid, millele ületamine tõstab tunduvalt investeringute vajadust ja töökulu. Paratamatult on vaja mitte taaskasutatav osa ladestada.

Jäätmetekke vähendamiseks ja sortimise ning taaskasutamise suurendamiseks saab elanikke suunata majanduslike meetmete abil. Selleks peab iga jäätmetekitaja ise maksma oma jäätmete käitlemise eest ja liigiti kogutud jäätmete käitlemine peab olema odavam, kui segajäätmete käitlemine. See motiveerib elanikke kulude vähendamiseks jälgima jäätmete teket ja neid rohkem tekkekohas sortima ja taaskasutama.

Eesmärgid:

- elanikkonna teadlikkuse tõstmine, et saavutataks olmejäätmete nõuetekohane sortimine (sh liigiti kogumine);
- stabiliseerida aastaks 2013 ladestamisele minevate segaolmejäätmete kogus;
- biolagunevate jäätmete (sh paber ja kartong, aia- ja haljastusjäätmed ning köögija sööklajajäätmed) liigiti kogumine ja taaskasutamine;
- tekkivate jäätmete ladestamine on vähenenud 20% aastaks 2020.

Vajalikud tegevused olmejäätmete käitlemisel:

- Teavituskampaaniate korraldamine elanike keskkonnateadlikkuse tõstmiseks ja keskkonnasõbralike harjumuste juurutamiseks;
- Arendada jäätmete liigiti kogumist tekkekohas.

6.3.1.2 Ohtlikud jäätmed

Peamiseks ohtlike jäätmete tekke vältimise ja koguste vähendamise abinõuks on tootmises ohtlike ainete mittekasutamine ja/või nende kasutamise vähendamine. Kõikide ohtlike ainete puhul ei ole see aga võimalik, teatavatel juhtudel võib väheohtlike materjalide kasutamisel langeda ka toodangu kvaliteediomadused. Jäätmete ohtlikkuse vähendamisel ning jäätmekäitlusest tuleneva keskkonnaohu minimeerimisel on esmatähtis koguda ohtlikud jäätmed tavajäätmetest eraldi ning need käidelda vastavaid nõudeid järgides. Ettevõtluses ning kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumis- ning üleandmissüsteem on erinev.

6.3.1.2.1 Kodumajapidamistes tekkivad ohtlikud jäätmed

Kodumajapidamistest tekkivate ohtlike jäätmete kogumissüsteemi arendamine on kohaliku omavalitsuse ülesanne. Kodumajapidamistes tekkinud ohtlikud jäätmed tuleb jäätmetekitajal koguda teistest jäätmetest eraldi ja toimetada tasuta üleandmiseks (va eterniit ja teised asbesti sisaldavad materjalid) omavalitsuste ohtlike jäätmete kogumispunktidesse või piirkondlikesse jäätmejaamadesse. Eterniidi ja asbesti sisaldavate materjalide käitlemine on tasuline.

Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumissüsteemi arendamisel on eesmärkideks:

- teha elanikkonna hulgas selgitustööd tagamaks ohtlike jäätmete sorteerimise kohapeal, teavitada elanikkonda ohtlike jäätmete kogumispunktide asukohast (kodulehel, info teadetahvil, infovoldikud postkasti jms);
- arendada ja täiustada olemasolevat ohtlike jäätmete kogumisvõrgustikku, tagades üksnes olmes tekkivate ohtlike jäätmete vastuvõtt.

6.3.1.2.2 Ettevõtluses tekkivad ohtlikud jäätmed

Ettevõtluses tekkivad ohtlikud jäätmed tuleb ettevõttel koguda muudest jäätmetest eraldi ja anda üle ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale jäätmekäitlejale ning jäätmetekitaja peab tasuma üle antud jäätmete käitluskulud.

Ettevõtluses tekkivate ohtlike jäätmete käitluse seisukohalt on eesmärkideks:

- saavutada kontroll kõikide ohtlike jäätmeid tekitavate ettevõtete üle, kaasa arvatud väikeettevõtlus (sh autotöökojad ja –lammutused);
- tagada ohtlike jäätmete kogumisel tervise- ja keskkonnakaitseliste nõuete täitmine;
- lõpetada ohtlike jäätmete käitlemine selleks õigust mitte omavate isikute poolt.

Vajalikud tegevused ohtlike jäätmete käitlemisel:

- tagada elanikelt ohtlike jäätmete tasuta vastuvõtmine omavalitsuste ohtlike jäätmete kogumispunktides ja piirkondlikes jäätmejaamades;
- elanikkonna teavitamine ohtlike jäätmete üleandmisvõimalustest,
- järelevalve teostamine.

6.3.1.3 Probleemtooted

Probleemtooted on:

- 1) kõik kodumajapidamiste elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad ning teatud osa tööstustes kasutatavatest elektri- ja elektroonikaseadmetest;
- 2) kolme kategooria (M_1 , N_1 ja $L5e$) mootorsõidukid, milles ei ole üle 9 istekoha ning mille täismass ei ületa 3,5 tonni, ja nende osad;
- 3) kõik patareid ja akud;
- 4) kõik mootorsõidukite ja nende haagiste rehvid.

Probleemtoodetele rakendatakse tootjavastutust ehk „saastaja maksab” põhimõtet, millest lähtuvalt peab tootja (toote valmistaja või maaletooja) tagama tema poolt turule lastud probleemtoodetest tekkivate jäätmete kogumise, taaskasutamise, korduskasutamise või kõrvaldamise. **See tähendab, et tootjad peavad korraldama ja kinni maksma oma toodetest tekkinud jäätmete tagasivõtmise ja kogumise ning taaskasutamise ja käitlemise.** Kaudselt on need kulud arvestatud toodete hinna sisse, ehk toote kasutaja maksab need kinni uut toodet ostes ja uuesti ta nende toodete jäätmeteks muutumisel maksma ei pea.

Kohalik omavalitsus saab probleemtoodete eraldikogumist soodustada tootjatega koostööd tehes ja elanikke teavitades. Kuna elektri- ja elektroonikaromude, rehvide, patareide ja akude üleandmine on võimaldatud Valga jäätmejaamas ja kauplustes “üks ühele” põhimõttel, siis tuleb seda süsteemi kindlasti jätkata ja arendada. Vajalik on elanike teavitamine kogumiskohtade asukohtadest kõigi võimalike infokanalite kaudu. Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja vastutuse põhimõttel ellu rakendama tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele. Rehvide kogumise ja käitlemise eest vastutavad tootjavastutusorganisatsioonid: MTÜ Eesti Rehviliit ja Rehviringlus MTÜ.

Mootorsõidukite ja nende osade utiliseerimisega Valga maakonnas *jäätmekava* koostamise ajal võivad tegeleda järgmised ettevõtted:

- Welg Varuosad OÜ, Männiku 6, Valga, 68205
- Motokoda OÜ, Valli 34a, Valga, 68205

Omavalitsuse peamised tegevused antud valdkonnas saavad olla teavitustöö ja järelevalve. Mootorsõidukite ja nende osade käitlemise puhul on eesmärgiks, et neid käideldaks kooskõlas õigusaktidest tulenevate nõuetega ja tootjad saavutaks õigusaktidega seatud eesmärgid.

Jäätmekava kontekstis on eesmärgiks:

- Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009.a. määruse nr 65 kohaselt peab tootja tagama vähemalt 4 kg kodumajapidamiste elektroonikaromude kogumise iga elaniku kohta aastas;

- tagada probleemtoodete nõuetekohane kogumine ja käitlus ning õigusaktidega seatud eesmärkide saavutamine tootjate poolt.

Vajalikud tegevused probleemtoodetest tekkinud jäätmete käitlemisel:

- aidata kaasa tekkivate elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete, vanarehvide, patareide ja akude kogumisele piirkondlikes jäätmejaamades;
- suunata romusõidukid käitlemiseks üksnes keskkonnakaitsenõuetele vastavasse ning vastavat jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavasse käitluskohta.

6.3.1.4 Pakendijäätmed

Seoses tarbimise kasvu ja kõrgeenenud nõuetega kauba pakendamisele on tekkivate pakendijäätmete hulk kasvanud ja kasvab ilmselt veelgi. Jäätmetekke stabiliseerimise ja prügilasse ladestatavate jäätmekoguste vähendamise juures tuleb pakendijäätmetele pöörata suurt tähelepanu. Reaalseks suunaks tekkinud pakendi ja pakendijäätmetest tulenevate probleemide lahendamisel on valikkogumine ja taaskasutamise suurendamine (kogumissüsteemi arendamine). Pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteem saab toimida edukalt üksnes juhul, kui toimub nende sorteerimine tekkekohas, mille tulemused sõltuvad elanikkonna kaasamise määrast.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulga vähendamiseks tuleb tagada pakendite ja pakendijäätmete kokkukogumine ning kordus- ja taaskasutus. Pakendiseaduses on määratud pakendijäätmete kordus- ja taaskasutamise sihtarvud.

Pakendiette võtja (sh vastavad taaskasutusorganisatsioonid) on kohustatud:

- tagama turustatud pakendi ja sellest tekkinud pakendijäätmete kogumise ning kordus- ja taaskasutamise vastavalt kehtestatud sihtarvudele, sh katma tegevustest tulenevad kulud;
- vältima liigiti kogutud või pakendimaterjalide kaupa sorditud tagasivõetava pakendi ja pakendijäätmete segunemist teiste jäätmete või pakendimaterjalidega;
- tagama lõppkasutajale ja tarbijale oma ohtlike aineid sisaldavate pakendite ja pakendijäätmete tagastamisvõimalused, arvestades jäätmeseaduses ja kemikaaliseaduses ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud käitlemise nõudeid.

Pakendi ja pakendijäätmete liigiti kogumisel ja taaskasutusse suunamisel on eesmärgiks arendada koostöös taaskasutusorganisatsioonidega kogu omavalitsust hõlmav pakendi ja pakendijäätmete kogumisvõrgustik.

Eesmärgid:

- edendada pakendi ja pakendijäätmete eraldikogumist tekkekohas;
- arendada koostöös taaskasutusorganisatsioonidega pakendi ja pakendijäätmete kogumisvõrgustikku;
- arendada koostöös taaskasutusorganisatsioonidega ja poodidega (taaraautomaadid) tagatistrahaga pakendite kogumissüsteemi.

Vajalikud tegevused pakendijäätmete käitlemisel:

- pakendijäätmete kogumisvõrgustiku arendamine, sh lepingu(te) sõlmimine pakendi taaskasutusorganisatsiooni(de)ga, täiendavate kogumiskohtade rajamine hajaasustusaladele;
- elanikkonna teavitamine pakendijäätmete kogumissüsteemist (sh konteinerite asukohad, konteinerite suurus ja värvus jms).

6.3.1.5 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate olmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. *Jäätmeseadus* näeb ette prügilasse ladestatavate biolagunevate jäätmete hulga vähendamist. Selleks on seatud piirangud biolagunevate jäätmete sisaldusele prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas järgmiselt:

- mitte üle 45 massiprotsendi alates 2010. aasta 16. juulist,
- mitte üle 30 massiprotsendi alates 2013. aasta 16. juulist,
- mitte üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist.

Prügilasse ladestatavate biolagunevate jäätmete hulga vähendamiseks on tarvis biojäätmeid teistest olmejäätmetest eraldi koguda. Eraldi tuleb koguda paberit ja kartongi ning võimalusel kompostitavaid biolagunevaid jäätmeid ja tagada nende bioloogiline ringlussevõtt (kompostimine).

6.3.1.5.1 Paberi- ja kartongijäätmed

Paberi ja kartongi eraldi kogumise eesmärgiks on vähendada koos olmejäätmetega ladestatavate paberi ja kartongi kogust 40% võrra aastaks 2013. Selline paberijäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi ja kartongi kogumisvõrgustiku tõhustamise ja teavitamise abil. Vanapaberi ja –kartongi kogumisel on oluline elanike teavitamine, millist vanapaberit võib kogumismahutisse panna ja millist mitte. Ümbertöötlemiseks ei sobi kiletatud või määrdunud paber ja kartong. Vanapaberi hulka visatud olmejäätmed võivad rikkuda kogu konteineri sisu. Määrdunud paberi võib panna kompostitava materjali hulka, kui seda ei ole liiga palju. Üldiselt ei ole otstarbekas paberit kompostida, kuna paber laguneb aeglaselt ja on eraldi kogutuna väärtuslikum materjal teisese toormena.

Lisaks kodumajapidamistes tekkivatele paberi- ja kartongijäätmetele on oluline suunata taaskasutusse ettevõtetes tekkiv vanapaber.

Eesmärgid paberi ja kartongi kogumisel:

- tõhustada vanapaberi ja kartongi eraldi kogumist kodumajapidamistes, asutustes ja ettevõtetes;
- aastaks 2013 vähendada koos segaolmejäätmetega ladestatavate paberi ja kartongi kogust 40% võrra;
- aastaks 2020 vähendada segaolmejäätmetega ladestatavate paberijäätmete kogust 75% võrra.

Vajalikud tegevused paberi- ja kartongijäätmete käitlemisel:

- kõikides KOV-i asutustes vanapaberi ja kartongi eraldi kogumine 2013.a.;
 - koolides viia sisse vanapaberikogumisvõistlus, mida premeeritakse klassiekskursioonidega
- elanikkonna ja ettevõtete teavitamine paberi ja kartongi üleandmisvõimalustest.

6.3.1.5.2 Haljastusjäätmed

Haljastusjäätmetest saab eristada valla haljastusjäätmed ja koduaedades tekkivad aia- ja haljastusjäätmed. Ühiskondlike haljasalade (sh pargid, kalmistu) hooldamisel tekkivate jäätmete käitlemisel on eesmärgiks suunata need 100% kompostimisele.

Koduaedades tekkivate haljastusjätmete koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et 01.01.2008 on haljastusjätmete panek olmeprügi hulka keelatud.

Eesmärgid kompostitavate jätmete käitlemisel:

- suunata jätkuvalt kõik haljasaladel, parkides ja kalmistutel tekkivad haljastusjätmed kompostimisele.

Vajalikud tegevused haljastusjätmete käitlemisel:

- haljasaladel tekkivate haljastusjätmete kompostimisse suunamine.

6.3.1.5.3 Köögi- ja sööklajajätmed

Köögi- ja sööklajajätmed tuleb võimaluse korral jätkuvalt, kas kompostida kohapeal või anda loomadele söögiks.

Eesmärgiks köögijätmete eraldi kogumine ja kompostimine koos muude biolagunevate jätmetega (aia- ja haljasjätmed) kohapeal, tagada oskusteabe ja info olemasolu ning kättesaadavus sihtgrupile 2013.a.

Eesmärgid kompostitavate jätmete käitlemisel:

- laiendada biolagunevate jätmete kohtkompostimist, taaskasutada (kompostida) eramajapidamistes biolagunevaid jätmeid 85% ulatuses 2020.a.;

Vajalikud tegevused köögi- ja sööklajajätmete käitlemisel:

- teavitustöö eramute biolagunevate jätmete kompostimise edendamiseks;
- toitlustusega tegelevates ettevõtetes eraldi käitlemise kohustuse kohaldamine.

6.3.1.5.4 Reoveesete

Reoveesete kasutamist põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel reguleerib keskkonnaministri 30.detsembri 2002.a. määrusega nr 78. Nimetatud määrus on kooskõlas Jäätmeseadusega, Veeseadusega ning arvestab ka Euroopa Nõukogu direktiivi 86/278/EMÜ keskkonna, eriti mulla kaitsmise kohta reoveesetete kasutamisel põllumajanduses. Määruses käsitletakse reoveesete kasutamist põllumajanduses, lubatud raskemetallide sisaldust ning seda, kui sageli võib setet põldudele laotada.

Reoveesete käitlemise eesmärgid:

- tagada elanikkonnale kvaliteetne joogivesi;
- tagada reoveepuhastite reoveesete töötamise vastavus keskkonnanõuetele;
- suunata kogumis- ja setekaevude sete reoveepuhastitesse.

Vajalikud tegevused eesmärkide realiseerimiseks:

- viia reoveesete käitlemine ja kasutamine kooskõlla kehtivate õigusaktidega 2019.a.;
- tuleb osaleda projektides, mis tagavad elanikkonnale puhtama joogivee, reovee nõuetekohase puhastuse ning keskkonda lastava heitvee puhtuse.

6.3.1.6 Ehitus- ja lammutusjätmed

Ehitus- ja lammutusprahi kogus sõltub otseselt majanduslikust olukorrast. Mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub vanade majade lammutamine ja uute ehitamine ning uute teede rajamine.

Jäätmekoguste ja ohtlikkuse vähendamise ja taaskasutamise eeldused peituvad eelkõige uusehitiste projekteerimises ja planeerimises. Otseselt sõltub jäätmetekke minimeerimine ehitus- ja remondiettevõtete tegevusest. Ehitus- ja lammutustöödel saab jäätmeid vältida ja vähendada mõistliku töökorraldusega jäätmete tekkekohas. Selleks tuleb:

- rakendada ulatuslikumalt kohtsorteerimist;
- propageerida üha enam keskkonnasõbralike ning lihtsalt taaskasutatavate materjalide kasutamist;
- suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- vähendada materjalide raiskamist tööde kõikidel etappidel;
- vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- nõuda ehituse kõigis etappides tekkivate ohtlike jäätmete eraldamist ja kogumist, et tagada nende eraldi käitlemine;
- lammutusjätmete hulgast, kus on võimalik, eraldada turuväärtust omavad materjalid;
- lammutusjätmete hulgast eraldada materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada probleeme ning kvaliteedi langust;
- jäätmekäitluse nõuete sidumine ehitusdokumentatsiooniga.

Eraldi eesmärgina tuleb rõhutada kontrolli saavutamist ehitus- ja lammutusprahi tekke üle, kuna osa ettevõtete tegevuses tekkivatest jäätmetest pannakse sageli olmejäätmete kogumiseks mõeldud konteineritesse. Seda eriti väikeste ehitus- ja remondiettevõtete tegevuse käigus.

Põhiliseks ehitus- ja lammutusprahi käitluskemiks on tekkivate jäätmete kohapealne sorteerimine ja järgnev taaskasutamine. Ehitus- ja lammutusjätmeid saab taaskasutada järgnevalt:

- täitematerjalina, kus ei ole esitatud kõrgeid kvaliteedinõudeid;
- sorditud jäätmete taaskasutamine otseses ringluses;
- sorditud ja ohtlike lisanditeta puidujätmete põletamine.

Puhast puitu võib kasutada ehitusmaterjalitööstuses, kütteks või hakituna kompostis. Puidu taaskasutamist raskendab asjaolu, et ta on tavaliselt kas immutatud, lamineeritud või värvitud. Juhul, kui jäätmete tekkekohas puudub võimalus nende sortimiseks või see osutub majanduslikult ebaotstarbekaks, tuleb jäätmed sortimiseks üle anda vastavale jäätmelooga jäätmekäitlusettevõttele.

Eesmärgid ehitus- ja lammutusprahi käitlemisel:

- saavutada kontroll tekkiva ehitus- ja lammutusprahi ja selle käitlemise üle;
- ehitus- ja lammutusprahi maksimaalne sortimine (sh. ohtlikud jäätmed);

Vajalikud tegevused eesmärkide realiseerimiseks:

- elanikkonna teavitamine ehitus- ja lammutusprahi käitlusnõuetest ja sortimisvõimalustest.

6.3.1.7 Suuremõtmelised jäätmed

Omavalitsuste elanikke tuleb teavitada võimalusest, et suuremõtmelisi jäätmeid on võimalik üle anda piirkondlikes jäätmejaamades

Eesmärgid:

- vältida omavalitsuse territooriumi risustamist suuremõõtmeliste jäätmetega;
- suurema kasutusväärtusega esemete taaskasutamine.

Vajalikud tegevused eesmärkide saavutamiseks:

- elanike teavitamine suuremõõtmeliste jäätmete üleandmisvõimalustest.

6.3.1.8 Tervishoiuasutuste jäätmed

Vastavalt keskkonnaministri määruse 29.04.2004 nr 38 “Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded” kohaselt ei tohi prügilasse ladestada tervishoiu- ja veterinaarasutuste nakkusttekitavaid jäätmeid. Kõlbmatute ravimite käitlemist reguleerib *ravimiseadus*. Tervishoiul tekkivad riskijäätmed tuleb üle anda vastavat jäätmeluba omavale jäätmekäitlejale.

Eesmärk tervishoiuasutuste jäätmete kogumisel:

- kõigi tervishoiuasutuste maksimaalne kaasamine tervishoiujäätmete kogumissüsteemi.

Vajalikud tegevused eesmärkide saavutamiseks:

- tervishoiuasutustele teabe jagamine tervishoiujäätmete käitlussüsteemi kohta;
- järelevalve tervishoiuasutuste jäätmekäitluse üle;
- tervishoiul tekkivate riskijäätmete suunamine kahjutustamisele;
- ohtlike jäätmete üleandmine ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

6.3.1.9 Ettevõtluses tekkivad jäätmed

Ettevõtetes tuleb rakendada jäätmevaeseid tehnoloogiaid ja parimat võimalikku tehnikat, vähendamaks jäätmete ohtlikkust ja suurendamaks nende taaskasutust. Jäätmekäitlusega tuleb arvestada juba tootmise kavandamisel. Ettevõtluses tekkivate jäätmete taaskasutusse suunamisel on oluline rakendada jäätmete liigiti sorteerimist.

Eesmärgiks tuleb seada kõikide eraldikogutud jäätmete taaskasutusse suunamine, kui see on majanduslikult ja tehniliselt võimalik.

Eesmärgid:

- uute ja rekonstrueeritavate ettevõtete puhul parima võimaliku tehnika ja tehnoloogia rakendamine;
- kõikide ettevõtete jäätmekäitlussüsteemi parem korraldatus.

Puidujäätmed

Puidujäätmete koguse vähendamine on seotud puidu kui loodusvara säästva kasutamisega.

Võimalused selleks on järgmised:

- kadude (jäätmevoolude) vähendamine puidu töötlemisel ja parima võimaliku tehnika ja tehnoloogia rakendamine;
- puidujäätmete kasutamine teisese toormena.

Vajalikud tegevused eesmärkide saavutamiseks:

Tekkivate puidujäätmete taaskasutamise võimalused on järgmised (mitte ohtlike ainete töödeldud puidujäätmed):

- puidujäätmete põletamine energia tootmiseks;
- puidujäätmete kompostimine koos teiste biolagunevate jäätmetega;

- puidujäätmete (nt puukoore) kasutamine haljastuses;
- saepuru kasutamine loomadele allapanuks.

6.3.1.10 Põllumajandusjäätmed

Loomsete jäätmete käitlemist käsitlevad *Loomatauditõrje seadus* ning põllumajandusministri määrus «Loomsete jäätmete liigitus, nende käitlemise veterinaarnõuded ning käitlemisega tegelevate ettevõtete tunnustamise kord».

Põllumajandusjäätmete käitlemise eesmärgid:

- hea põllumajandustava rakendamine;
- loomaväljaheidete käitlemisel tuleb nende hoidmine ja taaskasutamine viia kooskõlla keskkonnanõuetega;
- põllumajanduses tekkivate riskijäätmete (loomsete jäätmete) keskkonnaohutu käitlemine.

Vajalikud tegevused eesmärkide saavutamiseks:

- põllumajanduses tekkivad jäätmed (taimekasvatusejäätmed ja sõnnik) tuleb kasutada väetisena;
- kõrge orgaanilise aine sisaldusega põllumajandusjäätmed (riknenud viljad, põhk jmt) tuleb taaskasutada kompostimisel;
- loomaväljaheidete hoidmine ja taaskasutamine peab toimuma veekaitseõuetele vastavates sõnniku- ja virtsahoidlates, laotamisel peab järgima ruumilisi ja ajalisi piiranguid ning laotusnorme;
- kõrge ja eririskiga loomsed jäätmed tuleb viia vastavat litsentsi omavatesse ettevõttesse, kus töödeldakse jäätmed ümber lihakondijahuks, mis hävitatakse põletamise teel;
- madala riskiastmega jäätmeid võib käidelda tehastes, kus on piisava võimsusega ja vastava looga varustatud töötlemiskeskused.

6.3.1.11 Jääkreostus

Saastunud pinnase kahjutustamise ja jääkreostuse likvideerimisega tegeldakse konkreetsete objektide kaupa. Esimese järjekorrast tuleb jääkreostus likvideerida seal, kus see kujutab potentsiaalset ohtu inimeste tervisele ja/või keskkonnale (nt pinna- ja põhjavee saastumise oht).

Seejärel asutakse järk-järgult likvideerima jääkreostust paikades, kus otsene oht inimeste tervisele ja keskkonnale puudub.

Eesmärk:

- Elanike ja keskkonna ohutuse tagamine ja edaspidi avastatavate jääkreostusobjektide likvideerimine.

Vajalikud tegevused eesmärkide saavutamiseks:

- Valga prügilä sulgemise ja korrastamise lõpetamine;
- Nõuda maaomanikelt jääkreostuse likvideerimist;
- Aidata kaasa maaomanikke jääkreostuse likvideerimiseks vajalike lahenduste leidmisel

6.3.2 Jäätmete taaskasutamine, keskkonnaohutu kõrvaldamine

6.3.2.1 Jäätmete taaskasutamine

Säästva arengu printsiipe järgides on oluline võimalikult suures koguses juba tekkinud jäätmeid taaskasutada, kui see on tehnoloogiliselt võimalik ning sellega ei kaasne ülemääraseid kulutusi. Jäätmete taaskasutamine on jäätmekäitlustoiming, millega jäätmed või neis sisalduvad materjalid võetakse kasutusele toodete valmistamisel, töö tegemisel või energia tootmisel (sh kasutamine kütusena, pinnastöötlus põllumajandusliku kasutamise eesmärgil või keskkonnaseisundi parandamiseks jms).

Peamise osa taaskasutatavatest jäätmetest moodustavad põllumajandusjäätmed (peamiselt loomade väljaheidet koos allapanuga), mida kasutakse põllumajanduses väetisena.

Puidujäätmeid taaskasutatakse peamiselt kütusena puidutööstusettevõtetes kohapeal. Samuti toimub puidujäätmete taaskasutamine põllumajandustootjate poolt, kes kasutavad puidujäätmeid näiteks loomakasvatades. Väiksemas koguses kasutatakse muudel viisidel kasutuskõlbmatuid puidujäätmeid komposti valmistamisel.

Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine toimub tunduvalt suuremas ulatuses, kuid see ei kajastu vastavas aruandluses.

Paberi- ja papijäätmed suunatakse taaskasutusse.

Veel taaskasutatakse kogutud metallijäätmed ning väikeses koguses ka muid jäätmeid.

Eesmärgid ja tegevused:

- Taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteemi laiendamine;
- Elanikkonna teadlikkuse tõstmine, et saavutada olmejäätmete sorteerimine;
- Tekkivate olmejäätmete (ka pakendijäätmete) taaskasutamine võimaluste piires;
- Biolagunevate jäätmete kohtsorteerimise, kompostimise võimaluste ja vajaduste kindlaks määramine;
- Jäätmete taaskasutamise osakaalu saavutamine 30 - 40% kogutavatest jäätmetest (5 aasta jooksul);
- Ohtlike ainete kasutamise vältimine või nende kasutamise vähendamine tagamaks hilisema jäätmete taaskasutuse võimaluse;
- Puidujäätmete taaskasutamine ettevõtte siseselt – teiste toodete tootmiseks (puidugraanuli või -briketi tootmine), soojusenergia tootmiseks;
- Puidujäätmete kompostimine koos reoveesette, haljastusjäätmete ning kodumajapidamistes tekkinud biolagunevate jäätmetega (nt. toidujäätmed) ;

Puidujäätmete kasutamine soojusenergia tootmiseks väljaspool ettevõtte territooriumi (kaugküttevõrgustik ja eramajapidamised).

6.3.2.2 Keskkonnaohutu kõrvaldamine

Jäätmete kõrvaldamine on toiming, millega jäätmed viiakse keskkonda. Valgamaal on peamiseks jäätmete kõrvaldamistoiminguks nende maapealne ladustamine peamiselt prügilas, teataval määral toimub ka jäätmete põletamine või muul viisil kõrvaldamine.

Kuni 2009 aasta 16. juulini ladestati jäätmeid Valga prügilasse. Peale Valga prügilasulgemist toimub jäätmete kõrvaldamine jäätmekäitlejate poolt vastavalt jäätmelubadele.

Loomsete jäätmete käitlemise, sh. kõrvaldamisega, tegelevad ettevõtted peavad olema tunnustatud Veterinaar- ja Toiduameti poolt. Eri riskiastmega loomsed jäätmed suunatakse käitlemiseks vastavat tunnustust omavatesse ettevõtetesse.

Jäätmete põletamine on lubatud ainult vastavat luba omavas ettevõttes. Ilma vastava loata on jäätmete põletamine keelatud, välja arvatud ohtlikke aineid mitte sisaldavate paberi-, kartongi- ja keemiliselt töötlemata puidujäätmete põletamine.

Riigi jäätmekava kohaselt on võimalus jäätmeid põletada jäätmepõletustehases. Mil viisil hakkab riiklikul tasemel kujunema jäätmete suunamine põletusse ei ole hetkel teada. Võimalike variantidena on käsitletud nii jäätmete põletamist kui MBT rakendamist. Valiku ühe või teise toimingu osas tingib majanduslik mõttekus, projektide arendajate eelistused, koostöösoov ja -valmidus. Juhul, kui masspõletustehas ei ole majanduslikult põhjendatud lahendus, on alternatiiviks MBT rakendamine, mis võimaldaks samuti vähendada kogu Kagu-Eesti jäätmete ladestuskogust.

SEI Tallinna poolt 2007. a läbiviidud olusringipõhisel uuringu *Olmejäätmete käitlusalternatiivide keskkonnamõjude ja majanduskulude olusringipõhine uuring* tulemused näitasid, et kõige optimaalsem on jäätmekäitlusstsenaarium, kus võimalikult suur kogus olmejäätmeid suunatakse taaskasutusse materjali ringlussevõtuna ning ülejäänud jäätmed põletatakse võimalikult suures koguses energiatootmise eesmärgil.

Jäätmekäitluse korraldamisel kohalikul tasemel on vajalik arvestada üldise jäätmekäitlussüsteemi arenguga, kuid piirkondlikud projektid peavad olema omavahel koordineeritud. Vastasel juhul on oht, et toimub jäätmekäitlusvõimsuste üle- või aladimensioneerimine, dubleerimine.

Jäätmeveo optimeerimine on äärmiselt oluline keskkonnakaitse ülesanne, sest tagamaks jäätmete keskkonnaohutut kõrvaldamist kasutatakse taastumatuid loodusvarasid ning põhjustatakse keskkonnale korvamatut kahju. Kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete korraldatud vedu ehk ühe jäätmekäitlusfirma teenuste kasutamine aitab optimeerida jäätmevedu ning vähendada kulusid ja transpordist põhjustatud keskkonناسaastet. Kõigis Valgamaa omavalitsustes toimub alates 2009 aastast korraldatud jäätmevedu.

6.3.3 Jäätmekäitluseks vajalik loodusvara

Jäätmeseaduses on jäätmekäitluseks vajaliku loodusvara all mõeldud vee, turba, savi ja pinnase kasutamise mahu hinnangut. Vähesel määral võivad erinevad loodusvarad leida kasutust jääkreostuste likvideerimisel. Vaja mineva loodusvarade maht selgub juba konkreetsete tegevuste kavandamise ning projekteerimise käigus.

6.3.4 Koostöö omavalitsuste vahel

Jäätmekäitlus on valla- ja maakonnapiire ületav tegevus. Jäätmekäitluse paremaks ning hõlpsamaks korraldamiseks on otstarbekas teha koostööd omavalitsuste vahel. Samuti on otstarbekas teatud küsimustes teha koostööd naaberomavalitsustega naabermaakondades.

Peamised ühistegevuse valdkonnad on:

- projektide, rahataotluste koostamine;
- korraldatud jäätmeveo konkursi korraldamine;
- jäätmealase statistika, arvestuse, registrite pidamine;
- selgitustöö ja ürituste korraldamine, teavitamine;
- jäätmekava koostamine;
- jäätmealaste uuringute korraldamine;
- jäätmemajanduse korraldus terviklahendusena koostöös.

6.3.5 Elanike ja ettevõtete teadlikkuse arendamine

Kaasaegne jäätmekäitluse arendamine ei ole üksnes tehniline vaid ka sotsiaalne probleem. *Jäätmekavaga* püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmetekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada.

Valmisolek on omakorda seotud motiiviga – vähendada jäätmekäitluse maksumust, parandada elukeskkonda tervikuna jne.

Antava teabe järgi on jagunemine järgmine:

- Üldine teave – jäätmekäitluse üldised põhimõtted, eri jäätmeliikide iseloomustus, näiteks koduses majapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kohta;
- Konkreetne teave – teavitamine ja informatsioon käitlusskeemide, eraldi kogutud jäätmete vastuvõtu asukohtade ning lahtioleku aegade kohta, jäätmeveo maksumuse kohta jne;
- Jäätmekäitluse tehnoloogia – info jäätmete kohtsortimise ja koduses majapidamises võimalike tehnoloogiate rakendamise kohta (näiteks milliseid jäätmeid kompostida, kompostimistehnoloogia, komposti kasutamine, milliseid jäätmeid võib põletada jne).

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet. Kuna interneti kasutamine on maapiirkondades piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida paber kandjal. Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitav on viia läbi erinevaid kampaaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored), asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormata antava infoga üle. Laialt jagatav info peab olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Selgitustöö mõningad põhimõtted, probleemid ja lahendused on järgmised:

- Jäätmekäitluse alane selgitustöö ja teavitamine peab olema üldise säästliku eluviisi propageerimise kontekstis ja haakuma teiste valdkondadega;
- Jäätmekäitlussüsteemi rakendamine ei ole ühekordne kampaania, vaid vajab pidevat selgitustööd;
- Oluline on teavitamise ja selgitustöö õige ajastamine; selgitustöö, teabe ja abinõude rakendamise vahel ei tohiks olla suurt ajalist vahet; kui midagi selgitatakse, siis abinõude kompleks peab selle järgnema;
- On oluline praktilise kogemuse omandamine, seda eriti jäätmete sortimise, biolagunevate jäätmete kompostimise ja komposti kasutamise osas; võimaluseks on pilootseadmete paigaldamine.

Võimalikud jäätmekäitluse alased elanikkonna kaasamise projektid oleksid järgmised:

- Keskkonnasõbraliku ettevõtte valimine (keskkonnanõuete täitmisel ja keskkonna säästmisel edukate ettevõtete tunnustamise konkurss) nt kord aastas;
- Infovoldiku koostamine piirkonna jäätmekäitlusnõuete tutvustamiseks;
- Infovoldiku koostamine piirkonnas asuvate eraldi kogutud jäätmete (sh. ohtlikud jäätmed, pakendijäätmed, vanapaber, suuremõõtmelised jäätmed jmt) üleandmisvõimaluste tutvustamiseks;
- propageerimiseks (esialgu oleks sihtrühmaks eramajade elanikud, hiljem eraldi materjalid korrusmajade Infovoldiku koostamine biolagunevate jäätmete kohapealse taaskasutamise tarbeks);
- Ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemise nõudeid ja nende üleandmisvõimaluste tutvustava infovoldiku koostamine;

Õpilastele suunatud üritused – erinevad konkursid ja võistlused, ühisüritused.

6.4 Järelevalve

Järelevalvet jäätmekäitluse osas teostavad järgmised institutsioonid:

- Omavalitsused;
- Keskkonnainspeksioon;
- Veterinaar- ja Toiduamet;
- Maksu- ja Tolliamet;
- Tarbijakaitseamet;
- Ravimiamet;
- Terviseamet;

Keskkonnajärelevalve seadus kehtestab keskkonnajärelevalvet teostavate, samuti keskkonnajärelevalvele allutatud isikute ning asutuste õigused ja kohustused ning järelevalve toimingute korra.

Kohaliku omavalitsustsuse volikogu kehtestatud keskkonnakaitse- ja –kasutuslaste otsuste järgimist kontrollivad volikogu poolt selleks volitatud isikud või instantsid või kui neid ei ole määratud, siis vallavalitsus.

Järelevalve tõhustamine on vajalik jäätmekäitluslaste rikkumiste vähendamiseks. Selleks omakorda on oluline jäätmevaldajatest ülevaate saamine, mille juures aitab jäätmevaldajate register. Keskkonnajärelevalvega peaks omavalitsuses tegelema kindlad inimesed. Järelevalve tõhustamiseks tuleb teha pidevat koostööd SA Valga Piirkonna Keskkonnakeskuse, Keskkonnainspeksiooni, Keskkonnaameti, Politsei- ja Piirivalveameti, Veterinaar- ja Toiduameti Valgamaa Veterninaarkeskuse, Tarbijakaitseameti ning teiste omavalitsuste ja jäätmevedajatega. Tõhusat abi annab jäätmealaste õigusrikkumiste avastamiseks elanike kaasamine.

Järelevalve tõhustamise *eesmärgid*:

- jäätmekäitluslaste rikkumiste viimine miinimumini.

Eesmärkide realiseerimiseks vajalikud tegevused:

- tuleb määrata või volitusi anda keskkonnajärelevalvega tegelevatele isikutele või instantsidele;
- regulaarselt tuleb kontrollida eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitlust, vajadusel rikkujate karistamine;
- tuleb kontrollida korraldatud jäätmeveo toimimist;
- tuleb regulaarselt kaasajastada jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja tulenevalt seadusandluse muudatustest;
- elanikkonna teadlikuse tõstmine ja koolitus.

6.5 Jäätmehoolduse arendamine ja rahastamine

Vastavalt *Keskkonnatsude seaduse* § 15 ja § 21 nimetatud olmejäätmete kõrvaldamise eest kantakse kehtinud saastetasumäära järgi arvutatud saastetasust 75 protsenti jäätmete päritolukoha kohaliku omavalitsuse eelarvesse jäätmehoolduse arendamiseks ja 25 protsenti riigieelarvesse.

Vastavalt *Keskkonnatsude seaduse* § 21-le on saastetasu tavajäätmete prügilasse ladestamisel alates 2006. aasta 1. jaanuarist – 122 krooni, alates 2008. aasta 1. jaanuarist – 133 krooni, alates 2009. aasta 1. jaanuarist – 156,5 krooni, alates 2010. aasta 1. jaanuarist – 188 krooni, alates 2011. aasta 1. jaanuarist – 225 krooni, alates 2012. aasta 1. jaanuarist – 270 krooni, alates 2013. aasta 1. jaanuarist – 325 krooni, alates 2014. aasta 1. jaanuarist – 389 krooni, alates 2015. aasta 1. jaanuarist – 467 krooni;

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine kohaliku omavalitsuse ülesanne. Jäätmehoolduse all mõistab seadus jäätmekäitlust, järelevalvet jäätmekäitluse üle ja jäätmekäitluskohtade järeelhooldust.

Omavalitsuste jäätmehoolduse arendamise aluseks on omavalitsuste volikogu poolt kinnitatud jäätmekava. Pakendijäätmete ning probleemtoodete kogumist *Pakendiseaduse* ja *Jäätmeseaduse* kohaselt korraldavad tootjad ja taaskasutusorganisatsioonid ning see toimub tootja finantseerimisel. Tarbijale peab pakendijäätmete ja probleemtoodete üleandmine olema tasuta. Jäätmekava peab vastama kehtivale seadusandlusele ja sellepärast tuleb kava perioodiliselt üle vaadata ja vajadusel viia kooskõlla kehtiva seadusandlusega.

Jäätmekäitluses rakendatakse printsiipi „saastaja maksab“, mis tähendab, et jäätmetekitaja maksab ka jäätmekäitluse eest. Hetkel ei ole see printsiip Eestis täielikult rakendunud – paljud jäätmetekitajad ei oma jäätmekonteinereid ega kasuta jäätmekäitlusfirmade teenust. Jäätmed viiakse teistele isikutele kuuluvatesse konteineritesse või ladestatakse „metsikutesse prügilatesse“.

6.5.1 Omavalitsuse kulud

Jäätmekäitluse rahastamise osas võib kohaliku omavalitsuse jaoks olulised aspektid tinglikult jagada *Jäätmeseadusest* tulenevalt alljärgnevalt:

- **jäätmehoolduse korraldamine** – korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimine, sh korraldatud jäätmeveost jäätmevaldajate vabastamine. Samuti kindlustada jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele ja kokkukandepunktidele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.
- **jäätmehoolduse arendamine** – jäätmealase teabe levitamine, jäätmealane nõustamine ja jäätmehoolduse kavandamine või muu tegevus, mille eesmärk on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset;
- **jäätmete sortimise korraldamine** - jäätmejaamade, sorteerimis- ja ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamine ja haldamise korraldamine;
- **jäätmekäitluskohtade rajamine** - kodumajapidamistes tekkivate taaskasutavate jäätmete kogumiseks rajatavad jäätmejaamad ning jäätmete liigitikogumise punktid ja nende jooksvate kulude katmine;
- **ohtlike jäätmete kogumise korraldamine** - kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumise korraldamine (v.a tootja vastutusega jäätmed);
- **keskkonnajärelevalve teostamine**

6.5.2 Jäätmevaldaja kulud

Jäätmevaldajate kulude allikaks on keskkonnakaitse ja jäätmehoolduse üldpõhimõte – saastaja maksab. Saastaja maksab printsiibist lähtuvalt peab jäätmete tekitaja rahastama enda poolt tekitatud jäätmete käitlemise. Jäätmevaldajate otsesed kulud jäätmehooldusele on seotud nende poolt tekitatud segaolmejäätmete üleandmisega korraldatud jäätmeveo kogumissüsteemile. Korraldatud jäätmeveo rakendumisel määratakse kindlaks jäätmeveo teenustasu piirmäär, mis peab olema piisav, et katta jäätmekäitluskoha rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järeelhoolduskulud ning jäätmete veokulud.

Kui palju saastetasu laekub järgnevatel aastatel omavalitsuste eelarvesse on raske prognoosida, kuna eesmärgiks on arendada pidevalt jäätmete liigiti kogumist ja taaskasutamist ning seega prügilasse ladestamisele minevad kogused vähenevad.

Ühelt poolt saab siin kohalik omavalitsus kasutada oma eelarvesse laekunud saastetasu osa ja teiselt poolt saab taotleda toetust riiklikust Keskkonnaprogrammist (KIK), mida rahastatakse ka saastetasudest.

Hetkel toimub omavalitsustes jäätmekäitluse rahastamine järgmiselt:

- 1) ettevõtted maksavad ise ettevõttes tekkinud nii tavajäätmete kui ohtlike jäätmete käitlemise eest;
- 2) jäätmeveofirmaga lepingu sõlminud isikud tasuvad firma hinnakirja alusel;
- 3) tootjate- ja taaskasutusorganisatsioonide poolt rahastatav jäätmekäitus;
- 4) Omavalitsuste eelarvetest rahastatakse:
 - kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumist ja käitlemist;
 - avalikesse kohtadesse paigutatud jäätmekonteinerite hooldamine;
 - teisi jäätmehoolduse arendamisega seotud tegevusi (ühiskondlike alade hooldus, heakorrakampaaniate läbiviimine ja toetamine).

Jäätmekäitusobjektide, mille eesmärgiks on muu hulgas jäätmete taaskasutamise suurendamine, rajamiseks on omavalitsustel võimalik taotleda finantsabi. Keskkonnaprogrammist ja EL struktuurifondidest toetuse taotlemise üheks tingimuseks on, et taotlejal omavalitsusel on kehtestatud jäätmeseaduse nõutele vastav jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri ning on ka korraldatud jäätmevedu.

Seega on omavalitsuse jäätmehoolduse võimalikud rahastamisallikad:

- omavalitsuse eelarve (sh saastetasu);
- abirahataotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja EL struktuurifondid);
- taaskasutus- ja tootjavastutusorganisatsioonid;
- jäätmetekitajate poolt makstav teenustasu;
- riiklikud vahendid;

Finantsabi taotlemisel struktuurifondides peaks omavalitsuse omafinantseering olema vähemalt 10-25%. Omavalitsuse kulude vähendamiseks ning kaasfinantseeringu saamise tõenäosuse tõstmiseks on otstarbekas rajada keskkonnaobjekte koostöös teiste kohalike omavalitsustega. Jäätmekäitluse finantseerimisel tulevikus tuleb järgida suunda, et saastaja maksab ja tootja vastutab põhimõtet. Tuleb leida kõiki osapooli hõlmav jäätmekäitlussüsteem, et oleks võimalik kulusid maksimaalselt optimeerida.

Võttes arvestuse aluseks *jäätmekavas* paika pandud tegevussuunad on omavalitsuste jäätmehoolduse arendamiseks ja edukaks toimimiseks vajalikud vähemalt järgmised jooksvad kuluartiklid:

- Piirkondlike jäätmejaama arendamise kaasfinantseerimine;
- kompostiplatsi(de) rajamine;
- ebaseaduslike ladestuspaikade korrastamine;
- jäätmekäitluslane selgitustöö ja propaganda;
- jäätmevaldajate registri täiendamine.

7 Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale

Jäätmekava rakendamine omab positiivset mõju keskkonnale, eelkõige jäätmete taaskasutamise ja jäätmetest tekkiva negatiivne mõju vähenemise näol.

Kõige suuremat mõju keskkonnale avaldavad siin jäätmete kogused, mida viiakse otseselt keskkonda. Mida rohkem tulevikus jäätmeid sorteeritakse, seda rohkem suudetakse vähendada jäätmete negatiivset mõju keskkonnale. Sorteerimise käigus eraldatakse taaskasutatav materjal ja ohtlikud jäätmed. Nii on võimalik kokku hoida tarbitavaid ressursse ja vältida ohtlike ainete keskkonda sattumist.

Jäätmekäitluse mõju keskkonnale võib olla nii otsene (loodusliku keskkonna reostamine, inimese tervise ja heaolu kahjustamine), kui kaudne (prügila ümbruses maa hinna langus, atraktiivsuse vähenemine turismi seisukohalt ja jäätmejaama rajamisega kaasnev loodusressursi kulu). Jäätmehoolduse suurim negatiivset mõju keskkonnale omav tegevus on jäätmete ladestamiseks keskkonnanõuetele mittevastavate kohtade kasutamine.

Jäätmekäitluse keskkonnamõju kontrollimiseks ja vähendamiseks on oluline kõigi jäätmetekitajate haaramine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi ja kontroll tekkivate jäätmevoogude üle. Kõrvaldatavate jäätmete koguste vähendamine on võimalik läbi jäätmete kohapealse sorteerimise, mis loob eeldused suunata erinevaid jäätmeid kordus- ja taaskasutusse.

Jäätmekogumisel avaldub negatiivne mõju keskkonnale eelkõige toiduajääkide ning muude orgaaniliste jäätmete kogumisel, mis hakkavad kogumismõnude harva tühendamise korral roiskuma, põhjustades nii haisu kui jääkvedelike teket ning kahjurputukate koondumist.

Ohtlike jäätmete ebaõigel kogumisel ja hoiustamisel kaasneb kahjulik mõju inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale. Ohtlike jäätmete käitlemisel tuleb kasutada spetsiaalseid kogumis- ja hoiustamisvahendeid ning piirata kõrvaliste isikute juurdepääs nende. Tuleb tagada arvestuse pidamine nende jäätmete üle.

Jäätmeveo mõju keskkonnale on sarnane üldise transpordist tuleneva keskkonnamõjuga – müra, heitgaasid. Jäätmeveoks tuleb kasutada selleks sobivaid vahendeid, et oleks välditud jäätmete kadu nii laadimistöde kui veo käigus.

Hajasaastuses enamus orgaanilisi jäätmeid (sõnnik, allapanu, puidujäätmed) taaskasutatakse, mis on säästva arengu seisukohalt positiivne. Kuid ka nende jäätmete käitlemisel tuleb jälgida reegleid, et ei tekiks olulist negatiivset mõju keskkonnale.

Reoveesette ebaõigel kasutamisel võivad keskkonnakahjulikult mõjuda settes olevad toitained ja raskemetallid, mis mõjutavad veekeskkonda, tekitada haisu ja tervisekaitse probleeme. Sõnnikukäitluse negatiivne mõju on eelkõige veekeskkonnale, mistõttu on kehtestatud sõnnikulaotamisele mitmeid piiranguid, eriti rangelt tuleb neid jälgida kaitsmata põhjaveega aladel.

Kodumajapidamistes toimub paratamatult teatav jäätmete kohapealne taaskasutamine ja kõrvaldamine – kompostimine, põletamine. Õigesti korraldatud kompostimisega ei kaasne tavaliselt negatiivseid keskkonnamõjusid. Kompostimiseks on oluline, et oleks tagatud õhu juurdepääs materjalile ning piisav niiskusrežiim. Nende nõuete rikkumisel võib orgaanilise aine lagunemine peatuda, kompostihunnik hakkab haisema, sinna kogunevad närilised ja kärbsed. Negatiivse mõju vähendamiseks ei tohiks kompostida veekogude või kaevude läheduses. Mõnede jäätmeliikide (näiteks puit) põletamine ei oma olulist mõju keskkonnale, kuid vältida tuleb plastiku ja kummi põletamist, mis põhjustab kahjulike ainete lendumist.

Lähtudes tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on kõige olulisem jäätmete teket vältida ja vähendada. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutusele,

taaskasutusele, ringlusse võtule ja energiakasutusele ning lõpuks jäätmete ladestamisele prügilasse ja jäätmete põletamisele energia tootmiseks.

Jäätmekava rakendamisel väheneb jäätmete illegaalne ladestamine, mis vähendab survet keskkonnale.

Negatiivse mõju vähendamise seisukohalt on vajalik prügilatesse ladestatavate jäätmekoguste ja selles sisalduva orgaanilise materjali osakaalu vähendamine. Seda on võimalik saavutada läbi jäätmete sorteerimise ja taaskasutamise suurendamise.

Strateegiline eesmärk: Jäätmete ladestamise vähendamine, jäätmete taaskasutamise suurendamine ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine																			
Nr	Tegevuse nimetus	Vahetu tulemus	Vastutajad	Täitmise periood	Rahastamisallikad, tuh. krooni												Maksumus 2011-2016, tuh. krooni		Riigi jäätmekava 2008-2013 rakendusplaan
					KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	
					2011	2012	2013	2014	2015	2016									
2.3.	Avalikel haljasaladel ja kalmistul tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimisele suunamine		KOV, VOL, ettevõtted	Pidev	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	2.2.
2.4.	Vaapaberi ja kartongi eraldi kogumine KOV-i asutustes ja majapidamistes		KOV, VOL, ettevõtted	Pidev	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	2.2.
2.5.	Piirkondlike jäätmekeskuste arendamine	Jäätmejaamad on rajatud ja jätkub haldamise käigus jätkuvalt arendustegevus	KOV, VOL, (piirkonna põhiselt)	2012 Pidev	*		*		*		*		*		*	0		2.3.	
2.5.1	Valga jäätmejaam				500	4500	500	4500	*		*		*		*		*		2.3.
2.5.2	Helme Ühisjäätmejaam				60	530			*		*		*		*		*		2.3.
2.5.3	Otepää jäätmejaam				490	4400			*		*		*		*		*		2.3.
2.6.	Vanade nõuetele mittevastavate prügilate sulgemine ja korrastamine* (Valga prügilala)	Valga prügilala on suletud ja korrastatud	KKM, KKA, KOV, ettevõtted,	2012	800	7200	270	2400	*		*		*		*	1070	9600	2.4.3.	
Meede 3 Vanade reostuskollete likvideerimine																			
3.1.	Hüljatud jäätmete ja saastunud pinnasekeskkonnaohutu käitlemine	Olemolevad ja avastatud reostuskolded on vähenenud	KKM, KKA, KOV, VOL, ettevõtted, maaomanikud	Pidev	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	3.1.
Meede 4 Seire- ja järelevalvesüsteemi tõhustamine																			
4.1.	Kontrolli tõhustamine jäätmehooldse üle	Jäätmehoolduste õigusrikkumiste väheene	KOV, VOL, KKI, Veterinaar- ja Toiduamet	Pidev	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	5.1.

Strateegiline eesmärk: Jäätmete ladestamise vähendamine, jäätmete taaskasutamise suurendamine ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine																				
Nr	Tegevuse nimetus	Vahe tulemus	Vastutajad	Täitmise periood	Rahastamisallikad, tuh. krooni												Maksumus 2011-2016, tuh. krooni		Riigi jäätmekava 2008-2013 rakendusplaan	
					KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu	KOV	KIK/muu		
					2011	2012	2013	2014	2015	2016										
4.2.	Kontrolli saavutamine jäätmevoogude üle	Illegaalne ladestamine on vähenenud	KKM, KKA, KOV, VOL, ettevõtted, maaomanikud	Pidev	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	5.2.
4.3.	Andmekogude täiustamine, jäätmevaldajate registri arendamine	Jäätmearuandlus on täpsem	KOV, VOL	Pidev	*		*		*		*		*		*		*		*	5.3.

Märkused: KOV - kohalik omavalitsus (kohalikud omavalitsused); VOL - MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit (koosseisus keskkonnakeskus); KIK - SA Keskkonnainvesteeringute Keskus; KKM - Keskkonnaministerium; KKA - Keskkonnaamet; KKI - Keskkonnainspeksioon; * tärniga märke puhul on tegemist KOV ja VOL (koosseisus keskkonnakeskus) eelarveliste vahendite planeerimise ja kasutusega tegevuskavas antud ülesannete täitmiseks; ** kahe tärniga märke puhul on tegemist KOV, VOL (koosseisus keskkonnakeskus), KKM, KKA, KKI, Veterinaar- ja Toiduamet, tootjavastutusorganisatsioonid, ettevõtted (juriidilised isikud) eelarveliste vahendite kasutusega oma ülesannete täitmiseks, kus lisanduvalt maaomanike nimetus lähtudes ka füüsilistest isikutest ning finantsvahendite saamine võimalusel muudest instantsidest kaasaarvatult ka KIK.

9 Kasutatud kirjandus

1. Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030:
http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=328494/KS_loplil_riigikokku_1.pdf
2. Eesti Keskkonnategevuskava aastateks 2007-2013
http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1131705/Keskkonnategevuskava_2007-2013_uuendatud.pdf
3. Keskkonnaministeerium, 2008. Riigi Jäätmekava 2008-2013, Tallinn
<http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1075103/RIIGI+J%C4%TMEKAVA+2008-2013.pdf>
3. Säätva Eesti Instituut, 2008. Eestis tekkinud olmejäätmete (sh eraldi pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete) koostise ja koguse analüüs. Keskkonnaministeerium, Tallinn
<http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1085199/Olmej%E4%E4tmete+uuring+2008.pdf>
4. Jäätmekava koostamise juhend. Tallinn: SA REC Estonia, 2003, <http://www.recestonia.ee/jaatmed/juhend.pdf>
5. Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi rakendamine Eestis. SEI Tallinn, 2003.
<http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=826/Pakendi%2Bja%2Bpakendij%E4%E4tmete%2Bkogumiss%FCsteemide%2Banal%FC%FCs.pdf>
6. Keskkonnateabe Keskus, 2010. Keskkonnaregister, Jääkreostusobjektid.
<http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main#HTTP3obn6VDV4J0nwOGgqI9QXjMj1tmfYz>
7. Keskkonnateabe Keskus, 2010. Jäätmete ke ja -käitlus Valga maakonna omavalitsustes 2005 - 2009.a jäätmearuannete andmetel jäätmeliikide lõikes
8. SA Valga Piirkonna Keskkonnakeskus, Valga linna jäätmemajandusalane info, 2010. Internetist: <http://www.keskkonnakeskus.ee/>
9. Registrate ja Infosüsteemide Keskus, 2010. Valga maakonna ettevõtte tegevusalade kaupa seisuga 01.06.2010.a.